

A stylized graphic featuring vertical stripes in yellow, purple, pink, blue, red, and teal. Large, bold letters are overlaid on the stripes: a black 'V' on yellow, a black 'U' on purple, a black 'O' on pink, a black 'B' on blue, a black 'E' on red, and a black 'R' on teal. The text '2002-2012' is centered in the purple stripe.

2002-2012

toim. Minna Heikkinen ja Terhi Lehtonen

NUOPERI

Nuorisotyön tallentamiskeskus 2002–2012

Sisältö

Synttärisankari!	4
Vuosien toiminta	6
PERUSTETAAN MUSEO!	12
RAHOITUS	23
OHJAUSRYHMÄ.....	24
LAHJOITUKSET.....	36
ARKISTOINTI JA DIGITOINTI	42
HARJOITTELIJAT	50
HAASTATTELUT	54
TUTKIMUS JA OPETUS	58
Opinnäytetyöt	62
WWW.NUOPERI.FI	64

Nuoperi 2002–2012, toimintakertomus
Nuorisotyön tallentamiskeskus, Nuoperi,
Turun yliopisto, Turku

Toimintakertomuksen kuvat Nuoperin.
Minna Heikkisen ja Terhi Lehtosen ottamia,
ellei toisin mainita.

Kielenhuolto: Marja Pajula
Toimitus: Minna Heikkinen ja Terhi Lehtonen
Taitto: Vitale Ay, Taina Leino

Painatus: Painosalama, Turku



JULKAISUT.....	66
Sakit, lössit, jengit ja nappulat - Nuorisotyön vuosikymmenet, 2004.....	67
Vuosi 2006 oli julkaisujen vuosi!.....	69
VaNuKe-projektista Suomen nuorisokeskukset 2008 -cd-rom	76
Nuorisotyön mieli ja merkitys, 2009	80
Nuorisotoimet mukana Suomen ja Neuvostoliiton välisessä ystävyysskuntatoiminnassa (SNY) kääntyi julkaisuksi nimeltä ITÄÄN! - Nuoret mukana ystävyystoiminnassa, 2009	86
Kiertokirjeistä KOTISIVUIHIN, postikorteista PIKAVIESTIMIIN, 2010	89
Mansikkahilloa ja karjalanpiirakkaa!	
Suomen ja Saksojen nuorisoyhteistyöstä, 2011	91
Pyörivään pyörään ei musta korppi pesäänsä tee!	
Nuorison taidetapahtuma ja Nuori Kulttuuri 1970-2010	92
Julkaisujen myynti.....	95
YHTEISTYÖ NUORISOTYÖN SENIORIKLUBIN KANSSA.....	96
PROJEKTIT	106
Nuorisotyötä minäkin tein -keruu, 2003.....	106
Kaitafilmit, rinkat ja asiapaperit -koulutustilaisuus nuorisotyön perinneaineistoista, 2003.....	108
Mikrofoniystävyyttäkö? -seminaari, 2003.....	109
Teemakokous, 2004.....	111
Nuorisotyön vuosikymmenet -valtakunnallinen kiertonäyttely, 2005-2008	112
Reinhard Wagnerin näyttely, 2005.....	116
Kuntaliitokset, 2008-2010	117
Kuvallinen dokumentointi: nuorisotilat ennen ja nyt, 2010-2012	117
Onko nuorisotyöllä tulevaisuutta? -seminaari, 2011.....	119

**JOKAISEN OTSIKON ALTA
LÖYTYY ERI KIRJOITTAJIEN
KOMMENTTEJA JA MUISTOJA
NUOPERIN TOIMINNASTA!
SELAA ROHKEASTI!**

LIITE

Oman työn tallennusohjeita.... 122



Synttärisankari!

Syntymäpäiväsankarina on helppo paistatella juhlinnan ja onnittelujen keskellä. Ja oman työpaikan synttärarit ovat vieläkin mukavampia kuin omat juhlat, sillä silloin ei tarvitse kertoa omaa ikäänsä eikä sitä, mitä kaikkea on siihen ikään oppinut ja kokenut. Vaikka eihän meillä tietenkään mitään ikäkriisejä koeta! Kokemuksia on kuitenkin kertynyt roppakaupalla myös Nuoperissa. Kymmenvuotistoimintakatsaukseen olemme keränneet opetus- ja kulttuuriministeriöön lähetetyistä ja ohjausryhmän hyväksymistä Nuoperin toimintakertomuksista pätkiä, jotka kuvaavat toimintaamme eri vuosina. Näitä virallisia kertomuksia olemme kommentoineet jälkiviisaina kykyjemme mukaan (Minna **vihreällä**, Terhi **punaisella**). Tiiviit vuosikatsaukset ovat omilta verkkosivuiltamme (www.nuoperi.fi). Jotta katsauksemme ei olisi tylsä, on siihen kerätty myös Nuoperissa mukana olleiden ajatuksia ja muistoja. Miten ihanan erilaisia ja muistia virkistäviä nämä kerätyt mietteet ovatkaan! Ennen kaikkea ne kertovat ihmisistä ja siitä, mitä kaikkea syntyykään, kun innokkaat tekijät ja kokijat Suomen joka kolkasta panevat niin sanotusti hösseliksi. Arvaamme, että toiminnan ohella on syntynyt myös paljon uusia ystävyysuhteita. Meille ainakin!

Nuorisotyön perinteen tallentamishanke, Nuoperi, sai alkunsa Nuorisotyön Senioriklubin aloitteesta vuonna 2002.

Klubi perustettiin vain vuotta aiemmin, mikä kuvastaa hyvin klubilaisten määrätietoisuutta. Olemme siis syvästi kiitollisia Senioriklubille. Lämpimät kiitoksemme lähtevät myös rahoittajan suuntaan, joka on jo kymmenen vuotta ymmärtänyt toimintamme erikoislaatuisuutta. Ylpeitä olemme vieläkin nuorisotyön palvelu- ja kehittämiskeskusstatuksestamme, jonka opetus- ja kulttuuriministeriö meille myönsi vuonna 2010. Nyt olemme siis Nuorisotyön tallentamiskeskus!

Mistä on Nuoperi tehty? Neuvotteluista, lausunnoista, hallinnollisista kiemuroista, pätkätöistä ja muutoista. Kuuntelemisesta, keräämisestä, tallentamisesta ja digitoinnista. Kirjoittamisesta, esiintymisistä, tapahtumista, julkaisuista. Mutta ennen kaikkea Nuoperi on tehty nuorisotyöstä. Alan työntekijät voivat mielestämme nostaa rintansa reilusti rottingille ja suunnata kohti tulevia uusia koitoksia. Taitoa teiltä ei puutu, eikä tietoa. Kunhan muistatte sen tallentaa, ainakin meille Nuoperiin!

Onnelliset sankarit

Minna Heikkinen
nuoperilainen
vuodesta 2003

Terhi Lehtonen
nuoperilainen
vuodesta 2007

Nuoperi täyden kympin täyttää
rypyn ryppyä ei oo näyttää.
Sanelin, läppäri, kamera ja mikki
toimivat elleivät ole rikki.

Maurit, Leenat, Jormat ja Taisto
sopivaan kohteeseen ohjaa vaisto.
Helenat, Raimot, Päivit ja muut
haastatteluun aukee suut.

Nuorisotilat, -työ tai -muoti
sitä ne Nuoperissa ruotii,
aiheena vaikkapa 70-luvun farkku
raottuu seniorin sanainen arkku.

Paljon on matskua kerätty
tärkeitä muistoja perätty.
Nää on syytä tallentaa
ja hiljaistakin tietoa ammentaa.

Kun julkaisua maailmalle pukkaa
ei mene puurtaminen hukkaan.
Sakit, jengit, lössit ja nappulat,
mansikkahillot ja karjalanpiirakat.

Keinut, filmit, kerhot ja tatsat,
nuorisoyhteistyön matkat,
ystävyysskuntatoiminta
täs oli muutama poiminta.

Kohta on koluttu jokainen city
vai vieläkö jossain käydä piti?
Lapissa tai Satakunnassa,
varokaa - ollaan tulossa!

Kun on mukana Nuoperitöissä
joskus täytyy relata,
kun oot vieraan kaupungin öissä
ei voi aina duuneja kelata.

Nyt on oikeesti juhlan aika
lennetään kuuhun niin kuin Laika,
arkena jatkuu armoton keruu
se on sitä kansatieteen peruu.

Sen verran vielä räpäytän
että onnea toivotan.
Soikoon musa ja jatkukoon työ
Nuoperia ei ajan hammas syö!



REETTA PIHLAJAVIRTA,
Nuoperin harjoittelija
vuonna 2008,
*Pyörivään pyörään ei
musta korppi pesäänsä tee!*
*Nuorison taidetapahtuma ja
Nuori Kulttuuri 1970-2010*
-julkaisun kirjoittaja,
Nuoperin projektisihteerinä
kevällä 2012.

Vuosien toiminta

2002

- * Nuoperi - Nuorisotyön perinteen tallentamishankkeen toiminta alkoi.
- * Nuoperille laadittiin kolmevuotinen hankesuunnitelma.
- * Hanke sai toimitilat Turun maakuntamuseolta.
- * Aineistojen keruu- ja säilytysperiaatteet selvitettiin ja säilytyspaikat neuvoteltiin.
- * Aineistojen kartoitus alkoi maakuntamuseoille ja kuntien nuorisotoimille lähetetyillä aineistotiedusteluilla.
- * Valokuva-aineistojen tallentaminen alkoi.
- * Hankkeen verkkosivut avattiin.
- * Hankkeen työntekijänä toimi Markku Teinonen.

2003

- * Nuorisotyön arkistokokonaisuuden kartunta ja toimintaperiaatteet vakiintuivat.
- * Kokoelmiin saatiin asiakirjoja, muistitietoaineistoa, av-aineistoa, valokuvia ja kirjallisuutta.
- * Valokuva- ja av-aineistojen digitoiminen alkoi.
- * Aloitettiin valtakunnallisen Nuorisotyön vuosikymmenet -kiertonäyttelyn suunnittelu yhteistyössä kuntien nuorisotoimien ja museoiden kanssa.
- * Muistitietoa kerättiin valtakunnallisen Nuorisotyötä minäkin tein -kilpakeruun avulla.
- * Kuntien nuorisotoimien väkeä opastettiin perinteen keruuseen sekä aineellisen perinteen hoitoon ja säilyttämiseen liittyvissä kysymyksissä.
- * Kaitafilmit, rinkat ja asiapaperit -koulutustilaisuudet järjestettiin Turussa ja Oulussa.
- * Mikrofoniystävyyttäkö? Kansainvälisyys nuorisotyössä 1965-1985 -seminaari pidettiin Porissa.
- * Markku Teinonen siirtyi museonjohtajaksi, remmiin astui 13.10.2003 Minna Heikkinen.



2004

- * Valtakunnallisen Sakit, lössit, jengit ja nappulat -kiertonäyttelyn suunnittelua jatkettiin ja näyttelyaineiston kerääminen alkoi.
- * Aineistojen kartunta ja luettelointi jatkui.
- * Kerättyjä aineistoja hyödynnettiin näyttely-, tutkimus- ja opetustoiminnassa.
- * Turussa järjestettiin Nuoperin ohjausryhmän, Nuorisotyön Senioriklubin ja lääninhallitusten nuorisotoimien yhteinen teemakokous, jossa pohdittiin projektin jatkomahdollisuuksia ja jo saavutettuja tavoitteita.
- * Muistitietoa kerättiin 21 haastattelulla.
- * Kuntien opastusta perinneaineistojen keruussa ja säilytyksessä jatkettiin.



2005



- * Yhdessä Turun yliopiston kansatieteen oppiaineen kanssa koottiin tutkimusryhmä, jonka jäsenet hyödyntävät tutkimuksissaan Nuoperin keräämiä aineistoja.
- * Sakit, lössit, jengit ja nappulat - nuorisotyön vuosikymmenet -kiertonäyttelyn avajaisia vietettiin keväällä Turussa järjestettyjen Allianssin nuorisotyöpäivien yhteydessä. Näyttelyyn tehtiin myös artikkeleista koostuva esitekirja. Loppuvuonna näyttely kiersi seitsemässä kunnassa.
- * Nuorisotyöpäivien aikana järjestettiin myös Reinhard Wagnerin taidenäyttely.
- * Nuorisotyöntekijöiden kouluttajista ja arkistoinnin ammattilaisista koottiin asiantuntijaryhmä suunnittelemaan arkistointiopasta nuorisotyöntekijöille ja alan koulutusta antaville oppilaitoksille.
- * Suomen ja Viron nuorisoyhteistyötä esittelevän julkaisun suunnittelu aloitettiin.
- * Nuoperi oli Nuorisotyön Senioriklubin ja Etelä-Suomen läänin mukana järjestämässä Nuorisotyön eetosta rakentamassa -seminaaria, joka pidettiin Helsingissä.
- * Nuoperin ja Nuorisotyön Senioriklubin yhteistyön jatkoa ideoitiin.
- * Muistitiedon keruu jatkui 16 haastattelulla.
- * Nuoperi sai lahjoituksina runsaasti arkisto-, av- ja valokuva-aineistoja, jotka sijoitettiin päätearkistoihin.
- * Vuoden lopussa Nuorisoperinteen keskusarkistossa oli yhteensä 17 hyllymetriä Nuoperi-aineistoa.
- * Kaikki tähän mennessä lahjoitetut kaitafilmit, videot ja äänitteet saatiin digitoitua.

2006

- * *Jos olisin tiennyt tekeväni historiaa... Ajatuksia nuorisotyön tallentamiseen* -opaskirja julkaistiin.
- * Kansatieteen tutkijoiden artikkeleista rakentuva *Keinut, filmit, kerhot ja tatsat - etnologinen katse nuorisokulttuuriin* -teos julkaistiin.
- * Uuteen julkaisuun liittyvä Etnologinen katse nuorisokulttuuriin -seminaari järjestettiin Turun yliopistolla.
- * Nuoperi järjesti Turussa Sitkeyttä vai voimaa? -seminaarin yhteistyössä Nuorisotyön Senioriklubin, Länsi-Suomen läänin ja Turun kaupungin nuorisosaaiakeskuksen kanssa.
- * *Lähtö ja Loitsu - Suomen ja Viron välisestä nuorisoyhteistyöstä* -julkaisun toimitustyö valmistui, mutta painatus päätettiin siirtää seuraavalle vuodelle.
- * Suurin osa lahjoituksina saaduista aineistoista oli tänä vuonna av-aineistoa.
- * Nuorisotiedon kirjastoon Allianssiin aiemmin siirretty kirjallisuus järjestettiin ja luetteloiitiin.
- * Nuorisoperinteen keskusarkiston asiakirja-aineiston digitoiminen aloitettiin.
- * Muistitiedon keruu jatkui 17 haastattelulla.
- * Sakit, lössit, jengit ja nappulat -näyttely kiersi kahdeksassa kunnassa.
- * Nuoperi siirtyi Turun maakuntamuseolta Turun yliopiston tiloihin vuoden lopussa.



2007

- * *Lähtö ja Loitsu - Suomen ja Viron välisestä nuorisoyhteistyöstä* -julkaisu painatettiin ja julkaistiin opetusministeriön julkaisusarjassa.
- * Terhi Lehtonen tuli Nuoperiin Minnan äitiyslomansijaiseksi 20.2.2007.
- * Valtakunnallisten nuorisokeskusten toiminnan ja rakennuskannan inventoiminen käynnistyi kenttätyökierroksella keskuksissa.
- * Nuorisokeskusprojektiin liittyen tehtiin noin 40 haastattelua.
- * Kuntien nuorisotoimien roolin selvittäminen Suomen ja Neuvostoliiton välisessä ystävyyskuntatoiminnassa 1950-1990-luvuilla aloitettiin sähköpostikyselyillä ja tausta-aineiston keruulla.
- * Nuorisoperinteen keskusarkiston asiakirja-aineiston digitoimista jatkettiin.
- * Nuoperin uudet verkkosivut avattiin kahdessa vaiheessa kesällä ja syksyllä.
- * Nuoperi oli mukana järjestämässä Hyvä kasvatust?! Kasvu hyvään -seminaria yhdessä Nuorisotyön Senioriklubin, Länsi-Suomen lääninhallituksen, Nuorisokeskus Marttisen, Tampereen kaupungin nuorisopalvelujen ja Tampereen yliopiston kanssa.



2008

- * Suomen nuorisokeskukset 2008 -multimedia valmistui. Paljon pohjatöitä vaatinut hanke on tilattavissa suoraan Nuoperista.
- * Heikkisen Minna palasi takaisin töihin, ja Nuoperissa toimi kokopäiväisesti kaksi tutkijaa elokuusta joulukuuhun. Terhin ja Minnan yhteistyö sujui mallikkaasti.
- * Kuntien nuorisotoimien roolin selvittäminen Suomen ja Neuvostoliiton välisessä ystävyyskuntatoiminnassa 1950-1990-luvuilla saatiin päätökseen. Jatkokäsittelyä odottavaa materiaalia saatiin hienosti.
- * Nuorten tieto- ja neuvontapalveluiden historia avautui hieman, kun asiasta tehty kysely saatiin päätökseen.
- * Mieli ja merkitys -kirjahankkeen kirjoitukset valmistuivat.
- * Nuorisoperinteen keskusarkiston asiakirja-aineiston digitoimista jatkettiin.
- * Nuoperilla oli Allianssi-risteilyllä oma työhistorian tallentamiseen liittyvä työpaja, joka sai paljon hyvää palautetta. Tallentamista kannattaa siis jatkaa.
- * Olimme mukana järjestämässä ”Kaikkea ei ole kirjoitettu kirjoihin ja kansiin” -seminaaria yhdessä Nuorisotyön Senioriklubin, Oulun nuorisoasiainkeskuksen, Oulun läänin lääninhallituksen ja Pohjois-Pohjanmaan nuorisotyöntekijöiden Ponteva ry:n kanssa Oulussa.



2009

- * Nuoperin työtiloissa todettiin home- ja sieniongelma, joten muutto toiseen työtilaan oli välttämätön. Nuoperissa toimi kokopäiväisesti kaksi tutkijaa toukokuusta joulukuuhun, jona aikana jaettiin yksi yhteinen työtila. Tunnelmaa riitti ja jotain saatiin aikaiseksikin, vaikka työtehtävien erilaisuus välillä vaikeutti työskentelyä ahtaissa tiloissa.
- * *Nuorisotyön mieli ja merkitys* -julkaisu valmistui huhtikuussa Oulun nuorisotyöpäiville, jossa pidettiin myös lehdistötilaisuus. Seitsemän teemaa ja 28 kirjoittajaa tekivät kirjan toimittamisesta haasteen, mutta siitä selvittiin, ja julkaisu sai hyvän vastaanoton.
- * *Itään! - Nuoret mukana ystävyyskuntatoiminnassa* -julkaisu valmistui marraskuussa. Nuoperin sähköpostikyselyyn sekä Terhin tekemiin haastatteluihin pohjautuva kirja kertoo, millaista oli osallistua nuorena, nuorisotyöntekijänä ja/tai valtuuskunnan jäsenenä neuvostoliittolaisiin ystävyyskaupunkeihin suuntautuviin matkoihin. Pääosissa ovat Lahden ja Turun nuorisotoimet.
- * Nuoperi sai 2008 Nuorison taidetapahtuma -aineiston arkistoihinsa. Tämä aineisto (asiakirjat ja valokuvat) digitointiin kokonaisuudessaan vuonna 2009. Muun lahjoitetun aineiston digitointia jatketaan edelleen. Vuoden 2009 suurin lahjoitus oli Uma Aaltosen lahjoitus.
- * Nuoperi oli mukana järjestämässä ”Ekologinen pedagogiikka nuorisotyössä” -seminaaria yhdessä Nuorisotyön Senioriklubin, Kotkan nuorisotoimen ja Etelä-Suomen lääninhallituksen kanssa. Seminaari pidettiin Kotkassa. Ensimmäistä kertaa se järjestettiin kolmepäiväisenä.
- * Nuorten tieto- ja neuvontapalveluiden jatkoraporttia työstettiin, mutta varsinainen työ siirtyi vuodelle 2010.

2010

- ☀ Nuoperi sai elokuussa 2010 opetusministeriöstä mieluisan kirjeen, josta ilmeni, että Nuoperi on valittu opetus- ja kulttuuriministeriön nuorisotyön palvelu- ja kehittämiskeskukseksi. Kaikkiaan saman tunnustuksen sai kolmetoista nuorisotyön toimijaa.
- ☀ Nuoperin työtilat vaihtoivat jälleen paikkaa. Tällä kertaa työhuoneet löytyivät Fennicum-rakennuksen ensimmäisestä kerroksesta. Huhtikuun puolivälistä asti Nuoperissa toimi kokopäiväisesti kaksi tutkijaa. Lisäksi joukko vahvistui touko-heinäkuuksi yhdellä harjoittelijalla ja marras-joulukuuksi yhdellä tutkimusavustajalla.
- ☀ *Kiertokirjeistä KOTISIVUIHIN, postikorteista PIKAVIESTIMIIN* -julkaisu valmistui huhtikuussa.
- ☀ Nuoperi oli mukana järjestämässä ”Sosiaalinen media nuorisotyössä” -seminaaria yhdessä Nuorisotyön Senioriklubin, Salon nuorisotoimen ja Länsi-Suomen Elyn kanssa. Seminaari pidettiin Salossa 28.-29.10.2010.
- ☀ Nuorten tilat -projektilla kerättiin tietoa nuorisotilojen elämästä ja muutoksista.
- ☀ Suomi-Saksat-julkaisun työstäminen alkoi kirjoituksia ja taustatietoja keräämällä. Projekti jatkui seuraavaan vuoteen.
- ☀ Nuorison taidetapahtuman käsittely sai vauhtia, kun tutkimusavustaja ryhtyi toimeen marraskuussa. Työstäminen jatkui myös tässä vielä vuonna 2011.

2011

- ☀ Nuoperi valittiin elokuussa 2010 opetus- ja kulttuuriministeriön nuorisotyön palvelu- ja kehittämiskeskukseksi. Kaikkiaan saman tunnustuksen sai 13 nuorisotyön toimijaa. Tämän statuksen vuoksi saivat Nuoperin työntekijät vuoden 2011 huhtikuussa toistaiseksi voimassa olevat työsuhteet. Vuoden 2012 alusta lähtien keskuksia on ollut 14, sillä OKM lisäsi palvelu- ja kehittämiskeskusten joukkoon myös Suomen Nuorisoyhteistyö Allianssi ry:n.
- ☀ Nuoperin nimi muuttui Nuorisotyön tallentamiskeskukseksi.
- ☀ Onko nuorisotyöllä tulevaisuutta? -seminaari pidettiin 8.3.2011 Nuorten taide- ja toimintatalo Vimmassa Turussa. Alustajina toimivat Mikko Vähätalo, Pekka Häyhä ja Alf Rehn.
- ☀ Nuoperin kahden työntekijän lisäksi hommia paiksi myös harjoittelija kolmen kuukauden ajan.
- ☀ *Mansikkahilloa ja karjalanpiirakkaa! Suomen ja Saksojen nuorisoyhteistyöstä* -julkaisu valmistui keväällä 2011. Kirja on Nuoperin kolmas kansainväliseen nuorisotyöhön keskittyvä julkaisu, jossa kaksitoista erilaista tarinaa kertovat oman versionsa yhteistyöstä.
- ☀ Reetta Pihlajavirran pro gradu -työhön perustuva julkaisu *Pyörivään pyörään ei musta korppi pesäänsä tee! Nuorison taidetapahtuma ja Nuori Kulttuuri 1970-2010* valmistui elokuussa 2011. Pihlajavirran tekstiä täydentävät omalla osuudellaan Panu Mäenpää, Minna Heikkinen, Pekka Gronow, Arja-Leena Nisula, Mika Pietilä, Titta Nurkkala ja Ulla Vuori.
- ☀ Nuorten tilat -projektilla kerättiin tietoa nuorisotilojen elämästä ja muutoksista. Sen rinnalle työstettiin oheismateriaalina julkaisua, joka saa lopullisen muotonsa 2012.
- ☀ Vapaaehtoiset nuorisotyössä -projektiin saatiin vauhtia erityisesti harjoittelijan tekemillä haastatteluilla.
- ☀ Nuoperilaiset osallistuivat Joensuussa järjestettyyn Kohtaamisia-seminaariin, jonka koollekutsujat olivat Nuorisotyön Senioriklubi, Nuorisoyhteistyö Allianssi ry sekä Joensuun nuorisotoimi.

2012

- * Tämä vuosi on juhlavuosi, ja miltei koko vuoden tekemiset liittyvätkin siihen. Teemme toimintakertomusta, pidämme juhlasession, puurramme tila-julkaisua, järjestämme työpajan ja niin edelleen. Lisäksi yritämme panostaa erityisesti perustyöhömmе: tallentamiseen ja muistitiedon keruuseen.



NUOPERIN

10-VUOTIS ≈ SESSIO

8.6.2012 klo 11.15–16.30 Helsinki, Hotelli Arthur, Vuorikatu 19.

VAARALLINEN NUORISO

OHJELMA

- 11.15 Ilmoittautuminen ja kahvi
12.00 Katu-uskottava avaus: Street Kings
12.10 Valtiosihteeri Jarmo Lindénin puheenvuoro ”Vaarallinen nuoriso”
12.30 Kuinka vaarallista nuoriso oikeasti on ja on ollut eri aikoina ja eri puolilla Suomea? Siitä kertovat meille Mauri Pirilä (Raahе), Jouni Erola (Joensuu) ja Kaj Bärlund (pääkaupunkiseutu)
- 13.30–14.30 Lounas
14.30 Työryhmät
15.30–16.30 Työryhmien tulosten purkaminen ja kiitos!

ILMOITTAUTUMINEN 15.5.2012 MENNESSÄ:
kontakti@nuoperi.fi, 040 356 7299 (Minna) tai 040 684 5382 (Terhi).

TUNNELMAAN PÄÄSYÄ HELPOTTAMAAN OTSIKOITA VUOSIEN VARRELTA:

**HELSINKILÄISTEN JA VANTAALAISTEN
JOUKKOKÄRHÄMÄ ALKOI
TYTTÖJEN RIIDASTA** (HS 25.3.2010)

Osa Hansassa hengaaavista
nuorista pitää toisia
PELON VALLASSA
(TS 16.3.2009)

PELOTTAVA(N) ÄLYKÄS NUORISO (KOTIVINKKI 15.1.2009)

”TUTKIMUS: JOENSUUN SKINIT OLIVAT PIKKUROSOJA” (HS 10.3.2005), ”NUORISO MELLAKOI MYLLYPUROSSA” (IS 14.9.1965)
”NUORISO YRITTI JÄLLEEN MELLAKOIDA HELSINGISSÄ” (HS 15.4.1966), ”NUORISON KAPINA HAJOAA PALASIKSI” (HS 8.6.2008)

Perustetaan museo!

Nuorisotyön Senioriklubia on siis kiittäminen siitä, että Nuoperi on olemassa. Klubin perustamisajatuksena oli tallentaa nuorisotyötä omaan museoon, ja asiasta käytiin monia keskusteluja eri tahojen kanssa, mutta lopulta päädyttiin tulokseen, että Nuoperista ei tehdä museota, vaan se tallentaa nuorisotyön eri osa-alueita sovittuihin arkistoihin. Onneksi, jos näin jälkiviisaana saa sanoa! Mutta koska me, minä ja Terhi, emme tiedä näistä alkuaikojen asioista yhtikäs mitään, paitsi tietysti hienoja tarinoita olemme kuulleet, niin annetaan Nuoperia perustamassa olleiden kertoa, miten kaikki oikein tapahtui.

Nousen Säätytalon arvokkaita portaita arvokkaaseen ympäristöön. Mietin mielessäni, että jotkut tekevät työtään täällä, jotkut ovat joskus tämän rakentaneet. Olen menossa nuorisotyön historiaa havisevaan tilaisuuteen. Ihanaa, Matti Telemäki on paikalla - opettajani, johon minulla oli ehdottomasti ensin vihasuhde, sittemmin arvostettu arvostussuhde. Läsni ovat kaikki tutut ja kunnioittamani nuorisotyön konkarit kuten Olli ja Pertti ja Päivi ja ketä vielä. Naalis. Muistelemme villiä 70-lukua, joku vielä vanhempia 50-luvun leirejä. Toteamme, että tämä kaikki arvokas nuorisotyön historia on saatava mitä pikimmin tallennettua järjestykseen ja kaikkien konkarien yhteydenpidolle on saatava foorumi. Pian syntyi Senioriklubi, pian aikaansaatiiin Nuoperi. Minulle jäi tunne, että olin ollut mukana jossakin suuremmassa.....

Helena Kempas, nuorisotoimenjohtaja, Kotka



Kareisen Hannu oli alusta asti mukana puuhassa Nuoperia. Laulunäytteensä hän antoi Oulussa vuonna 2008.



Kari Naalisvaara Helsingin nuoriso-asiainkeskuksesta osallistui myös Nuoperin näyttelyn avajaisiin Turun Kuvuvuorossa vuonna 2005. Kuva: Martti Puhakka.



Koetin kovasti mieltä, keitä meitä oli pikkubussissa silloin ensimmäisellä Turun matkalla. Muistaakseni Taisto, Naalis, Olli, Pertti, Talasman Lasse, mutta oliko myös Veikkolaisen Päivi tai Ullrike? Muisti on niin hyvä, mutta... Sen muistan, että tulomatalla koukkasimme koko arvovaltaisen delegatsioonin kanssa mökilläni Vesikansassa sammuttamassa piippaavaa palohälytintä. Turun puolelta olivat isännöimässä muistaakseni Lahoniityn Arppu ja Hallamurron Lasse, mutta muistikuviiin saattaa sekoittua joitain muitakin Turun reissuja.

Hannu Kareinen, silloinen Suomen Nuorisoyhteistyö Allianssi ry:n kehittämispäällikkö

Senioriklubi lähti liikkeelle Taiston aloitteesta. Tapasin eläköitynyttä Taistoa aina silloin tällöin yhteisessä S-marketissamme Tuusulassa. Siinä aina jutusteltiin, ja kerran Taisto heitti minulle idean senioritoiminnasta, jolle voisi löytyä roolia ja tehtävää tiedon siirtämisessä jälkipolville. Toimin silloin Allianssin kehittämisjaoston puheenjohtajana. Kerroin ajatuksesta muistaakseni Hannulle, ja siltä pohjalta aloimme kehittää senioreiden kokoamista ja tämän toiminnan ensiaskelia. Hiukan myöhemmin meitä olikin sitten varsin iso joukko, kun lähdimme kohti Turkuja keskustelemaan nuorisotyön tallentamisesta. Muistan, että Matti Telemäkikin oli mukana. Mutta muistan myös, että kävimme samalla kertaa myös Telemäen haudalla. Mitkähän kaksi reissua sekoitan toisiinsa?

Kari Naalisvaara, osastopäällikkö, Helsinki

Ensiaskeleita

Jo maamme nuorisotyön järjestelmän kehittymisen myötä ja alan lainsäädännön otettua ensiaskeleita 1970-luvun alussa heräsi opetusministeriössä sekä alan kokoneimman nuorisotyöntekijäjoukon keskuudessa ajatuksia saatujen työkokemusten ja keskeisen aineiston sekä käytössä olleiden välineiden tallentamisesta ja välittämisestä uusille ihmisille alan hallinnossa ja toiminnassa. ”Pyörää ei tarvitse keksiä uudelleen” -ajatuksen siivittämänä katsottiin kuitenkin, että viralliset ja totunnaiset tallentamistoimet eivät olleet riittäviä. Alalla ei myöskään ollut riittävää asiantuntemusta. Huomattava määrä hiljaista tietoa oli vaarassa mennä eläköityvien ja ”poisnukkuneiden” mukana unohdukseen. Huolestumista aiheutti myös kiihtyvä tekninen kehitys. Erityisesti audiovisuaalisen välineistön ja aineiston nopea uudistuminen herätti kysymyksiä siitä, miten turvataan tarvittava tiedonsiirto siten, että aineiston käyttö on mahdollista jatkossakin. Edellä olevat viittaukset riittänevät todistamaan, että nuorisotyön perinteen kaikinpuolinen tallentaminen ja tiedonsiirtämisen mahdollistaminen nähtiin tehtäväksi, jossa jokainen hukattu päivä saattoi merkitä arvaamatonta vahinkoa. Toisaalta tiedossa oli, että eräät aktiiviset kunnat ja monet valtakunnalliset nuorisjärjestöt olivat jo hoitaneet nämäkin asiat kuntoon. Oli varattu erityistiloja kirjallisen arkiston lisäksi muun aineiston, välineistön ja kaluston säilyttämistä

ja esittelyä varten. Esimerkkitapauksina tulivat esille mm. Turun kaupungin ja Kuusankosken nuorisolautakuntien sekä nuorisoseurajärjestön ja partiolaisten toimet. Matti Telemäki julkaisi ennen kuolemaansa melkein viimeisinä töinään haastattelututkimuksen Taitava nuorisonkasvattaja, suomalainen nuorisotyö 1940-luvulta tähän päivään tekijöidensä kokemana (Oulun yliopiston Kajaanin opettajankoulutuslaitoksen julkaisuja 19/1999). Telemäen tutkimus oli merkittävä analyysi työmme perinnettä pohjustettaessa. Merkittävyyttä lisää vielä se, että hän oli pitkäaikainen Tampereen yliopiston nuorisotyön tutkinnon yliopettaja.

Varsin pitkän ajan saivat ajatukset kehittyä, sillä vasta Allianssin seminaaristeilyllä keväällä 2000 jatkettiin työntekijäjoukon keskuudessa keskustelua organisoidun yhteydenpidon välttämättömyydestä alan työntekijöiden kesken. Perinteikäs Nuorisotyöntekijöiden Liitto oli vuosien kuluessa ”jauhautunut” organisaatioiden yhtymisen ja tehtävien uudelleen määrittelyn myötä unohduksiin. Todettiin, että nyt sitä taas tarvittaisiin. Esillä oli useita eri vaihtoehtoja. Ei kuitenkaan uutta järjestöä raskaine rutiineineen. Muistini mukaan Kari Naalisvaara Helsingistä ehdotti ensimmäisenä nuorisotyön senioriklubin perustamista. Ehdotus sai heti laajaa kannatusta. Suomen Nuorisoyhteistyö Allianssi ry:n yhteydessä toimiva, mahdollisimman pienellä byrokratialla

elävä klubi voisi hyvinkin vastata esille vedettyihin haasteisiin. Niinpä Nuorisotyön Senioriklubi perustettiin Lahdessa 18.5.2001 Nuori Kulttuuri -tapahtuman yhteydessä. Klubin keskeisiksi tehtäviksi määriteltiin paitsi yhteydenpito jäsenistön kesken, myös toimialan perinteen tallentaminen.

Turun kaupungin edustajien kanssa oli jo epävirallisia neuvotteluja käyty nuorisoalan museaalisen toiminnan aloittamiseksi yhteistoiminnassa Turun yliopiston ja paikallisen maakuntamuseon kanssa. Kaikki kaavailut yhteistyötahot opetusministeriötä myöten näyttivät hankkeelle vihreää valoa. Nuorisotyön Senioriklubi tekikin Turun kaupungille esityksen, jotta se ryhtyisi toimiin tallentamisprojektin perustamiseksi.

Taisto Kärkkäinen,
nuorisoasiainneuvos, Kerava

Nuoperin ensiaskeleita

Nuorisotyön perinteen tallentaminen eli tuttavallisemmin Nuoperi käynnistyi vuoden 2002 kesäkuun alussa, jolloin minut kiinnitettiin hankkeeseen tutkijaksi. Jo ennen kesäkuun puoliväliä istuimme hankkeen ohjausryhmän kanssa Turun nuorisotoimiston kokoushuoneessa aloittamassa projektia. Hiukan hirtti, kun tajusin hankkeen laajuuden ja sen, että tietämykseni nuorisotyön kentästä oli melkoisen ohut muihin verrattuna. Joukossa oli nuorisotyön konkareita kuten toimistopäällikkö, nykyään nuorisoasiainneuvos Taisto Kärkkäinen, va. nuorisotoimenjohtaja Ritva Jykelä ja nuorisosihteeri Leena Aho. Toki olin jo ennen kokousta tehnyt taustatyötä, mutta silti minua vastapäätä istuneen nuorisotyön vaikuttajan ja tuntijan Taisto Kärkkäisen kysymys ”mitä pitäisit tärkeimpinä asioina mihin pitäisi ryhtyä?” tuli hiukan odottamatta. Taisto Kärkkäinen oli aikaisemmin opetusministeriön nuorisoasiainneuvoston toimistopäällikkö ja tuolloin Nuorisotyön Senioriklubin puheenjohtaja. Jotain vastasin ohuen tietämykseni pohjalta - ja tästä alkoi tutkimusmatkani nuorisotyön maailmassa. Tietämykseni aihepiiristä kasvoi, ja tapasin useita mielenkiintoisia ihmisiä ja persoonia tutkimus- ja keruutyön kuluessa kiertäessäni eri puolilla Etelä-Suomea jututtamassa nuorisotyöntekijöitä ja tutustumassa nuorisotoimistojen kokoelmiin.

Kesä oli kuuma ja kiireinen. Hankkeen hermokeskus sijaitsi Turun maakuntamuseon alakerrassa, josta hankkeen tutki-

jalle oli osoitettu työhuone. Ylipääntensä Turun maakuntamuseo muodosti mahtavan inspiroivan työyhteisön, jonka jäsenenä oli mukava olla ja edistää Nuoperi-hanketta. Muutenkin yhteistyökuviot joka suuntaan toimivat hienosti. Hienoa oli, että sain laatia hankesuunnitelmaa rauhassa kesän aikana, ja tämän työn kautta alkoi nuorisotyön kenttä vähitellen aueta kaikessa laajuudessaan. Hankesuunnitelma palveli siten jonkinlaisena punaisena lankana työn alkutaipaleella. Löysin itseni pian Turun Runosmäen nuorisotalon kellarikerroksen varastohuoneesta, johon nuorisosihteeri Leena Aho oli minut johdattanut. Huone oli lattiasta kattoon täynnä tavaraa turkulaisen nuorisotyön tiimoilta. Palasin tilaan useana päivänä, tutustuin tavaroihin ja sain hyvän kuvan olemassa olevista aineistoista. Tuntui tosi hienolta saada tutustua ”itse asiaan”.

Kesän kuluessa hankkeen suuntaviivat pikku hiljaa selkenivät. Työn haluttiin kohdentuvan hyvinkin laajan nuorisotyökentän alueella nimenomaan kunnallisen nuorisotyön perinteeseen. Nuoperille tehtiin omat kotisivut. Syksyn aikana laadimme kuntiin lähetetyn aineistokyselyn, joka tuottikin kohtuullisen aineiston; ainakin meille täsmentyi, minkälaisia aineistoja on olemassa. Loppuvuonna toteutettiin painettu Nuorisotyötä minäkin tein -kysely, jota lähetettiin kuntiin kautta maan ja joka tuotti mukavan määrän muisteluksia. Kyselyn lanseeraustilaisuudessa Turun Nummen nuorisotalolla muisteli Pertti Paasio omaan jäljittelemättömään tyyliinsä omia nuoruusaikojaan hänelle tutussa

Nummen nuorisotalon ympäristössä. Keruu tuotti vastauksia eri puolilta Etelä-Suomea. Keväällä kokoontui palkintolautakunta professori Pekka Leimun johdolla arvioimaan kyselyn tuloksia. Parhaatkin vastaukset löydettiin, vaikka jokaisesta kilpailuun osallistuneesta muistelosta saimme ensiarvoista tietoa käytännön nuorisotyöstä eri paikkakunnilla - itse asiassa kaikki vastaukset olivat tietenkin meille yhtä arvokkaita. Loppukevällä 2003 aloitettiin näyttelyn suunnittelu Nummen nuorisotalon tiloihin arvioimalla nuorisotalon tilan käyttömahdollisuuksia yhdessä näyttelyarkkitehdin kanssa.

Hienointa oli tavata nuorisotyöntekijöitä. Vierailin Turun ulkopuolella kuntien nuorisotoimissa ainakin Salossa, Lahdessa, Porissa, Tampereella, Hämeenkyrössä, Kuusankoskella ja Anjalankoskella. Pääsin tutustumaan nuorisotoimien tiloihin ja näin sen valtaavan aineistomäärän, joka kunnissa odotti varastoissa selvittämistä. Muistan hyvin, kun Kuusankoskella tapasin nuorisotoimen ihmisiä ja minut kuljetettiin katsomaan erään rakennuksen kellarikerroksessa isoa varastohuonetta, joka pursusi eriaikaista nuorisotyön esineistöä leirivälineistä monenlaiseen muuhun tavarahan. Tila oli aivan täynnä, muistan että siellä oli tarkoitus museoida esineistöä - mitenkähän asia kehittyi? Penkoessani osin aika vanhaakin tavaraa sisältäviä pinoja minulle tuli jonkinlainen yhtäkkinen ajatus itsestäni tutkimusmatkalla nuorisotyön aikaisempien vuosikymmenten unohdettuun maailmaan. Täällä, kuten

muissakin paikoissa, minulle välittyi ihmisten aito huoli monipuolisten aineistojen säilymisestä muistona menneistä nuorisotyön vuosikymmenistä. Ihmiset olivat koko sydämeästään auttamassa minua työssäni, ja poikkeuksetta jokainen asian tiimoilla tapaamani henkilö oli vilpittömästi sitä mieltä, että on tosi hyvä asia, että alan perinnettä kerätään talteen.

Pari ihmistä on pakko poimia esille kaikkien tapaamieni joukosta. Kotkan nuorisotoimenjohtaja Väinö Sinervo, tuolloin jo aktiivin työelämän taakseen jättänyt herrasmies, oli mahtava, lämminhenkinen, todella välittävä ihminen. Sinervo kutsui minut kotiinsa, jossa hän kertoi muistelujaan omalta uraltaan. Tapaamisesta hänen kanssaan jäi minulle tosi lämmin muistikuva. Tapasin Väinö Sinervon vielä uudelleen vuoden 2003 toukokuussa nuorisotyöntekijäpäivillä Tampereella.

Aivan erityisenä persoonana on mieleeni jäänyt nuorisotyön Grand Old Lady, nyt jo edesmennyt opetusneuvos, nuorisotyön menetelmäopin lehtori Kerttu Varjo. Tapasin hänet kahdesti hänen kotonaan Tampereella. Olimme toimistopäällikkö Taisto Kärkkäisen ja Yleisradion toimittajan Jorma Pilkkeen kanssa onnitelukäynnillä Kerttu Varjon luona juhlistamassa hieman ennakkoon Varjon 93-vuotispäivää 4.5.2003. Pilkkeen tapaamisessa kuvaama tallenne, jossa Varjo esitti tervehdyksensä nuorisotyöntekijäpäivien osallistujille, esitettiin päivillä Tampereella toukokuussa. Myöhemmin tapasin Varjon vielä uudelleen. Hän kertoi urastaan ja ajatuksistaan

Teinosen Markku oli Nuoperin ihka ensimmäinen työntekijä. Tässä Markku ennen Nuoperi-aikaansa, vuonna 1994, kansatieteen assistenttina matkalla kenttätöihin Pietarin lähelle Toksovaan.



oman aikamme ja menneiden aikojen nuorista ja lapsista. Hänellä todellakin löytyi perspektiiviä näihin asioihin. Varjon askel oli tuolloin lyhyt ja katse väsynyt, mutta muisti ja mieli olivat veitsenterävät. Hieno, nuorista ja lapsista syvästi ja aidosti välittävä ihminen, ajattelin, kun lähdin hänen luotaan tuolloin toukokuusena iltana. Varjo soitti minulle vielä pari kertaa jälkeempään jo lopetettuani hankkeen tutkijana, ja juttelimme vielä nuoriin liittyvistä asioista.

Kaiken kaikkiaan ilmapiiri hankkeen ympärillä oli innostava. Jokainen oli sisäistänyt tekemämme työn merkityksen. Tämä näkyi yhtä hyvin ohjausryhmän työskentelyssä kuin myös kunnissa. Loppusyksystä 2003 siirryin muihin maisemiin ja muiden haasteiden pariin. Nuoperi jatkoi etenemistään uusissa käsissä.

Markku Teinonen, Nuoperin ensimmäinen työntekijä, nykyinen museonjohtaja, Huittinen

Onni että aloin senioriksi jo nuorena!

Olipa hyödyllinen sekin Allianssi-risteily, jolla päätettiin perustaa kokoneiden nuorisotyöläisten rypäskä, joka säädyllisen valmistelun jälkeen sai nimekseen Senioriklubi. Aluksi sitä lähti luotsaamaan aina arvostamani Taisto Kärkkäinen, ja ihan itse ilmoittautumalla pääsin mukaan hallitukseen. Olen aina ollut sitä mieltä, että erilaiset johtoryhmät pitäisi koostaa itse ilmoittautuvista ihmisistä eikä toisten valitsemista tai pakottamista.

Oli rikastuttavaa saada kuulua ryhmään, sekä ammatillisesti että ihan vaan omaksi iloksi. Mieleen ovat jääneet varsinkin vierailukäynnit Turkuun ja Tampereelle, joissa matkojen aikoina kuuntelin korvat höröllä niitä muistoja, joita ei ole koskaan kirjoitettu pöytäkirjoihin ja matkaraportteihin. Kun niitä juttuja kuunteli, niin ymmärsi, että tarkoitus pyhittää keinot. Sellaista se on kai vieläkin nuorisopolitiikan teossa.

Tampereella, olikohan vuosi 2001, vierailimme opetusneuvos, ”nursojen äidin” Kerttu Varjon luona. Hän oli silloin siis 91-vuotias. Elna Hirvonen oli saanut järjestettyä vierailun meille senioriklubin hallituksen entisille nursoille. Mukana oli Taiston lisäksi ainakin Kari Naalisvaara, kurssilaiseni Jorma Pilke - apuva, muita en muistakaan! Kerttu muisteli tiukkoja aikoja valtion nuorisopolitiikassa 1960-luvulla, kun nuorisotyön edus-

tajisto kaadettiin ja tilalle muodostettiin jotain muuta. Hän ja Guy von Weissenberg. Nämä kaksi todellista nuorisotyön esitaistelijaa luotsasivat nuorisososionomiksi opiskelijoita vuodesta 1945 aina 1970-luvun alkupuolelle. Eikä heillä aina niin mukavaa hommaa ollut meidän opiskelijoiden kanssa, varsinkaan loppuvuosien poliittisen radikalismien aikoihin. Keka luovutti tuossa kotivierailussa arvokkaat yksityiset päiväkirjansa tulevalle nuorisotyön museolle - siis NUOPERILLE, jota juuri silloin oltiin valmistelemassa. Mahtaa siellä olla Kekan syviä tunteja elämäntyöstään.

Minä koin Kekan innostavana ja aikaansa edellä olevana opettajana. Ryhmäyttäminen, osallistaminen ja verkottuminen tulivat meille opiskelijoille tutuiksi paljon ennen kuin ko. sanoja oli edes keksitty. Sen seurauksena monilla kurssilaisillani on vielä nytkin tärkeät siteet toisiinsa. Varsinkin nyt eläkeaikana niitä arvostaa. Toisekseen löysin myöhemmin yllättävän yhtymäkohdan Kekaan. Hän oli ollut saksan kielen opiskelijana noin vuoden 1935 tienoilla kesätyöläisenä Etelä-Virossa Otepäällä jossain täysihoidolassa, jossa oli paljon saksalaisia turisteja. Tästä hän kertoi puhelimesta vuonna 2000, kun kuuli, että olen mökin omistaja Otepäällä. Hän oli ollut innokas Viron-ystävä ja käynyt mm. kaikilla Tallinnan laulujuhilla. Niistä asioista en muista hänen koskaan kertoneen silloin opiskeluni vuosina,

vaikka kansainvälisyyttä hän korostikin. Mutta onneksi 1990-luvulla ystävystyimme uudella tavalla.

Minulle Senioriklubi ja Nuoperi ovat monessa mielessä sama asia. Nuoperi on klubin upea aikaansaannos, samoin pidän suurena saavutuksena nuorisoneuvoksen nimikkeen läpivientiä. Siitä kiitos Sintulle ja Seijalle. Senioriklubin hallitukseen ja järjestettyihin tilaisuuksiin ovat osallistuneet alan todelliset tekijät, eivät siis vain työkseen nuorisotyön ammattilaiset, vaan alan kutsumustyöläiset. On ollut miltei hämmentävää huomata, että itse olen ystävystynyt sellaisienkin kollegoiden, ja varsinkin valtion virkamiesten kanssa, joita aiemmin katselin joko liikaa ylöspäin, pikkaisen pelonsekaisin tuntein, tai vastaavasti pitkin nenävarvarta. Jessus mitä ihmisiä isolla I:llä! Ja koska teitä on niin useita, en mainitse ketään nimeltä, ettei kukaan jäisi tämän illan muistoista pois. Mutta tunnistan itsesi siitä, että tavatessamme lämpimästi halitaan, täysillä lauletaan ja jopa leikitään (Kekan mallien mukaan).

Vuonna 1965 olin saada potkut Tampereen yliopiston nuorisotyön kurssilta kun en meinannut saada läpi antiikin historian tenttiä. Läpäisin sen vasta kolmannella kerralla (se oli suullinen tentti). Kiitos Vuorilehto, muuten en olisi ollut sitä mikä minusta tuli. En siihen

aikaan tajunnut, että menneisyydellä on tälläkin työalalla suuri merkitys. Onneksi noin 40 vuotta kestäneen virkaurani aikana Vihdin kunnassa tutustuin jo alussa kunnan nuorisotyön historiaan. Oli upeaa tavata ensimmäisen nuorisotyölautakunnan jäseniä vuodelta 1945, edelliset nuoriso-ohjaajat ja puheenjohtajat, ja huomata, että mm. seksuaalivalistusta oli tehty jo vuonna 1950 teemalla ”Jos joskus menet jonkun kanssa naimisiin” ja löytää mm. lehtiartikkeli, joka kertoi Kerttu Varjon käyneen pitämässä ohjaajakoulutusta samaisena vuonna. Tajusin, että olen perinyt hienon mahdollisuuden jatkaa työtä vihtiläisten nuorten hyväksi - nuorten kanssa. Nyt eläkkeellä iloitsen työssäni saamistani ystäväistä ympäri maata ja maailmaa - erityisesti Virosta, Ruotsista, Norjasta, Saksasta ja Japanista. Maailman parannus jatkuu vapaaehtoistyössä - ja senioriklubilaisena!

NUOPERI ja sen ydin, eli työntekijät: Pysykää aina uteliaana, silmät ja korvat avoinna ja sydän riemua tulvillaan!

Toivoopi uskollinen ihailijanne

Päivi Veikkolainen

**Vihdin kunnan ex-nuorisotoimenjohtaja
Löytöretkeilijä 1.2.2011 alkaen**

Nuoperi 10 vuotta

Nuoperin 10-vuotistaipaleelta ovat jääneet mieleen erityisesti monet tapaamiset. Suurin saavutus on kuitenkin ollut se, että nuorisotyön tallentamiskeskus Nuoperi saatiin yleensäkin perustettua. Tämäntapaisen arkiston tai museon perustamisesta oli keskusteltu ajoittain jo 1960-luvulta lähtien. Kuusankosken nuorisotyölautakuntakin teki vuoden 1970 alussa päätöksen, että Kuusankoskelle perustetaan nuorisotyömuseo ja että sitä varten ryhdytään keräämään ”nuorisotyöntekovälineitä”, valokuvia ja kirjallista aineistoa. Onneksi Nuoperi pelasti meidät tämän museon perustamisprosessilta! Välineistö on nyt varastoituna Mäkikylän palvelukeskuksen väestösuojaan ja kirjallinen arkisto talletettu Kouvolan kaupungin arkistoon ja järjestöjen osalta kotiseutuarkistoon. Tosin eläkkeelle lähtöni jälkeen lainaustoimiston silloiset välineet myytiin huutokaupalla, joten osa katosi yksityisille henkilöille.

Nuorisotyön Senioriklubin ja Nuoperin yhdessä ja erikseen järjestämät senioritapaamiset ovat olleet parasta. Niin, että miksikö? On ollut hauska kuulla, mitä kukin vanha hyvä ystävä on ryhtynyt harrastamaan päästyään eläkkeelle tai että hän on saanut vapaat kädet olla harrastamatta mitään. Osa on jo siirtynyt ikuiseen lepoon. Mutta on ollut ilo kuulla, että jo työnsäoloaikana aktiiviset nuorisotyöläiset ovat jatkaneet vielä nykynuorisotyön seuraamista ja näin antaneet

tuleville sukupolville kokemuksiaan toimimalla esimerkiksi ”tuutoreina”. Tärkeintä on kuitenkin eläkkeellä ollessa se, että löytää uusia tai jatkaa entisiä henkisiä ja fyysisiä harrastuksia eikä jää sohvalle makaamaan. Vaikka vaivat ja kolotukset ovatkin lisääntyneet, on myönteinen elämänasenne meidän keskuudessamme tärkein. ”Ken vaivojansa vaikertaa on vaivojensa vanki.”

Parhaiten mieleeni on jäänyt marraskuussa 2009 Kotkassa pidetty Ekologinen pedagogiikka nuorisotyössä -seminaari. Ohjelman teemaan liittyivät nuorisotyössä käytetyt toimintamuodot, ja nuorisokeskus Greipissä oli järjestetty aiheeseen liittyvä näyttely. Toivomuksena oli, että osanottajat pukeutuisivat teeman mukaisesti ja ottaisivat mukaansa jotain aiheeseen liittyvää. Illanvietto pidettiin lähellä Sapokanlahtea olevassa nuorisotilassa. Iltajuhlaa varten olin varustautunut lapinpuvulla ja mukaan otin retki- ja leirisauvan, jonka olin tehnyt Varkaudessa Hietasaaren ainoasta kuusentaimesta vuonna 1956. Ajoin taksilla majapaikastani Kotkan Tiutisista illanviettopaikalle lapinpuku päälläni. Jossain vaiheessa taksikuski kysyi, että mistä päin Lappia sitä on tultu. Vastasin siihen, että vähän Ivalosta etelään Kuusankosken Paskarukalta. (”Paskaruka” on kuusaalaisten antama lempinimi Vuohivuoren laskettelu-rinteelle, joka on entinen Kymin paperitehtaan jätekasa.)

Vastaus tietysti herätti hilpeyttä. Juhlan aiheeseen puku ja keppi sopivat erinomaisesti, sillä käytin keppiä aina retkillä ja leireillä sekä pukua Alpeille tekemilläni lasketteluareenoilla samalla mainostaen Suomen Lappia.

Omalla kohdallani Nuoperi vaikutti osaltaan siihen, että päätin kirjoittaa omaelämäkerran, joka ilmestyi kahtena kirjana.

Heikki Hämäläinen,
nuorisotoimenjohtaja, Kuusankoski

Muistikuvia Nuoperista

Ennen hankkeen käynnistämistä käytiin keskusteluja nuorisotyön senioreiden sekä toisten kaupunkien nuorisotoimen johdon edustajien kanssa. Turun kaupungin sisäisessä pohdinnassa oli apuna erityisesti silloinen museotoimenjohtaja Juhani Kostet, jolta kysyin mielipidettä ”Nuorisotoimen museon” perustamisesta. Juhani tyrmäsi selkeästi museohankkeen, mutta antoi asiantuntevia neuvoja siitä, miten nuorisotyön perinnettä voitaisiin taltioida. Hänen kanssaan käytyjen keskustelujen antamien ”eväiden” avulla uskalsin ilmoittaa Mikkelissä hankkeen käynnistämistä edeltävänä vuonna, että Turun kaupungissa olisi kiinnostusta ja valmiuksia ottaa harteilleen tämä uusi hanke.

Ensimmäisistä vuosista on jäänyt mieleen toimiva ja aktiivinen yhteistyö ministeriön nuorisoyksikön, Senioriklubin ja muita yhteistyötahoja edustavien ohjausryhmän jäsenten kesken. Kaikki osoittivat vahvaa sitoutumista ja osallistuivat innokkaasti hankkeen suunnitteluun ja toteuttamiseen. Lisäksi onnistuimme aina löytämään työntekijöiksi ”hyvät tyypit”, jotka ovat hoitaneet tehtävänsä antaumuksella ja kiitettävästi. Pitkän urani aikana Nuoperi on ollut hanke, josta on jäänyt mieleen pelkästään myönteisiä muistoja. Eikä tämä tarkoita, ettei matkan varrella olisi ollut ongelmia. Kun niitä on ilmennyt, olemme niihin(kin) yhdessä tarttuneet ja etsineet ratkaisut.

Ritva Jykelä, osastopäällikkö, Turun nuorisoasiainkeskus

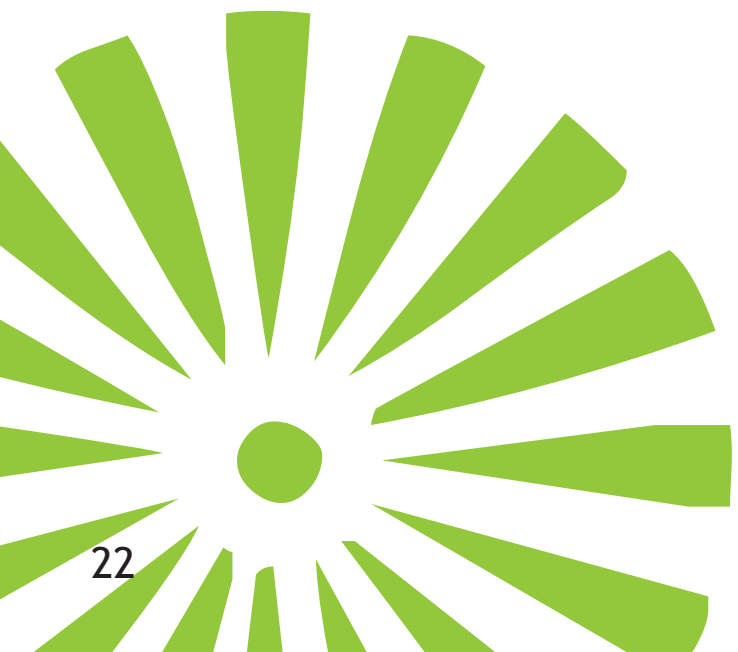
Minulla Senioriklubin ja Nuoperin toiminnot sekoittuvat muistikuvissa keskenään. Jäin eläkkeelle nuorisotyöstä vuonna 2000 haikein mielin, ja eläkkeellä olo tuntui aluksi joutavalta. Samoihin aikoihin alettiin keskustella nuorisotyön perinnekeruun tarpeellisuudesta ja Senioriklubin perustamisesta. Klubi perustettiin Lahdessa 18.5.2001, ja silloin aloitettiin myös Nuoperin valmistelut. Nimetty klubitöimikunta aloitti heti kesäkuussa muistamalla arvostettuja nuorisokasvattajia Tampereella. Kerttu Varjon kanssa keskusteltiin perinnekeruusta ja hänen laajan nuorisotyöarkistonsa tallentamisesta. Matti Telemäen haudalle käytiin laskemassa kukat. Turun kaupunginjohtajan kanssa käytiin keskustelemassa Nuoperin perustamisesta Turkuun.

Perinnekeruu aloitettiin rohkeasti valitsemalla kaksi kipupisteteemaa: SNE:n (Suomen Nuorisjärjestöjen Edustajisto) lakkauttaminen ja kansainvälistä nuorisoyhteistyötä käsittelevä Mikrofoniystävyyttäkö?-seminaari. Valitettavasti kummankin teeman käsittelyä häiritsi vielä suomettumisen varjo. Tämän rohkenen sanoa, koska olin kummassakin aiheessa aikanaan jonkin verran mukana. Yhteiskunnallisen Korkeakoulun oppilaskunnan puheenjohtajana osallistuin vuonna 1963 SNE:n lakkauttamiskokoukseen, ja nuorisotoimenjohtajana toimin Suomen ja Neuvostoliiton ensimmäisen ystävyysfestivaalin (5 000 osanottajaa) järjestelyvastaavana Lahdessa vuonna 1977.

Nuoperin kirjatuohtanto eri teemoista on ollut kiitettävää, kiitos Minnan ja Terhin.

Minulle seniori-/Nuoperi-toiminta on ollut mieluisaa saattohoitoa pois arvostamastani nuorisotyön ammatista. Toiminnasta ja vanhojen kollegoiden tapaamisista on jäänyt hyvä mieli.

Pertti Mäkelä, nuorisotoimenjohtaja, Lahti



Rahoitus

Pienellä rahoituksella olemme aina töitä tehneet. Vuonna 2011 rahoituksen määrä kasvoi, koska hallinnolliset kulut nousivat ja koska silloin Nuoperi sai kaksi vakituista työntekijää, minut ja Terhin. Nykyinen nuorisoyksikön johtaja Georg Henrik Wrede totesi vuoden 2012 tulosneuvotteluissa, että ”Nuoperin kustannukset pysyvät alhaalla, koska palkkalinja on maltillinen.”

2002:	27 000 euroa
2003:	38 000 euroa
2004:	40 000 euroa
2005:	49 000 euroa
2006:	85 000 euroa
2007:	75 000 euroa
2008:	98 000 euroa
2009:	99 000 euroa
2010:	93 000 euroa
2011:	130 000 euroa
2012:	134 000 euroa



Lisäksi opetusministeriöstä saatiin 31 000 euroa ja Alfred Kordelinin säätiöltä 6 000 euroa kiertonäyttelyä varten vuonna 2005.

Rahoituksen osalta ohjausryhmältä pyydettiin opetusministeriöstä lausuntoa projektin vakinaistamisesta jo vuonna 2003. Ohjausryhmä puolsi jatkamista.

Ohjausryhmä

Nuoperilla on aina ollut ohjausryhmä, joka valvoo työtä ja rahankäyttöä ja jonka ehdotusten mukaisesti töitä suunnitellaan. Ihan ensimmäisessä ohjausryhmässä, vuonna 2002, olivat mukana Kimmo Aaltonen (opetusministeriö), Leena Aho ja Ritva Jykelä (Turun nuorisoasiainkeskus), Kaija Hartiala (Turun kaupunki), Miia Heinilä, Juhani Kostet ja Maarit Talamo-Kemiläinen (Turun maakuntamuseo), Taisto Kärkkäinen (Nuorisotyön Senioriklubi), Seija Majanen (Suomen Nuorisoyhteistyö Allianssi ry), Kari Sjöholm (Suomen Kuntaliitto), Pentti Taskinen (Turun kaupungin tietopalveluosasto) sekä Timo J. Virtanen (Turun yliopisto/kansatiede).

Ohjausryhmän sidosryhmät ovat pysyneet kymmenen vuotta samana, vain sidosryhmien nimet ovat saattaneet muuttua erilaisten hallinnollisten muutosten takia. Ensimmäisen ohjausryhmän muodostaja oli Turun kaupungin nuorisoasiainkeskus. Jo marraskuussa 2002



Opetus- ja kulttuuriministeriöstä on myös aina ollut edustus ohjausryhmässämme, tosin nykyisin se on asiantuntijaedustus. Kimmo Aaltonen ennätti olla Nuoperin toiminnassa mukana miltei kymmenen vuotta. Hän toimi myös suomalaisryhmän johtajana, kun ministeriö järjesti virolais-suomalaisen perinnetapaamisen Tallinnassa ja Kloogassa loppukesästä 2005. Kuva: Toomas Ponkin.



Timo J. Virtanen oli ohjausryhmämme jäsen 2002-2010. Hän oli myös meidän nuoperilaisten lähin esimies muuttaessamme yliopistolle vuonna 2007.



kokoonpano muuttui siten, että Matti Mattila (Turun yliopisto/Kulttuurien tutkimuksen laitos) tuli mukaan ohjausryhmään ja että kokoustiedot ja -päätökset menivät Turun kaupungin apulaiskaupunginjohtajalle Kaija Hartialalle tiedoksi. Seuraavana vuonna Miia Heinilän paikalla museosta oli Eeva Mikola.

Ohjausryhmän jäsenet ovat olleet Nuoperille uskollisia. Pentti Taskisen ”varamiehenä” toimi jo heti alussa Sari Pursiainen, joka sitten vuonna 2005 nimettiin varsinaiseksi jäseneksi ryhmään. Samana vuonna tuli Eino Laitinen senioriklubilaisten edustajaksi Taiston tilalle ja Anneli Sorvoja museolta Eevan paikalle. Tuolloin puheenjohtajana toimi hetken myös Turun nuorisotoimenjohtaja Anniina Lehtiö-Vainio, mutta hän luovutti pian paikan takaisin Ritva Jykelälle. Vuonna 2008 Pursiaisen Sarin paikalle tuli kaupunginarkiston edustajaksi Tarja Ollila. Matti Mattila ja Juhani Kostet luopuivat ohjausryhmän jäsenyydestä. Opetusministeriön edustajasta tuli asian tuntijaedustaja, jonka puoleen pystyi kääntymään erityisesti taloudellisissa ja hallinnollisissa kysymyksissä. Muutoin ohjausryhmään ei tullut muutoksia edes silloin, kun Nuoperin fyysinen paikka siirtyi maakuntamuseolta Turun yliopistolle, paitsi siltä osin, että kokoustietoja ei enää lähetetty apulaiskaupunginjohtajalle.

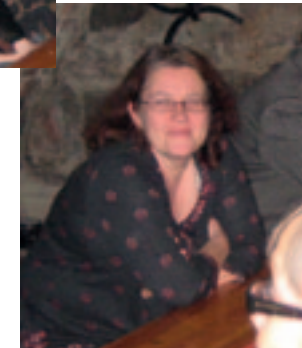
Syksyllä 2010 opetus- ja kulttuuriministeriössä tehtiin periaatepäätös, jonka mukaan Nuoperi on yksi Suomen kolmestatoista valtakunnallisesta nuorisotyön palvelu- ja kehittämiskeskuksesta (Dnro 9/600/2010, 10.8.2010).

Nuoperin ohjausryhmän puheenjohtajuus kuului pitkään Turun nuorisosiainkeskukselle. Siksi-pä myös Anniina Lehtiö-Vainio toimi Nuoperin puheenjohtajana yhden kokouksen verran hänen tultuaan valituksi toimeensa. Tässä Anniina Nuoperin Onko nuorisotyöllä tulevaisuutta?-seminaarissa Vimmassa keväällä 2011. Kuva: Reetta Pihlajavirta.



Ritva Jykelä oli ohjausryhmämme puheenjohtaja vuoteen 2011 asti.

Turun kaupunginarkiston edustaja ohjausryhmässämme vaihtui vuonna 2008. Onneksi Tarja Ollila oli tuttu jo ennestään lahjoitusten käsittelyjen yhteydestä. Kaupunginarkistossahan ovat meidän asiakirjamme.





Eikö olekin ilmiselvä Aimo Surakka? Kyllä, on se, mutta takana piileskelee myös ohjausryhmämme varajäsen Jorma Pilke, joka tässä ratkaisee visaisia kysymyksiä pikkujouluissamme 2011.



Tämä päätös aiheutti muutoksia myös ohjausryhmässä, koska yliopistolla haluttiin vahvistaa omaa asemaa siinä. Ohjausryhmän muodostajaksi tuli Historian, kulttuurin ja taiteiden tutkimuksen laitoksen johtaja ja ohjausryhmän toiminta-ajaksi dekaanikausi, eli neljä vuotta. Ryhmän jäsenten määrää vähennettiin niin, että jokaisesta sidosryhmästä oli yksi edustaja, mutta kullakin edustajalla mahdollisuuksien mukaan varajäsen. Vain Kuntaliitosta ja yliopistosta ei ole saatu varajäsentä. Vuoden 2011 alusta ohjausryhmään ovat kuuluneet: Kimmo Aaltonen (asiantuntijaedustus keväeseen 2011 asti), Leena Aho, Eino Laitinen, Seija Majanen, Tarja Ollila, Helena Ruotsala, Kari Sjöholm ja Anneli Sorvoja. Kansatieteen professorista Helena Ruotsalasta tuli ohjausryhmän puheenjohtaja. Varajäsenet ovat Ritva Jykelä (Turun nuorisoasiainkeskus), Jorma Pilke (Nuorisotyön Senioriklubi), Vappu Turunen (Nuorisoyhteistyö Allianssi ry), Maarit Talamo-Kemiläinen (Varsinais-Suomen maakuntamuseo) ja Sari Pursiainen (Turun kaupunginarkisto).

Opetus- ja kulttuuriministeriön edellyttämät tulosneuvottelut kaikille palvelu- ja kehittämiskeskuksille käytiin ensimmäisen kerran Nuoperin osalta 23.2.2011 humanistisen tiedekunnan dekaanin Risto Hiltusen, tiedekunnan hallintopäällikön Mari Husun, kansatieteen professorin Helena Ruotsalan, Nuoperin vanhan ohjausryhmän puheenjohtajan Ritva Jykelän sekä opetus- ja kulttuuriministeriön kulttuuriasianneuvoksen Kimmo Aaltosen kesken. Myös Nuoperin työntekijät Minna ja Terhi olivat neuvotteluissa läsnä. Neuvotteluissa sovittiin hallintokuluista (kymmenen prosenttia saadusta



Elokuussa 2010 Nuoperi sai mieluisaa postia opetus- ja kulttuuriministeriöstä: meistä tuli palvelu- ja kehittämiskeskus! Helena Ruotsala juhlistaa asiaa kanssamme. Kuva: Jussi Lehtonen.



Museolaisten edustus on ollut ohjausryhmässämme vahva. Maarit Talamo-Kemiläinen on ollut myös varapuheenjohtajana.

avustuksesta), vuokratuluista sekä sekä työntekijöiden vakinaistamisesta. Työtiloihin ei saatu lopullista selvyyttä.

Vuoden 2012 tulosneuvottelut käytiin 28.11.2011 opetus- ja kulttuuriministeriön tiloissa Helsingissä. Paikalla olivat nuorisoyksikön johtaja Georg Henrik Wrede, ylitarkastaja Tarja Tolonen, hallinnollinen avustaja Kaija Hallikainen, dekaani Risto Hiltunen, professori Helena Ruotsala ja Minna Heikkinen. Tuloskeskustelujen perusteella Nuoperin toimintaan ei ole tulossa suuria muutoksia.

Nuoperi oli ollut toiminnassa reilun vuoden, kun Markku Teinonen päätti lähteä museonjohtajaksi ja kolmevuotiselle projektille etsittiin uutta työntekijää. Lähetin käsin kirjoitetun hakemuksen silloisen maakuntamuseon intendentille Maarit Talamo-Kemiläiselle. Haastattelukutsu tuli, mutta mielessäni olin jo ajatellut, että paikka on pedattu miespuolisille hakijoille, joten haastattelutilaisuus oli omalta osaltani varmaan rennoin missä olen ollut. Soitto kuitenkin tuli, ja aloitin työt 13.10.2003. Tutustuin työhön kolmen päivän ajan Markun kanssa ja sitten olinkin yksin. Naiivisti uskoin vielä siinä vaiheessa, ja varsin pitkäänkin vielä, että projektin taustatyöt on tehty, ja minä vain teen töitäni. Pikku hiljaa kuitenkin selvisi, että minun on ne asiat vielä kiveen hakattava ja tehtävä käytännön työn kannalta päätöksiä, jotka toimisivat vielä projektin päätyttyäkin.

Kahdeksan ja puoli vuotta työn aloittamisen jälkeen minulla on takanani kymmenen työsopimusta Nuoperiin neljällä eri nimikkeellä. Täytynee vain toivoa, että opetus- ja kulttuuriministeriön vuonna 2010 tekemä päätös palvelu- ja kehittämiskeskuksista pitää ja että seuraavat kymmenen vuotta ovat jo työsuhteen jatkuvuuden kannalta rauhallisempia! Takana on myös kahden eri organisaation alaisuudessa työskentely: ensin Turun maakuntamuseolla ja nykyisin Turun yliopistolla. Ennen kaikkea takana on satoja uusia ihmisiä, joihin olen saanut tutustua, vireä ohjausryhmä, myötämielinen rahoittaja ja haastava työ nuorisotyön kentällä. Edessä toivottavasti pitkäjänteinen rupeama nuorisotyön eri osa-alueiden valtakunnallisessa tallentamisessa.

Minä olen paljon tuoreempi nuoperilainen kuin Minna, joka onkin oikea Nuoperin ruumiillistuma, The Nuoperi. Ja nyt en siis puhu iästä, ikävä kyllä, vaan työvuosista. Tämän vuoden helmikuun 20. päivänä tuli täyteen viisi vuotta Nuoperia. Tai jos tarkkoja ollaan, työsuhteistani kertyi siihen mennessä 4 vuotta ja 5,5 kuukautta. Tulin alun perin tuuraamaan Minnaa hänen äitiyslomansa ja hoitovapaansa ajaksi ja olen sen jälkeen pitänyt jalkani tiukasti Nuoperin oven välissä ja ängennyt sisään aina kun se on ollut mahdollista. Vuosiin on kuitenkin mahtunut lyhyitä nuoperittomiakin kausia. Vähäisemmästä Nuoperiurastani huolimatta pääsen Minnan kanssa tasoihin työsuhteiden määrässä, tämä vakituinen on nyt kymmenes, mutta nimikkeissä jään kolmellani yhden häviölle.

Nuoperi - sydämeni asia

Kipinä tallentamiseen syttyi, kun asessori Ilmari Rinne tuli luokseni Turun kaupungin nuorisotoimistoon ja lahjoitti keräämänsä nuorisotyöaineiston Turun kaupungin nuorisotoimen säilytettäväksi, kunnes perustettaisiin nuorisomuseo. Ilmari Rinne oli jo 1.10.1973 allekirjoittamassaan kirjelmässä tehnyt aloitteen nuorisotyömuseosta Turun nuorisolautakunnalle. Parikymmentä vuotta asia uinui, kunnes valtakunnassa eri tahoilla virisi ajatuksia nuorisotyön aineiston tallentamisesta.

Ensimmäinen nuorisotoimen esimieheni asessori Kalevi Perho piti huolta, että Turun nuorisotoimen tapahtumat dokumentoitiin ja että monenlaista materiaalia säilytettiin. Hänen esikuvansa mukaan olen itsekin taltioinut urani aikana erilaiset tilaisuudet ja tapahtumat. Olenhan luonteeltanikin asioita ja esineitä säilyttävä ja keräilevä. Myös matkapäiväkirjojen kirjoittaminen on ollut harrastuksenani.

11.10.2001 kokoontuivat museonjohtaja Juhani Kostet, va. nuorisotoimenjohtaja Ritva Jykelä ja nuorisosihteeri Leena Aho työstämään nuorisotyön seniorien aloitetta nuorisomuseohankkeesta. Turulta oli tiedusteltu mahdollisuutta toimia nuorisomuseohankkeen kokoojana ja vastaanottajana. Palaverissa päädyttiin esittämään, että museota ei perusteta, vaan kootaan nuorisotyön kokoelma. Tämän jälkeen järjestettiin asiasta keskustelu opetusministeriön nuorisoyksikön kanssa. Paikalla olivat asiaan ”hurahtaneet” opetusministeriön edustajien lisäksi.

Ajatus nuorisotoimen kokoelmasta innosti meitä kaikkia ja siitä saatiin aikaiseksi hanke, Nuoperi. Hankkeen ensimmäinen ohjausryhmän kokous pidettiin 12.6.2002. Siihen osallistuivat kaupungin nuorisotoimesta Ritva Jykelä ja Leena Aho, Turun yliopiston kulttuurien tutkimuksen laitokselta Timo J. Virtanen, kaupungin tietopalveluosastosta Pentti Taskinen, Nuorisotyön senioriklubista Taisto Kärkkäinen, Turun maakuntamuseosta Maarit Talamo-Kemiläinen ja Mia Heinilä sekä Nuoperi-hankkeesta Markku Teinonen. Kokouksessa kuultiin aatteita ja ajatuksia hankkeesta. Esitin, että ”aluksi olisi tärkeää selvittää, minkälaisia aineistoja nuorisotoimilla todella on olemassa ja mitä aineistoja kokoelmaan kuuluisi”. Lisäksi mukaan tulisivat vielä valokuva-aineistot.



Aktiiviset nuoperilaiset Leena Aho ja Eino Laitinen ovat juhlistamassa Raision nuorisotoimen 50-vuotisjuhlia, joiden kunniaksi pystytettiin valokuvanäyttely vuonna 2007.

Asiasta innostuneena olen haastatellut eläkkeellä olevat nuorisotyöntekijämme, ja jo vuonna 2003 koetin heitä innostaa kirjoittamaan ”mitä oikeastaan tapahtui” eli asioita, joita ei virallisista asiakirjoista löydy.

Tämän kymmenen vuoden aikana olen saanut olla mukana Nuoperin kautta monissa mielenkiintoisissa ja haastavissa hankkeissa. Ensimmäiseksi järjestettiin ”Nuorisotyötä minäkin tein” -keruu, sitten koottiin Nuorisotyön vuosikymmenet -näyttely ja vuosittain olemme järjestäneet seminaareja. Olen myös ollut monissa kirjahankkeissa mukana.

Olen iloinnut ja nauttinut mukanaolosta tallennustoiminnassa. Projektin työntekijät ovat olleet mahtavia ja aikaansaavia. Meille on tullut tavaksi matkoillamme järjestää erilaista tekemistä. Ensimmäinen on Ilta-lehden visailut. Matkustaessamme Markku Teinosen kanssa kokouksiin Helsinkiin visailimme, ja sitten vielä yhdessä ratkoimme ristisanatehtäviä. Visailuperinne on jäänyt tulevienkin matkojemme ratoksi. Oulun matkalla taittelimme Senioriklubin uunituoreita esitteitä. Joulujuhlaa odotamme aina mielenkiinnolla, koska Nuoperin nykyiset työntekijät, entiset projektityöntekijät, ovat aina järjestäneet yllätyksiä joulukokouksen jälkeiseen tapaamiseen.

Leena Aho, nuorisosihteeri, Turku



Nuoperin arkistomuistoja

Turun kaupunginarkisto on ollut mukana Nuoperin toiminnassa alusta lähtien. Valtakunnallinen Nuorisoperinteen keskusarkisto on toiminut Turun kaupunginarkiston yhteydessä vuodesta 2002, ja siitä lähtien kaupunginarkistolla on myös ollut edustaja Nuoperin ohjausryhmässä. Aloitin varajäsenenä, mutta osallistuin kuitenkin usein kokouksiin ohjausryhmän varsinaisen jäsenemme sijasta. Jossakin vaiheessa Nuoperin matkaa vaihdoimme ohjausryhmäroolejamme. Olen taas viime vuodet ollut ohjausryhmän varajäsen, sillä Nuoperi-toiminta on ollut lähempänä asianhallinnan tutkija Tarja Ollilan toimenkuvaa kuin omaani.

Nuoperin toiminnassa arkistoasiat ovat aina olleet hyvin esillä. Nuoperin koordinaattori on aktiivisesti hankkinut arkistoaineistoa keskusarkistoon, ja yliopisto-opiskelijat ovat opinnäytetöissään hyödyntäneet tallennettua aineistoa. Nuoperin järjestämässä seminaareissa ja tapaamisissa on usein ollut arkistointiin liittyvää koulutusta ja työpajoja. Samoin Nuoperin julkaisuissa on ollut arkistointia käsitteleviä artikkeleita.

Nuoperin kautta olen tutustunut vuosien varrella moneen hauskaan ihmiseen, joiden kanssa tiet eivät välttämättä olisi muuten kohdanneet. Joukkoon mahtuu niin nuorisotyön senioreja kuin Kulttuurien tutkimuksen laitoksen opiskelijoitakin. Viimeisin hauska hetki nuoperilaisten seurassa oli pikkujoulut 2012 ja Brainstorm-lautapeli taikalaseineen.

Sari Pursiainen, asianhallintapäällikkö, Turun kaupunki



Sari Pursiainen edusti ohjausryhmässämme kaupunginarkistoa vuosina 2002-2008. Nykyisin hän on varajäsen.





Muutto yliopistolle vuoden 2007 alussa on takana, ja tavarat löysivät paikkansa Nuoperin ensimmäisessä työhuoneessa yliopistolla.

Nuoperi katsoo myös eteenpäin

Kymmenvuotisjuhliiaan viettävä Nuorisotyön tallentamiskeskus Nuoperi on ansiokkaasti kerännyt ja tallentanut nuorisotyöhön liittyvää muistitietoa ja aineistoa. Arkistoidut aineistot ovat nyt tutkimuksen ja opetuksen käytössä, ja toivottavasti niitä hyödynnetään ahkerasti myös paikallistasolla kunnissa ja järjestöissä. Historia antaa oivat eväät katsoa myös kunnallisen nuorisotyön tulevaisuuteen.

Kunnallisen nuorisotyön tulevaisuusodotukset -selvitys tehtiin nyt viidettä kertaa Suomen Kuntaliiton ja Suomen Nuorisoyhteistyö Allianssi ry:n yhteistyönä. Nuorisotyöstä vastaavien tulevaisuuden odotukset kertovat alan ja sitä kautta nuorten elämään liittyvistä haasteista. Selvityksessä valotetaan kunnallisen nuorisotyön ja nuorisotoimen nykyhetken ja lähitulevaisuuden näkymiä. Kysely lähetettiin kuntien nuorisotoimesta vastaville henkilöille kaikkiin Manner-Suomen kuntiin. Vastauksia saatiin 216, jolloin vastausprosentiksi muodostui 70. Kysely on tehty ensimmäisen kerran vuonna 2004.

Erityisen myönteisenä on pidettävä sitä, että nuorisovaltuusto tai vastaava nuorten vaikuttajaryhmä toimii jo kaikissa yli 20 000 asukkaalla kunnissa. Myönteistä on myös se, että nuorisotyön merkitys on viranhaltijoiden kokemusten perusteella kasvanut viimeisen viiden vuoden aikana selvästi. Puolet vastaajista nimittäin ko-

kee merkityksen muuttuneen jonkin verran suuremmaksi ja viidennes erittäin paljon suuremmaksi. Kuten eräs vastaajista onnistuneesti toteaa: ”Nuorisotyö on muuttunut oman työuran aikana viihteellisestä vapaaajantoiminnasta haasteelliseksi erityistä ammatillista osaamista vaativaksi työksi.”


Laajentuneen toimialan vuoksi nuorisotyö nähdään kunnassa kaikkien hallintokuntien yhteisenä asiana. Matalan kynnyksen palveluna nuorisotoimi tavoittaa nuoret helposti. Nuorisotyö on kodin, koulun ja sosiaalitoimen yhteistyöinstituutio, ja sillä on vahvat yhteydet myös kulttuuriin ja liikuntaan. Nuorisotyön ja -politiikan koordinointi ja yhteen sovittaminen on kunnan nuorisoviranomaisen keskeinen tehtävä. Kunnan nuorisoviranomainen on proaktiivinen toimija ja verkostojen luoja. Pienenä ja nopealiikkeisenä toimialana nuorisotyön on helppo toimia yhteistyössä eri viranomaisten kanssa. Nuorisotyö on mukana turvaamassa nuorten kasvu- ja oppimispolkuja eri nivelvaiheissa.

Nuorisotyön laajentunut toimiala ja lisääntyneet tehtävät vaativat kunnilta yhä enemmän. Monialaisen nuorisopolitiikan koordinointi, nuorten sosiaalinen vahvistaminen, etsivä nuorisotyö ja nuorten työpajatoiminta ovat tuoneet kunnille uusia ja entistä vaativampia tehtäviä. Kunnallinen nuorisotyö on nuorista välittämistä.

Se on osallisuuden ja kasvun tukemista nuorten omissa yhteisöissä sekä nuorten näkökulman tuomista esiin. Nuorisopalvelujen tulee kunnassa olla kaikkien hallintokuntien yhteinen asia, ja nuoren tulee kokea olevansa osa yhteiskuntaa.

Menestystä ja onnea Nuoperille toivottaen

Kari Sjöholm, erityisasiantuntija, Suomen Kuntaliitto.



Kuntaliitosta on ollut edustaja ohjausryhmässämme alusta asti. Kari Sjöholm tutkii uusinta julkaisuamme kokouksessamme joulukuussa 2009.



Seija Majanen on ollut aktiivinen jäsen alusta asti. Hän oli mukana myös Oulun seminaarin yhteydessä pidetyssä senioritapaamisessa vuonna 2008. Kuva: Reetta Pihlajavirta.



Mitä muistan Nuoperista?

Muistan Nuoperista paljonkin. Muistan hyvin, kuka antoi ensimmäisen sysäyksen hankkeen perustamiseksi, ja miten asiaa käsiteltiin ja punnittiin. Nuoperin synnytykseni meni suhteellisen helposti varmaan siksi, että tarve tunnistettiin ja huoli perinteen tallentamisesta oli suuri.

Olen ollut Nuoperin ohjausryhmässä alusta alkaen. Ohjausryhmän jäsenyys ei ole ollut pelkästään toimintasuunnitelman tai -kertomuksen lukemista, vaan se on myös osallistanut mielenkiintoisiin projekteihin. Niistä näyttelyn suunnittelu ja toteuttaminen oli mielenkiintoista, hauskaa ja opettavaista. Samaa voin sanoa kirjatyöryhmistä, joissa olen ollut osallisenä.

Nuoperi on muuttunut hyvästä hankkeesta kehittämiskeskukseksi, mikä todistaa sen ansaitusta arvostuksesta. Kymmenessä vuodessa on tapahtunut paljon, ja mielenkiinnolla odotan seuraavaa kymmenlukua.

Seija Majanen, Suomen Nuorisoyhteistyö Allianssi ry:n koulutussuunnittelija, Helsinki

”Historia on tärkeää, eikä sekään ole niin tärkeää...”

Näinhän sitä ajatellaan. Kuitenkin me teemme historiaa, todellakin. 7-kymppisenä huomaan ajattelevani, että olisikohan pitänyt jotain muistaa panna talteen. Nuorisotyö(kin) käsitetään hyvin monella tavalla. Toisen mielestä se on tätä, ja toisen mielestä tuota ja kolmannen mielestä...

Nuoperi on osaltaan tehnyt jotain perinteen säilyttämiseksi tulevia varten. Minä tulin mukaan Nuoperiin joskus muinaiskaudella - kauan sitten. Tuolloin oli ainakin minulla hyvin sekava käsitys siitä, mitä ollaan tekemässä. Aika kului, ja pikkuhiljaa selvenivät Nuoperin tehtävät. Kun kerroin mm. työtovereilteni Nuoperista, sain osaaottavia ja ymmärtäviä katseita sekä toteamuksia ”teettekö vahanukkeja itsestänne?”

Nyt nämä ajatukset ovat kuolleet. Nuoperi on osoittanut työllään olevansa tärkeällä asialla. Tulostakin on vuosien saatossa tullut. Pieni, muttei vähäisin työ on ollut nuorisotyön parissa työskentelevien herättäminen oman työnsä arvon oivaltamiseen ja siitä tärkeän osan tallentamiseen tulevia varten.

Eino Laitinen, nuorisotoimenjohtaja, Raisio

Kosketukseni Nuoperin toimintaan museossa

Helmikuussa 2004 palattuani pitkältä sairauslomalta ja asetuttuani ”uuteen työympäristöön” Kalastajankadulle tapasin ensimmäisen kerran myös virkeän Minnan. Eka tapaamisemme ei ollut ratkiriemukas, sillä hän joutui siirtymään työhuoneestaan vuokseni. Työtiloista oli puutetta ja minulle ”pitkäaikaiselle tutkijalle” haluttiin antaa oma huone. Yhteentörmäyksestä, jos sitä nyt siksi edes voi kutsua, selvisimme kuitenkin hyvin. Minua kyllä sisimmässäni harmitti huonejuttu ja jälkepäin vielä enemmän, sillä Minna joutui vaihtamaan huonettaan useamminkin, ja lopuksi hän istui kadunvarsirakennuksessa yksin.

Monet kerrat keskustelimme sekä Minnan että minun työhöni liittyvistä asioista. Huomasimme, että meillä on yhteneväiset näkemykset työkuulttuurista, johtamismenetelmistä ja työtavoista, sekä samanlainen huumorintaju! Lisäksi havaitsin, että Minna on hyvin päämäärätietoinen ja halukas selvittämään asiat aina perin pohjin - hyvä valinta nuorisoperinteen tutkijaksi. Koska meidän molempien työtehtäviin tuli kuulumaan myös kansatieteellisten haastattelujen tekeminen, tosin eri aihepiireistä, niin keskustelimme usein aiheista ja kokemuksista sekä annoimme toisillemme luettavaksi mm. haastattelulomakkeita jne. Minulle kun tekniikan käyttö ei ole ollut koskaan helppoa, niin Minna luonte-

valla tavalla pilke silmäkulmassa opetti mm. digitaalisen tallentimen käytön. Ajatteli varmaan, että saapa nähdä oppiiko ”muori” sitä koskaan. No, opetus oli selkeä ja opinhan minä. Suhteessamme löivät käsipäivää minun pitkäaikainen työkokemukseni ja Minnan nuori innokkuus teknisine taitoineen ja uusine oppeineen.

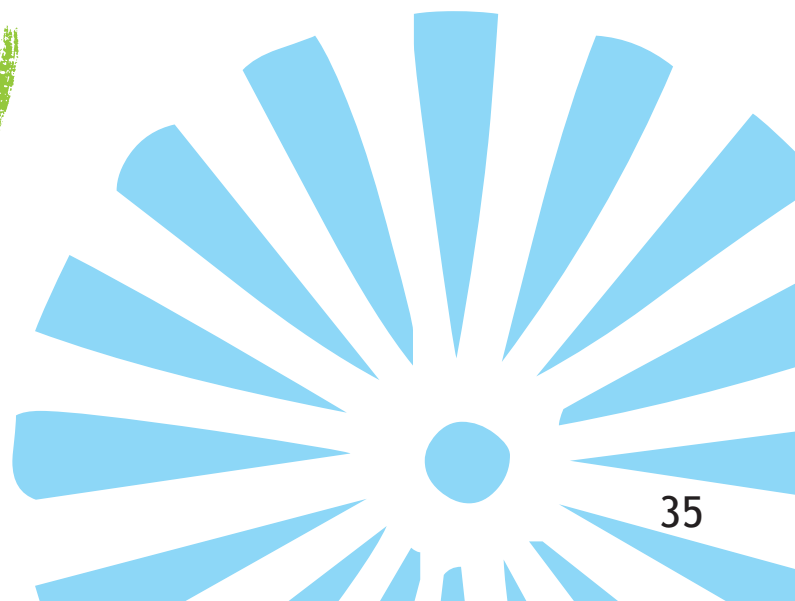
Yhteisten keskustelujen merkeissä Minna sitten kerran kysyi, että olisinko kiinnostunut NUOPERIn ohjausryhmän jäsenyydestä. Koska olin jo saanut jonkin verran tutustua minuakin kiinnostavaan nuorisoperinteen aihepiiriin, vastasin: ”Miksipä en olisi, mutta täytyy tiedustella ensin Maaritilta, mitä mieltä hän on asiasta.” Maarit Talamo-Kemiläinen suhtautui osallisuuteeni varsin positiivisesti, ja seuraavana vuonna olinkin ohjausryhmässä. Työskentely on ollut mielenkiintoista ja olen saanut tutustua moniin asiantunteviin ja mukaviin ihmisiin.

Minusta oli tosi haikeaa, kun Minna ”kimpsuineen ja kampsuineen” muutti vuoden 2007 alussa yliopistolle. Tosin olin hänen ja koko projektin puolesta iloinen monista asiaan liittyvistä positiivisista seikoista. Jäin kaipaamaan kuitenkin hänen hersyvää nauruaan kahvihuoneessa ja iloista elämänasennettaan. No, onneksi työtoveruutemme ohjausryhmän merkeissä on jatkunut ja ystävyysytemme säilynyt, ja säilyy.

**Anneli Sorvoja, FM, tutkija, Turun museokeskus,
Varsinais-Suomen maakuntamuseo**



Nuoperin vuoden viimeinen ohjausryhmän kokous on samalla myös toiminnallinen pikkujoulu. Tässä on Anneli Sorvojan vuoro lukea tietokilpailuvastauksia punaiset lasit päässä.



Lahjoitukset

Heti alkuun Turun kaupunginarkistossa sijaitsevaan Nuorisotyön keskusarkistoon lahjoitettiin kolme yksityisarkistoa. Opetusneuvos Kerttu Varjon (Tampere) aineisto saatiin Turkuun 29.4. ja 7.5.2003. Arkiston luovutus julkistettiin Valtakunnallisilla Nuorisotyöntekijäpäivillä Tampereella 7.5.2003. Kerttu Varjo täydensi myöhemmin lahjoitustaan. Aineiston laajuus on arviolta hyllymetrin. Nuorisotoimenjohtaja Väinö Sinervon lahjoitus saatiin Turkuun 22.5.2003. Myös tämä aineisto on arviolta hyllymetrin laajuinen. Nuorisotoimenjohtaja Marja-Leena Vainion arkisto saatiin Turkuun 24.7.2003. Aineiston laajuus on puoli hyllymetriä.

Seuraavana vuonna lahjoitusten vastaanotto arkistoon jatkui. Yksi suurempi yksityinen lahjoitus ja kaksi julkisen toimijan lahjoitusta siirrettiin niin Nuorisoperinteen keskusarkistoon, TKU-TYKL-arkistoon kuin maakuntamuseon valokuva-arkistoonkin. Pienempiä

lahjoituksia saatiin useita. Osa oli asiakirja- ja osa valokuvalahjoituksia. Koko projektin lahjoitusten luettelointi päästiin aloittamaan vasta lokakuussa (virtuaalinen arkisto/maakuntamuseon arkisto). Viive johtui museon luettelointiohjelman muutoksesta sekä luetteloinnissa tarvittavien ohjelmien puutteesta. TKU-TYKL-arkistoon menevät aineistot luettelointiin sitä mukaa kuin niitä saatiin. Nuorisotiedon kirjastoon menevät kirjat odottivat pääsyä uusiin kirjastotiloihin.

Vuoden 2005 aikana Nuoperi-projekti sai lahjoituksia seitsemältä yksityiseltä lahjoittajalta ja kolmelta julkiselta toimijalta. Seuraavana vuonna lahjoituksia tuli neljältä yksityiseltä ja yhdeltä julkiselta toimijalta. Suurin osa lahjoituksista oli av-aineistoa.

Vuosi 2007 oli lahjoitusten suhteen hiljainen. Nuoperi ei saanut vuoden aikana yhtään isompaa asiakirja-, valokuva- tai av-aineistolahjoitusta. Opetusministeriön

nuorisoyksiköstä lahjoitettiin muutamia videoita ja kirjoja, jotka sijoitettiin Nuorisotiedon kirjastoon. Lisäksi saatiin kahdelta yksityiseltä lahjoittajalta asiakirjoja sekä yksi omaelämäkerrallinen julkaisu.

Audiovisuaalista aineistoa, kirjallisuutta 1960-luvulta, nuorisotyöntekijän elämäkerta, valokuvia ja koulutusmateriaalia saatiin täydentämään arkistojamme vuonna 2008. Suurin lahjoitus oli Suomen Nuorisoseurojen liiton lahjoittama Nuorison Taidetapahtuma -materiaali, noin kahdeksan hyllymetriä. Vuoden lopussa Turun kaupunginarkistossa oli 33 hyllymetriä Nuoperin arkistoa.

Joka vuosi lahjoituksia on kuitenkin saatu. Vuonna 2009 saatiin asiakirjoja, kirjallisuutta ja kirjeenvaihtoa. Vuonna 2010 saatiin jälleen asiakirjoja, valokuvia, kirjallisuutta ja muita julkaisuja. Turun kaupunginarkistossa oli vuoden 2010 lopussa Nuoperin arkistoa 42 hyllymetriä. Vuonna 2011 saatiin Betamax-nauhuri ja dioja, kirjallisuutta, asiakirjoja ja lisää av-aineistoa. Turun kaupunginarkistossa oli vuoden 2011 lopussa Nuoperin arkistoa 52 hyllymetriä. Metrimäärää taisi tällä kertaa eniten karta opetus- ja kulttuuriministeriön nuorisoyksiköstä saatu lahjoitus.

Lahjoitukset ovat olleet Nuoperin toiminnan perusta muistitiedon keruun ohella. Heti töiden alettua syksyllä 2003 minua odotti pahvilaatikolliset Ilmari Rinteen aineistoa, joka ei ollut minkäänlaisessa järjestyksessä. Huh, mikä urakka! Mutta aarteitakin löytyi. Seassa oli mm. virvelin siimaa muistuttava ääninauha, jota en ensin edes ääninauhaksi tunnistanut. Kiitos Jorma Pilkkeen, saimme sen Yleisradiossa purettua. Valitettavasti sisältö oli hiukan pettymys, sillä äänite oli vain radiosta äänitetty hartaushetki.

Kärkkäisen Taiston kanssa olen varmaan eniten valokuvien kanssa aikaa uhrannut. Taiston itsensä lahjoittamissa ja opetusministeriön nuorisoyksikön valokuvissa on riittänyt selvitettävää niin tapahtumien kuin kuvien ihmisten kanssa. Ensimmäisestä opetusministeriön nuorisoyksikön lahjoituksesta on jäänyt myös mieleen se, että aineiston toimitti perille Saarelan Olli, joka hyppäsi pakettiautosta maakuntamuseon pihalla ja avasi auton taka-luukun. Ulos kömpi pari avustajaa, jotka olivat istuneet takaosassa laatikoiden kera koko matkan Helsingistä Turkuun!



Nuorisiasiainneuvos Taisto Kärkkäinen on ollut monessa Nuoperin touhussa mukana: perustamassa, ohjausryhmässä, kirjoittamassa, tietolähteenä jne. Ministeriön järjestämässä perinnetapaaamisessa Tallinnassa hän piti oman puheenvuoronsa Suomen ja Viron nuorisoyhteistyöstä. Kuva: Toomas Ponkin, 2005.



Uma Aaltosen lahjoitus saatiin onnellisen sattuman vuoksi. Ollessani lomamatkalla luin Iltasanomista miten Uma tuskaili aineistonsa kanssa. Otin häneen yhteyttä ja ilmoitin, että aineiston voi lahjoittaa Nuoperille. Valtavassa määrässä pieniä kirjelappusia, kirjojen käsikirjoituksia, radio- ja tv-ohjelmien valmisteluita ja nuorten kirjeitä riitti muutamaksi kuukaudeksi selvitettävää. Ja hevosenhätäjouhia!

Muistan kyllä, miten Minna puursi Uman aineistoa lajitellessaan ja kävi aina välillä näyttämässä mielenkiintoisimpia löytöjään. Itse en voinut olla avuksi vaan pysyin visusti poissa tuosta huoneesta, aika vahvasti hevosille allerginen kun olen, ja olimme kuulleet, että aineistoa oli säilytetty tallissa. Ja olihan laatikoissa mukana niitä aitoja jouhiakin, joita Uma oli pyynnöstä postittanut hevostensa Mistyn ja Mindyn innokkaille faneille. Kas, kun en muuten itse aikoinani hokannut moista, vaikka aikamoinen heppahöperö olinkin ja Uman palstan aina Hevoshullusta luinkin.

Siivousintoilijan mietteitä syntymäpäiväsankarista

On ihmisiä, jotka pitävät järjestyksestä ja logistiikasta eli asioiden ja tavaroiden selkeästä linkittymisestä toisiinsa elämänvirran kulussa - ja sitten niitä toisia, jotka eivät kiinnitä tällaiseen mitään huomiota, eivät edes huomaa sitä, mikä toisen silmää häiritsee. Kuulun vaakaasti ensimmäiseen ryhmään! Siivoaminen on välillä hyvin terapeutistakin. Nykytoimistossa kiinnitämme itsemme aamuisin henkisesti päätteeseen ja sen informaatiovirtaan. Emme pumpkaa verta elimistöön enää edes mappeja nostelemalla. Myös opetus- ja kulttuuri-ministeriön suosittamalla sähköisellä arkistolla on kevyet, näkymättömät muodot, ja ainut konkreettinen ilmaus siitä on sen kaunis naisen nimi, Ida.

Kun innostuu tekemään omassa ja muidenkin työhuoneissa vapaaehtoista kuntopiiriä, arvioitavana ovat myös kaikki menneet työvuodet ja niiden jättämät muistot. Miten monia mielenkiintoisia asioita ja tehtäviä lähes neljännesvuosisataani täällä mahtuukaan! Muuttojakin on ollut muutama, mutta moninkertaisesti enemmän on ollut mukavia työkavereita. Jokaisesta ministeriön nuorisosektorilla työtään tehneestä pitäisi olla edes valokuva ja jotain elämäntietoa oheen liitetynä, mutta kuten arvaatte, tietoa lisää vain tuskaa edellä mainitun työn tekemättömyydestä. Ehkä ensi kesänä kokoon vihdoinkin edes suuntaa antavan krono-

logisen luettelon vuosikymmenten henkilöstöstämme? Ministeriön päätehtävä on huolehtia kentän toimintojen edellytyksistä, mutta hyvä olisi tallentaa palanen historiaa silloin tällöin.

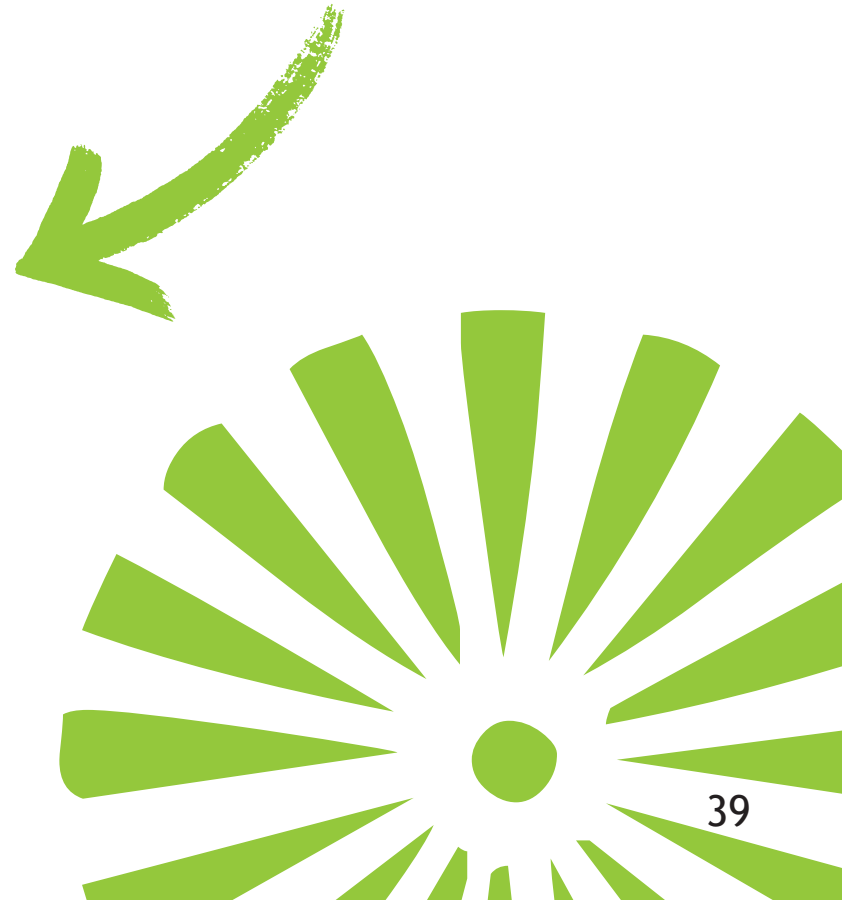
Mappeja, paperipinoja, valokuvakasoja... kaiken tämän keskellä olen monet kerrat arvioinut, mitä Nuoperin Minna haluaa säilyttää, mikä taas joutaa kierrätykseen, mikä roskikseen. Aina on aloitettu vain parista mapista, lisätty joukkoon yksi laatikollinen, seuraavaksi jo kyselty kuljetuksen perään - teiltä vai meiltä pakettiauto tällä kertaa? Suunnattoman kiittollinen olen ollut, että meillä on ollut virkamiehiä, jotka ovat hyvin tallentaneet käsittelemiään asioita, ja myös kiitän toisia, jotka ovat olleet laiskoja siivoamaan! Uskomattoman paljon ja monipuolista materiaalia on tarjolla nyt ja myöhemminkin tutkittavaksi. Nuoperia olen kiittänyt koko sen kymmenvuotisen historian ajan siitä, ettei minun tarvitse mieltä yksin, mitä ja missä muodossa säilytetään. Elämä on niin paljon enemmän kuin viralliset virka-arkistot voivat koskaan sisältää.

Puhtaita pintoja tai tyhjää kohtaa hyllyssä katsellessa tulee hyvä olo: taas olen tallentanut osaltani nuorisotyön historiaa. Jo riittää virtaa jatkaa virkamiehen välillä arkista mutta ah, myös niin usein innoittavaa, monipuolista työtä!

Kaija Hallikainen, opetus- ja kulttuuriministeriön nuorisoyksikkö, hallinnollinen avustaja



Hallikaisen Kaijalla on monta rautaa yhtä aikaa tulella, mutta aina hänellä riittää aikaa myös meille nuoperilaisille. Kiitos siitä! Kaija oli myös Nuoperin näyttelyn avajaisissa Turussa. Kuva: Martti Puhakka, 2005.



Nuoperista mieleen

Olin usein tuskaillut, mitä tekisin niille henkilökohtaisille papereille, muistioille, valokuville, omalle opetusaineistolle, lehdille ja lehtiartikkeleille ja sen sellaiselle kovin sekalaiselle aineistolle, joita menneiden vuosikymmenien aikana kunnallisena nuorisotyöntekijänä olin ahtaiksi käyneisiin säilytystiloihimme talletellut. Olisiko niistä kenellekään enää mitään hyötyä? Vaikka ne jossain vinttikomeromme nurkassa olivatkin tiellä ja pölyttymässä, en kuitenkaan niitä raskinut poiskaan heittää. Milloin sattumoisin viivyin niiden äärellä, herättivät ne lukemattomia hauskoja ja joskus tuskaisiakin muistoja tapahtumista, ihmisistä ja elämäni vaiheista. Jospa niille vielä joskus olisi käyttöä tutkimus- ja historiankirjoitusaineistona, mene ja tiedä. Minä itsehän niitä en enää tarvitsisi. Näissä mietteissä olin lykännyt niiden hävittämistä aina vain tuonemmaksi.

Ratkaisu oli lähempänä kuin saatoin arvata: Nuoperi-hanke astui esiin silloisen projektin vetäjän, FT Markku Teinosen hahmossa. Hän kertoi Turun maakuntamuseon yhteyteen perustettavasta Nuorisotyön keskusarkistosta, johon tullaan keräämään ns. virallista nuorisotyön perinnettä alan tutkijoiden käyttöön. Innostuin asiasta

ja keräsin vinttikomerostamme sopivaa aineistoa, jota kertyikin mielestäni yllättävän paljon, ainakin kilomäärin mitattaessa. Allekirjoitin rakkaan arkistoni luovutus sopimuksen, ja 16.5.2003 lähetin sen haikein mielin 44 kiloa painavana pakettina linja-atorahntina Turkuun.

Muistitiedon keräykseen liittyi myös kilpailu, johon minäkin osallistuin. Sain yllätyksekseni toisen palkinnon. Se oli hieno kirjapalkinto, Nuoruuden vuosisata - suomalaisen nuorisotyön historiaa, (toim. Sinikka Aapola & Mervi Kaarninen, SKS 2003). Palkintoni otin vastaan Nuoperi-projektin palkintolautakunnan edustajilta, nuorisotoimenjohtaja Ritva Jykelältä ja kansatieteen professori Pekka Leimulta 26.11.2003 järjestetyssä juhlavassa tilaisuudessa Turun Linnassa.

Miellyttävä yhteistyö Nuoperin kanssa on jatkunut tämänkin jälkeen mm. Nuorisotyön mieli ja merkitys -kirjahankkeen merkeissä vuonna 2009. Siitä olen ollut hyvin iloinen ja kiitollinen innostaville ja osaaville nuoperilaisille, FM Minna Heikkiselle ja FM Terhi Lehtoselle.

Väinö Sinervo, nuorisotoimenjohtaja, Kotka



Kotkassa nuorisotoimenjohtajana toiminut Väinö Sinervo oli ensimmäisiä lahjoittajia Nuoperille. Muutenkin Väinö on ollut erittäin aktiivinen niin Nuoperin kuin Nuorisotyön Senioriklubin toiminnassa. Marttisten seminaarissakin vuonna 2007 hän alusti puheenvuorollaan keskusteluja.



Tähän väliin on pakko kommentoida minun ja Terhin työminäämme. Olen jo niin tottunut siihen, että olen Nuoperin Minna, omaa sukuaani Heikkinen, ja vastaavasti Terhi Nuoperin Terhi, omaa sukuaan Lehtonen, että tuntuu hassulta nähdä oma nimensä ihan oikeana, ja vielä Nuoperiin liittyvässä kirjoituksessa!

Olimme muuttamassa yliopistolla kesällä 2006 uuteen Linna-rakennukseen. Päätin muuton yhteydessä lähettää Nuoperin arkistoon paketin yliopistomme nuorisotyön koulutuksen materiaaleja, videoita digitalisoitavaksi jne. Jouduin antamaan silloiselle laitoksemme johtajalle tarkan meriselityksen, mikä ihmeen Nuoperi, onko se ihan oikeasti nuorisotyön perinteen tallentaja, onko sillä ihan oikeasti arkisto Turussa ja niin edelleen. Kas kun paketin lähettäminen tuli niin kalliiksi, kun oli niin painava. Ei tainnut olla Nuoperi vielä silloin akateemisessa maailmassa kovin tunnettu? ;)

Elna Hirvonen, nuorisotyön lehtori, Tampereen yliopisto

Arkistointi ja digitointi

Ensimmäisenä toimintavuonna 2002 päätettiin, että Nuorisotyön Keskusarkisto (sittemmin Nuorisoperinteen keskusarkisto) tulee sijaitsemaan Turun kaupungin keskusarkistossa, mutta se on hallinnollisesti Turun nuorisotoimen arkiston osa. (Nykyisin Nuoperin asiakirja-arkisto on oma itsenäinen arkistonsa.) Keskusarkistossa ovat keskitetyksi eri aineistoryhmiä koskevat tiedot (nykyisin Nuoperin työntekijöillä). Konkreettisesti eri aineistoryhmät tallennetaan sovituihin arkistoihin ja kokoelmiin. Samalla käydään läpi myös tallennettavat aineistot. Kerättävät aineistoryhmät ovat 1. asiakirjat, 2. kuvallinen aineisto, 3. esineistö, 4. kirjallisuus ja 5. muistitieto. Eri aineistoryhmien säilytyspaikoista on sovittu seuraavasti: asiakirjat/Turun kaupungin keskusarkisto, valokuvat/Varsinais-Suomen maakuntamuseon kuvakokoelmat, muistitietoaineisto/Turun yliopiston Kulttuurien tutkimuksen laitoksen arkisto/TYKL-arkisto sekä esineistö/kunnat ja museot.

Heti alusta asti valokuvia lahjoitettiin runsaasti, ja ne luetteloiitiin ja tallennettiin kokoelmaan ja museon valokuva-arkistoon. Alkuperäisistä paperikuvista otettiin Turun maakuntamuseossa reprokopiot pinnakkaisineen. Kahtena ensimmäisenä vuonna tuli kaitafilmejä kokoelmiin 22. Filmien tallentaminen digitaaliseen muotoon aloitettiin heti. Alkuperäiset ja digitoidut filmit tallennettiin TYKL-arkistoon (nyk. Turun yliopiston Kulttuurien tutkimuksen arkistojen TYKL-kokoelma).

Vuonna 2003 käytiin läpi Ilmari Rinteen lisälahjoitus ja valokuvat reprottiin ja digitalisoitiin. Arkistoaineisto siirrettiin Nuorisoperinteen keskusarkistoon. AV-aineisto annettiin jatkokäsittelyyn. Samana vuonna saatiin ensimmäinen esineluettelo Kuusankosken kaupungin museolta. Heikki Hämäläinen, Kuusankosken nuorisotoimenjohtaja, lupasi luetteloida myös omat arkistonsa hankkeen käyttöön.

Lahjoituksia saatiin myös vuonna 2005. Näistä lahjoituksista laitettiin käsittelyn jälkeen suurin osa Nuorisoperinteen keskusarkistoon (asiakirjat). Arkistossa oli vuoden 2005 lopussa 17 hyllymetriä Nuoperi-aineistoa. Muistitieto ja av-aineisto siirtyivät kulttuurien tutkimuksen TKU/TYKL-arkistoon ja valokuvat kopioinnin jälkeen Turun maakuntamuseon (nykyisin Varsinais-Suomen maakuntamuseo) arkistoon. Jo aiemmin lahjoitettu kirjallisuus, kuten myös vuonna 2005 vastaanotettu, saatiin kirjaston muuton jälkeen siirrettyä Nuorisotiedon kirjastoon Pasilaan, Helsinkiin. Partioaiheinen kirjallisuus lahjoitettiin edelleen Partiomuseoon.

Kaitafilmiä ja videoiden digitointi saatiin vuoden 2005 aikana ajantasaistettua käyttökopioiden osalta. Pitkäaikaissäilytykseen digitoimisesta vastaa päätearkisto. Näin ollen uusien lahjoitettavien filmien siirtokäsittely nopeutuu. Toisaalta filmien digitointiin varattavan rahan määrän arvioiminen on vaikeaa, koska lahjoitusten määrääkään ei voi ennakoita. Filmien digitointi tapahtuu ostopalveluna ja minuuttihinnoittelulla.

Nuorisotiedon kirjastoon siirretty kirjallisuus järjestettiin ja luetteloidiin vuonna 2006. Projekti sai apua harjoittelijalta, joka työskenteli Pasilassa kahden kuukauden ajan. Harjoittelija teki kirjallisuudesta katsauksen myös Nuorisotiedon kirjaston sivuille.

Suurin osa vuoden 2006 lahjoituksista oli av-aineistoa. Kaitafilmit ja videot digitoitiin heti, ja käyttökopiot

saatiin valmiiksi. Nuorisoperinteen keskusarkiston asiakirja-aineiston digitoimista jatkettiin vuonna 2007.

Vuonna 2008 lahjoituksena saatuja aineistoja digitoitiin sitä mukaa, kun niitä saatiin. VHS-videot siirrettiin DVD:lle ja yliopiston verkkokansioon ja valokuvat skannattiin. Asiakirja-aineiston digitoimista jatkettiin.

Lahjoituksia saatiin myös vuosina 2009-2011, ja aineistoja on digitoitu, esimerkiksi kesällä 2009 digitoitiin kaikki Nuoperille lahjoitetut valokuvat.



Kaitafilmiä digitoimista on yksi osa Nuoperin lahjoitusten käsittelyä. ”Satua vai totta?” on Helsingin Maunulan nuorisotalolaisten tekemä filmi vuodelta 1967. (Tykl/spa/268)



Aineistolahjoitusten vastaanotto ja tallentaminen on tärkein osa Nuoperia. Jo pieni lahjoitus työllistää varsin pitkäksi ajaksi. Asiakirjojen, valokuvien, filmien ja kirjallisuuden läpikäyminen ja digitointi on kuitenkin varsin antoisaa työtä, ja aina seasta löytyy myös paljon uutta tietoa. Digitoinnin järjestämiseen ja suunnitteluun auttoi erityisesti Euroopan Komission digitointiprojekti, Ecpa, jonka koulutukseen pääsin osallistumaan niin Helsingissä (Pop- ja jazzarkisto) kuin Amsterdamissakin (Tape). Erityisesti Amsterdamin viikon mittainen koulutus oli loistava ja avasi silmiäni katsomaan digitointia laajemmin kuin Nuoperin arkiston kannalta. Toivon todella, että suomalaisessa digitointikeskustelussa päästäisiin jo alkua pidemmälle, eikä jokainen taho omissa pienissä ympyröissään aloittaisi asian miettimistä aina alusta. Hauska yhteensattuma Amsterdamiin mennessä oli, kun lentokentällä laukkuja odottaessani viereeni tuli Saarelan Olli, joka oli menossa Avartti-tapaamiseen. Maailma on pieni!

Kaitafilmeille on jo nyt löytynyt kotimaiset digitointipaikat, mutta yhtenä vuonna lähetimme niitä Norjaan digitoitavaksi. Ja Norjahan ei ole Euroopan unionissa. Niinpä istuin yhden kokonaisen päivän tullissa selvittelemässä filmien saamista takaisin käyttöömme. En nimitäin ollut ymmärtänyt laittaa tyhjiä dvd-levyjä mukaan lähettäessäni kaitafilmejä. Näin ollen filmien tullessa takaisin paketissa oli enemmän tavaraa kuin lähetettäessä, ja siitähän se tullisotku sai alkunsa; pitää lähettää yhtä monta tuotetta kuin ottaa vastaan. Näille kaitafilmeille tulikin sitten hintaa!

Joissain tilaisuuksissa olen puhunut Nuoperin arkistoinnista ja digitointityöstä ja aloittanut sen näin: ”Nuoperi sijaitsee nukleeniapon ja oikeustieteen välissä.” Täh? Minusta se on asialle kuvaava aloitus, sillä Nuoperin verkkolevy yliopistolla on niiden kahden välissä. Sijainti paljastaa hyvin niin Nuoperin monimuotoisuuden kuin myös sen, että miltei kaikki tieto on nykyisin tallennettu sähköisesti. Tiedä sitten, onko nukleeniapon verkkosivuilla kuinka uutta tietoa, vai onko sinnekin jo kerätty myös vanhaa tietoa.





Olli Saarelankin panostus oli vahva Nuoperin perustamisvaiheessa, ja onpa hän kirjoittanut meidän Viro-kirjaammekin. Myös näyttelymme avajaisiin Olli osallistui vuonna 2005. Kuva: Martti Puhakka.

Nuoperin arkistokokoelman helmi - Kerttu Varjon yksityisarkisto

Nuoperin arkistokokoelma on jo melko mukkea! Kokoelman helmen tällä hetkellä muodostaa Kerttu Varjon yksityisarkisto. Keskeistä arkistossa ovat matkapäiväkirjat ja varsinaiset päiväkirjat. Näissä päästään lähelle henkilön omia ajatuksia, tottumuksia ja tuntemuksia. Ne taas kuvastavat hyvin omaa aikaansa, ajan ja tapahtumien kuvailulla on suuri merkitys. Myös se, mitä kirjoitetaan tai mitä jätetään kirjoittamatta, kertoo paljon ajan hengestä. Varjo myös kuvaa ammatillista ja yhteiskunnallista toimintaansa, antoisaa siis myös nuorisotyön tutkimukselle.

Varjon päiväkirjat ovat visuaalisia, sisältäen mm. pääsylippuja, kiiltokuvia ja tervehdyksiä, ja ne henkivät siis silläkin tavalla aikaansa. Nämä pienet lisät tekevät tietysti myös lukemisesta antoisampaa.

Päiväkirjojen kaltainen aineisto on hyvä lähde tutkittaessa arjen historiaa sekä historia- että yhteiskuntatieteissä. Kielitiedekin näitä käyttää aineistonaan.

Tämänkaltaista aineistoa Nuoperin kokoelmaan toivoisi lisää. Vertailevaa tutkimustakin voisi tehdä, jos olisi muitakin nuorisotyöhön osallistuneita, jotka olisivat keränneet vastaavanlaista henkilökohtaista aineistoa.

Tarja Ollila, tutkija, Turun kaupunginarkisto,
Nuoperin ohjausryhmän jäsen

Yhteispelillä se sujuu

Nuoperi tuli vastaan Nuorisotiedon kirjaston informaatikkoa vuoden 2005 tietämällä, kun Allianssin koulutussihteeri Seija Majanen kertoi sen nimisessä paikassa olevista vanhoista kirjoista, joiden oikea koti olisi kenties kirjasto mieluummin kuin arkisto.

Sitten yhteyttä otti Nuoperin Minna ja pyysi katsamaan nuorisotyön kirjallisuutta Turun maakuntamuseoon. Ideana oli selvittää, oliko nuorisotoimien lahjoittamilla kirjoilla mitään virkaa Allianssi ry:n nuorisoalan tietoon erikoistuneessa kirjastossa.

Lopulta seisoin kirjalaatikoiden äärellä Turussa, vaikuttuneena museon alakerroksien ennenkokemattomista tuoksusta, materiaaleista, vanhan patinasta. Se oli arkisto- ja museoväen työympäristö, joka kirjahyllyjen välissä kulkeneelle oli yllättävän eksoottinen. Kirjat olivat enimmäkseen tuttuja, Nuorisotiedon kirjastossa paljon lainattuja alan perusteoksia. Hienoja aarteita alkoi vähitellen erottua. Kasvatuksen historiaa, nuorisotyön alkuvaiheita - teoriaa ja käytäntöjä, jotka olivat kulkeneet mukana työssä Suomen nuorison hyväksi. Tärkeitä opuksia valtion nuorisopoliittisista linjauksista seurojentalon somistukseen, raittiustyön aatemaailmoista Nuorten Talkoisiin.

Tuli selväksi sillä reissulla Nuoperi. Oli vihdoinkin arkisto kaikelle nuorisotyön piirissä syntyneelle tiedolle. Nuoperin toiminta tuntui limittyvän luontevasti kirjallisuutta kokoavan ja välittävän kirjaston kanssa. Kun kirjalaatikat oli rahdattu Helsingin Itä-Pasilaan Allianssi-talolle, oli jo syntynyt ajatus yhteisestä hankkeesta. Syksyllä 2006 palkattiin arkistoalan harjoittelija yhteistuumin ja yhteisin varoin kokoamaan kirjastolle ensimmäistä kertaa nuorisotyön historian erikoiskokoelmaa.

Ponnistuksen tuloksena syntyi muun muassa mainio kokoelma ensimmäisen suomalaisen kunnallisen kokopäiväisen nuorisotyöntekijän kirjahyllyn aarteista. Ilmari Rinne -kirjakaappi kiinnostaa etenkin kirjastossa vierailevia nuorisoalan opiskelijoita ja opettajia. He tutkivat sitä lähes poikkeuksetta hymy huulilla. Kenties siksi, että julkaisujen aiheet eivät näytä vuosikymmenten kuluessa paljoa vaihtuneen eikä työn pohjimmainen sisältö näytä muuttuneen. Ja joku kumma sinne nuorisotyöhön vetää, ajasta riippumatta.

Vappu Turunen, Nuorisotiedon kirjaston vastaava informaatikko



Nuorisoasiainneuvos Mauri Pirilä Raahesta, Heikki Hämäläinen Kuusankoskelta ja Taisto Kärkkäinen Keravalta ovat Sinikka Haapasen tentattavana Oulun seminaarissa 2008. Herrat ovat myös olleet ahkeria täydentämään Nuoperin arkistoja.

Muistelua Nuoperi-projektista

Nuoperi-projektiin vetäjäksi valittu Minna Heikkinen työskenteli muutaman vuoden Turun maakuntamuseon Kalastajankadun toimistossa, samassa toimipisteessä jossa itse toimin tutkijana. Minnan työ oli toki laaja-alaista, mutta varsin keskeisellä sijalla siinä oli valokuva-aineiston keruu ja tallentaminen. Kun itse olen erikoistunut työssäni valokuvaukseen ja kuvien käsittelyyn, oli luontevaa että tulin tekemään yhteistyötä Minnan kanssa näihin valokuviin liittyvien tehtävien parissa.

Teimme melkoisen ahkerasti yhteistyötä vuodesta 2004 alkaen. Kun Nuoperi-projektille kertyi eri lähteistä valokuva-aineistoa, digitoin niitä ja annoin Minnalle ohjeita digitaalisten kuvatiedostojen arkistointia varten. Kuvia alkoi kuitenkin vähitellen kertyä niin paljon, että katsoimme parhaaksi hankkia projektille oman skannerin. Se olikin toimiva ratkaisu, sillä Minna omaknsi hyvin nopeasti skannauksessa vaadittavat taidot ja pystyi työskentelemään itsenäisesti. Projektia varten tarvittiin myös erilaisia painotuotteita. Aluksi vain yksinkertaisia mainoksia ja seminaarikutsuja, mutta vähitellen yhä vaativampia painotuotteita, myös kirjoja. Minna oli niin hyväoppinen, että pian hän hallitsi myös painotuotteiden tekemisen vaiheet ja jopa kirjojen taittamisen painovalmiiksi tuotteeksi.

Olen pitänyt vuosikausien ajan päiväkirjaa, johon kirjoitan muistiin paitsi henkilökohtaisia asioita myös työpäivien tapahtumia. Päiväkirjastani löytyy runsaasti merkintöjä myös yhteistyöstä Minnan kanssa, esimerkiksi seuraavanlaisia vuodelta 2004:

- | | |
|------------|--|
| 9.8.2004 | Skannasin ja järjestelin CD:lle ”nuoperikuvia” (5 t). |
| 11.8.2004 | Verenluovutuksessa Minna Heikkisen ja Mirja Aaltosen kanssa. |
| 19.8.2004 | Minna Heikkisen kanssa valokuvaamassa Nuoperi-projektia varten Amiraalistonkadun työpajalla ja Ruissalontien skeittiradalla. |
| 24.8.2004 | Nuoperi-kokouskutsun taitto ja tulostus Minnan kanssa. |
| 15.10.2004 | Nuoperi-näyttelyn kuvien skannausta, isohkoja julisteita. |
| 18.10.2004 | Nuoperi-näyttelyyn tulevien kuvien skannailua (isoja julisteita, skannattava 4-8 osassa + yhdistäminen). |

22.10.2004 Kuvaamassa Nuoperi-teemapäivää
Forum Marinumissa (dig. kameralla).

2.11.2004 Minnalle opetettu kuvien siirtoa
Muskettiin (arkistointiohjelma);
hyvin nopsasti hän sen oppikin!

16.11.2004 Skannauksen opettamista
Minna Heikkiselle.

Minnan kanssa oli oikein mukavaa tehdä yhteistyötä. Hän oli harvinaisen reipasotteinen ja mutkattomasti asioihin ja ihmisiin suhtautuva. Hänestä jäi mieleen esimerkiksi se, että hän oli samanlainen aamuvirkku kuin itse olen. Tapanani on tulla töihin viimeistään seitsemäksi. Museossa on siihen aikaan korkeintaan vahtimestari ja graafikko. Minnalla oli tapana tulla työpaikalle Kauppatorilta samalla bussilla, jolla itsekin tein työmatkani. Työpäivä alkoi mukavasti jo tällä bussimatkalla, kun aloitimme maailman parantamisen jo varhain aamulla.

**Martti Puhakka, tutkija, Varsinais-Suomen
maakuntamuseo, Turku**

Harjoittelijat

Nuoperi sai ensimmäisen harjoittelijansa digitoimaan av-aineistoa vuonna 2005. Kulttuurien tutkimuksen laitoksen TKU/TYKL-arkistossa työskenteli Ann-Mari Lehti kaksi kuukautta. Hänen ansiostaan av-aineistoa saatiin digitoitua niin paljon, että videoiden ja äänitteiden käyttökopioiden käsittely saatiin reaaliaikaiseksi.

Vuonna 2006 siirryttiin digitoimaan asiakirjoja harjoittelijan avulla. Harjoittelija, Heidi Korhonen, oli työssään kolme kuukautta Turun kaupungin keskusarkistossa. Tuona aikana hän sai Kerttu Varjon lahjoituksen sekä Nuorten Taidetapahtuman aineiston digitoiduksi. Taisi olla varsinainen harjoittelijoiden vuosi, sillä Reetta Laitinen teki harjoittelunsa Nuorisotiedon kirjastossa ja laittoi Nuoperille lahjoitetun kirjallisuuden järjestykseen.

Nuoperin harjoittelija Maria Tiilikkala työskenteli seuraavana vuonna suurimman osan kolmen kuukauden harjoittelujastaan (17.9.-16.12.2007) Turun kaupunginarkistossa.



Ann-Mari Lehti, Ammi, oli Nuoperin ensimmäinen harjoittelija vuonna 2005. Hän myös kirjoitti artikkelin Keinut-kirjaamme. Vuonna 2009 hän tuli juhlistamaan Nuorisokeskukset 2008 -cd-romin julkaisua. Kansatieteen kahvihuoneessa Ammin kanssa juttelee Salla Tenkanen (seisomassa), hänkin Nuoperin toiminnassa mukana ollut.



Reetta Pihlajavirta käytti kolmen kuukauden harjoittelunsa vuonna 2008 tehokkaasti hyväkseen ja löysi samalla itselleen graduaiheen Nuorison taidetapahtumasta ja Nuoresta Kulttuurista. Loppuvuonna tehdystä harjoittelusta oli se hyöty, että hän sai osallistua myös seminaariin Oulussa ja Hailuodossa.

Tuona aikana hän digitoi opetusministeriön laajan Suomen ja Neuvostoliiton välistä nuorisoyhteistyötä vuosina 1961-1988 koskevan aineiston. Lisäksi Maria ennätti digitoida Taisto Kärkkäisen puheet ja esitelmät vuosilta 1962-2004, Mauri Pirilän matkakertomukset ja lehtileikkeet Raahen nuorisotoimesta sekä Ilmari Rinteen aineiston Suomen Nuorisotyöntekijäin Liiton valtuuskunnan matkasta Länsi-Saksaan 7.-17.3.1962 ja sanomalehtileikkeet Turun Nuorten Talkoista vuosilta 1942-1946. Maria teki myös muutamia Suomen ja Neuvostoliiton väliseen ystävyyskuntatoimintaan liittyviä haastatteluja omaan proseminaaritutkielmaansa liittyen.

Reetta Pihlajavirran harjoittelu vuonna 2008 poikkesi muiden harjoittelijoiden työstä huomattavasti, sillä hän keskittyi avustamaan Suomen Nuorisokeskukset -projektissa. Terhin tekemien haastattelujen litterointia ja muita töitä taisikin olla aivan riittävästi, mutta siitä huolimatta Reetta ehti vielä tutustua Nuoperin arkistossa olevaan Nuorison Taidetapahtuma -aineistoon ja kehittää siitä itselleen pro gradu -tutkielman aiheen.

Asiakirja-aineiston digitointia, mutta myös haastattelujen tekoa, sai kokeilla myös vuoden 2009 harjoittelija Tiina Käpylä. Seuraavana vuonna keskittyi Tanja Tuusa jälleen asiakirjojen digitointiin (1.5.-31.7.2010).

Nora Tarmion energia riitti moneen keväällä 2011. Hänen työpisteensä oli kaupunginarkistossa, mutta sieltä hän singahteli tekemään vapaaehtoisuusteemalla haastatteluja milloin minnekin päin Suomea. Ja samalla edistyi myös oma proseminaaritutkielma. Yliopiston tukea Nuoperin harjoittelijalle ei saatu vuodelle 2012, joten monen vuoden harjoittelijakäytäntö katkesi, ainakin yhdeksi vuodeksi.

Muutama muisto Nuoperista

Olin Nuoperin harjoittelijana kaksi kuukautta kesällä 2005. Harjoittelu oli sykäys monelle asialle, pääsin mukaan kirjoittajaksi Nuoperin artikkelikokoelmaan (2006), sain aiheen ja suunnattomasti apua graduni tekemiseen (2009) ja kaiken kukkuraksi valmistumiseni jälkeen pääsin töihin Turun kaupungin nuorisosiainkeskukseen. Mukavia muistoja on paljon, ja niistä on syytä kiittää Nuoperia, ja ennen kaikkea Minnaa ja Terhiä.

Ann-Mari Lehti, projektikoordinaattori, Turku



Myös harjoittelijamme pääsivät pelaamaan Iltalehden 1X2-peliä kanssamme, ennemmin tai myöhemmin. Tässä Ammin voitokas rivi joulukuulta 2011. Kuva: Ann-Mari Lehti.

Kohtaamisia

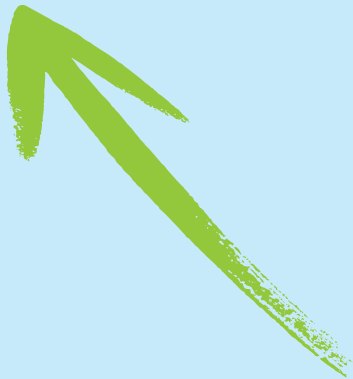
Ensimmäisenä opiskeluvuotena tehdyn harjoittelun ansiosta Nuoperi on jäänyt mieleeni ennen kaikkea kohtaamisina, sillä Nuoperin ansiosta sosionomi kohtasi ensimmäistä kertaa kansatieteilijän eikä kohtaamisia puuttunut harjoittelun sisällöstäkään.

Harjoitteluni aikana pääsin tuoreena kansatieteilijänä kohtaamaan muita kaltaisiani niin yliopistolla, kaupunginarkistolla kuin valtakunnallisessa seminaarissakin. Nuorisotyö kohtasi vapaaehtoistyön, kun aloin kerätä haastatteluja tietoa nuorten parissa tehtävästä vapaaehtoistyöstä. Lukuisten haastattelujen ansiosta kohtasin matkailijana erilaisia matkustusmuotoja ja -tovereita kulkiessani kesäisessä Suomessa haastattelu-tietoa keräten. Kohtasipa turkulainen matkaja Rovaniemellä joulupukinkin! Nauhurin takaa kohtasin monenmoisia ihmisiä ja kuulin erilaisia tarinoita nuorisotyöhön liittyen. Haastattelutiedot kerättyäni tietokone kohtasi välillä hieman turhautuneen litteroijan, skanneri joutui jokusen kerran kohtaamaan melko kärsimättömän digitoijan ja arkistokin vasta aloittelevan arkistojan. Oivia kohtaamisia silti, jokainen!

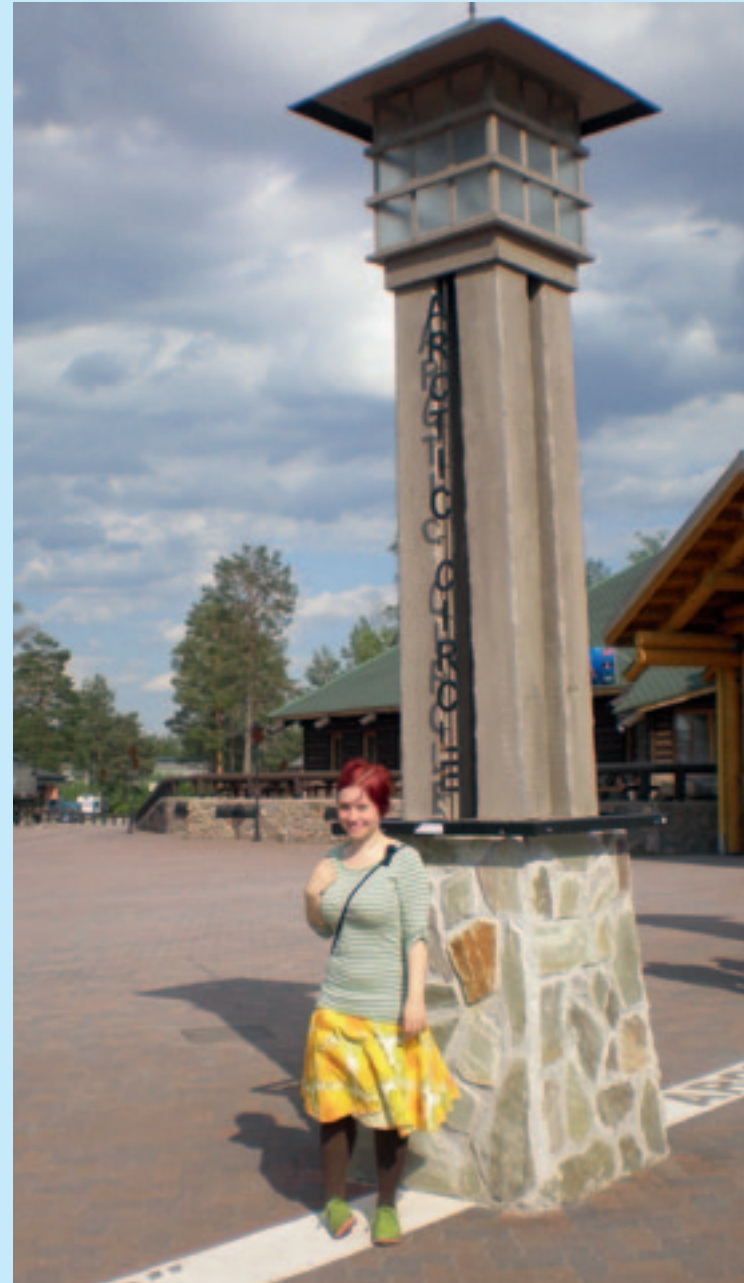
Nuoperi jäi elämään myös kesäisen harjoittelun päätyttyä, sillä tekemäni harjoittelu kohtasi pian proseminaarin, kun kokosin informanttien ajatukset vapaaehtoistyöstä yhtenäiseksi raportiksi.

Eikä jäänyt Nuoperi saapuneen syksyn harmaudessaan, sillä pikkujouluissa harjoittelijakin kohtasi rajansa. Tosin nämäkin rajat olivat sekä mainion monimuotoisen kohtaamisen ansiota että kenties erään toisen kohtaamisen mahdollistaja. Lopuksi salaperäisesti myönnettäköön, että tämäkin kohtaaminen saattoi tosin olla jo aiemmin tuttu Nuoperi-retkiltä nauhurin takaa... Kohtaamisista kiittäen ja niitä jatkossakin Nuoperille toivoen,

Nora Tarmio



Nora Tarmio, sosionomitaustainen energiapakkauk, oli harjoittelijamme kolmen kuukauden ajan kevätkesällä 2011. Hän teki vapaaehtoishaastatteluja mm. Rovaniemellä. Kuva: Heidi Leppäniemi



Haastattelut

Muistitiedon kerääminen on kuulunut Nuoperin hommiin alusta asti. Ja mukavasti sitä on kertynytkin, vaikka tavoitteista ollaan jäljessä. Mutta lieneekö lohdullista se, että niistä ollaan oltu jäljessä jo alusta asti...

Vuosina 2002-2003 tehtiin yhteensä vain viisi työ-elämähaastattelua. Muistitietoa saatiin kuitenkin myös Nuorisotyötä minäkin tein -kilpakeruun avulla, ja samalla tulevien haastateltavien nimilista karttui mukavasti.

Muistitiedon keruu ei täysin toteutunut suunnitellulla tavalla myöskään vuonna 2004. Tavoitteena oli 45 haastattelua vuodessa, mutta niistä toteutui 29. Ei edes lisähaastattelijan hankinta tuottanut odotettua tulosta, sillä hän teki vain kaksi haastattelua.

Seuraavina kahtena vuotena (2005-2006) muistitiedon keräämisestä vastasi pääasiallisesti projektin tutkija. Minnan pisimmät haastattelumatkat keskittyivät Joensuuun, Lahteen ja Tampereelle sekä näiden kaupunkien lähikuntiin. Kesällä 2006 hän sai hiukan apua, kun Mari Aaltonen teki Pohjois-Suomessa kolme haastattelua.



Nuoperilaiset tekevät työelämähaastatteluja ympäri Suomea. Joensuun nuorisajohtaja Jouni Erola joutui kohteeksi syksyllä 2004. Tämähän miltei velvoitti hänet osallistumaan myös näyttelymme avajaisiin Turussa keväällä 2005. Kuva: Martti Puhakka.



Vuonna 2007 Terhi, Nuoperin uutena työntekijänä, keskittyi nuorisokeskusprojektiin, johon hän teki yhteensä 40 haastattelua vieraillessaan eri puolilla Suomea sijaitsevista keskuksista. Elämäkerrallisia muistitiedonkeruuhaastatteluja Minna ehti tehdä kaksi ennen jäämistään äitiyslomalle. Lisäksi harjoittelijamme Maria Tiilikkala teki kolme haastattelua omaa proseminaariansa varten. Myöhemmin Terhi hyödynsi Marian tekemiä haastatteluja myös Suomen ja Neuvostoliiton väliseen ystävyyskuntatoimintaan liittyvässä julkaisussa.

Kirjahankkeet veivät varsinaisten työntekijöiden ajan vuonna 2008, joten haastattelut jäivät vähiin. Meillä oli kuitenkin hetken aikaa tutkimusavustajana Salla Tenkanen, joka teki kolme työelämähaastattelua.

Vuoden 2009 aikana tehtiin yhteensä 25 haastattelua. Yhdeksän näistä oli Terhin tekemiä kohdennettuja haastatteluja Suomi-Neuvostoliitto-ystävyytoimintaan liittyen, ja kahdeksan oli harjoittelijanamme olleen Tiina Käpylän tekemiä. Työelämähaastatteluja kertyi siis Minnan plakkariin seitsemän.

Seuraavana kahtena vuotena (2010-2011) jälki oli ainakin määrällisesti tasaista. Molempina vuosina Minna ehti aikaa vievien julkaisuprojektien ohessa tehdä kuusi työelämähaastattelua. Lisäksi harjoittelija Nora Tarmio teki vapaaehtoisteemalla 18 haastattelua (2011). Montakohan haastattelua ennätämme tehdä vuonna 2012?

Mitä todella tapahtui?

Nuoperin aikaansaannokset ovat upeita. Onnittelen siitä meitä kaikkia. Nyt, kun seuraa asioita sivusta, voin havaita, että aika monen asian syntyperä ja tausta ovat tuiki tuntemattomia niin medialle kuin yllättäen myös nuorisotyössä oleville. Se on mahtavaa, että asiat keksitään uudelleen. En ole selvillä kaikesta haastatteluaineistosta, mikä Nuoperilla on, mutta se lienee tosi arvokasta. Kun elämässä on asiakirjojen todellisuus, vaikuttajajyksilöiden kokema todellisuus ja sitten vielä elävä elämä. On selvää, että nuorisotyön perinne on myös asiakirjoja ja suuri kertomus suomalaisesta nuorisotyöstä. Kuitenkin rohkenen ajatella, että mukana pitää olla myös pyrkimys saada kuva siitä mitä todella tapahtui ihan nuorten aidossa elämässä.

On muuten hämmästyttävää, kuinka ihmiset muistavat asiat eri tavalla. Se on elämän suuri rikkaus ja suo pohjan rikkaalle tarustolle. Mahtava löytää itsensä joistakin tarinoista, joista voi sanoa, että meniköhän se aivan niin. Usein on pulma myös siinä, että tarinan muuttuessa kiinnostavaksi, on se eri syistä syytä jättää elämään ihan omaa elämäänsä.

Parhaat Nuoperin tarinat ovat elävää perinnettä, jota yhdessäolo ruokkii. Toivotan Nuoperin seuraavalle kymmenelle vuodelle antoisia hetkiä. Työ on tärkeää.

Olli Saarela, nuorisoasiainneuvos, Helsinki

Minna tuli haastattelemaan minua muistaakseni ihan Nuoperin alkutaipaleella ja pyysi kertomaan, miten olin ajautunut nuorisotyön piiriin. Muistelin ensimmäistä projektiani ”Nuorisopoliittinen suunnitelma alueelle Kotka-Karhula-Kymi-Pyhtää”, ja niinpä mieleeni tuli elävästi ensi tapaaminen silloisen Kymmin kunnan nuorisosihteerin, nyt jo edesmenneen Veikko Virolaisen kanssa. Hän kysyi ensi töikseen, minkä puolueen jäsenkirja minulla on! Kun vastasin, ettei minulla ole minkään puolueen jäsenkirjaa, hän tokaisi: ”Täällä pruukaa olla kaikilla demareiden jäsenkirja.” Että tämmöistä työhön perehdytystä 1970-luvun nuorisopolitiikassa!

Elna Hirvonen, nuorisotyön lehtori,
Tampereen yliopisto

Mikä uskomaton tietomäärä nuorisotyöntekijöillä onkaan! Tähän tietomäärään pääsee tutustumaan erityisesti haastatteluja tekemällä. Pitkän työuran tehneet kertovat ihan valtavia tarinoita työstään, ihmisistä, joita ovat tavanneet, pitkistä kesäleireistä ja ulkomaanmatkoistaan. Eikä juurutkaan ole unohtuneet, muutaman muhevan olen jo kuullut...

Pisin haastatteluni on kestänyt 8 tuntia ja 45 minuuttia. Ja vielä jäi pari vuosikymmentä läpi käymättä! Monet haastattelut ovat jääneet mieleeni, mutta erityisesti muistan Vihdin nuorisotoimenjohtajan Päivi Veikkolaisen muisteluhetken. Hän kysyi heti alkuun, että kysynkö jotain vai puhuuko hän vaan. No, hän puhui! Ja samalla kierrätti kesäleirillä, kartanossa, toimistossaan, vaatekeräyksessä jne. Ihana päivä, joka taisi olla Päivin nimipäiväkin! Sen kunniaksi sitten eksyin melkein suoralla tiellä ja pääsin kotiini 90 kilometriä ylimääräistä ajaneena. Mistäs minä olisin voinut tietää, että Ikkala-kyltti tarkoittaa Turkuu?

Työelämähaastatteluja tehdessä olen pannut merkille, miten eri tavalla vanhemmat, nyt jo eläkkeellä olevat nuorisotyöntekijät ja vielä nuorisotyössä mukana olevat ajattelevat työtään. Vanhemmille työ on ollut henkeen ja vereen elämäntapa, kun taas nuoremmille se on työ, josta kyllä nautitaan, mutta jonka ”järkeistämistä” mietitään säännöllisesti. Ei siis mennä läpi harmaan kiven vain siksi, että niin on aina tehty.



Joiltakin ihmisiltä leikkiminen sujuu, niin myös Veikkolaisen Päiviltä. Aina missä tapaamme, on uusi leikki opeteltavanamme. Tässä Päivi opettaa meitä kysymään, mitä mummolle kuuluu. Kuva: Toomas Ponkin, 2005.



Tutkimus ja opetus

Alusta asti on Nuoperin tehtäviin kuulunut kuntien nuorisotyöntekijöiden opastaminen arkistointiin. Joinakin vuosina kyselyjä on tullut runsaasti ja joinakin vuosina vähemmän, mutta joka vuosi on kysytty jotain. Perusarkistointiohjeet löytyvät nykyisin Nuoperin verkkosivuilta (www.nuoperi.fi).

Ensimmäisinä vuosina Nuoperissa muokattiin maakuntamuseon tallentamishjeita nuorisotyöntekijöille ystävällisemmiksi tekemällä opaslehtinen, joka sitten postitettiin jokaisen kunnan nuorisotoimeen. Syksyn 2005 aikana saatiin kokoon nuorisotyöntekijöiden kouluttajista ja arkistoinnin ammattilaisista suunnitteluryhmä. Nuorisotyön opetusta antaville oppilaitoksille ja nuorisotyöntekijöille haluttiin suunnitella arkistointiopas ja opetuspaketti, joiden avulla työntekijät oppisivat tallentamaan työssään arvokasta materiaalia myös jälkipolville. Näin nuorisotyön aineiston arkistointi tulisi reaaliaikaiseksi ja osaksi työrutiineja. Koulutuspaketin

suunnitteluun osallistuvat Nuoperin Minnan lisäksi Tampereen yliopiston sosiaalipolitiikan laitoksen nuoriso-opin lehtori Elna Hirvonen, Allianssin koulutussihteeri Seija Majanen, Mikkelin ammattikorkeakoulun tulosaluejohtaja Kalevi Niemi, Tampereen yliopiston kasvatustieteen laitoksen tutkija Juha Nieminen, Turun kaupungin hallintokeskuksen tutkija Sari Pursiainen sekä humanistisen ammattikorkeakoulun (Humak) koulutusjohtaja Sirpa Teräväinen.

Yhtenä osana koulutuspakettia oli arkistoinnista kertovan opaskirjan tekeminen nuorisotyöntekijöille. Sen suunnittelu aloitettiin vuonna 2005. Lakisääteisen ohjeistuksen ohella kirjan artikkeleiden pohdiskelevan luonteen oli tarkoitus tuoda lukijalle esiin säilyttämisen idea ja merkitys. Kirjoittajiksi valittiin eri toimialoilla työskenteleviä, joilla kaikilla oli kiinteä yhteys nuorisotyöhön. Oppaaseen kirjoittivat Sari Pursiainen arkistoinnista, Juha Nieminen työpäiväkirjoista ja



Hirvosen Elna on ollut myös monessa mukana. Hän on mm. kirjoittanut kahteen julkaisuamme, ja lehtori kun on, on aiheena ollut koulutus ja opetus. Kuva: Väinö Sinervo, 2007.



muistitiedosta, Sirpa Teräväinen esineistä ja lahjoista, Elna Hirvonen koulutusmateriaalista, Kalevi Niemi ja Pekka Uotila yhdessä av-aineiston tallentamisesta ja erityisesti kaitafilmiä digitoinnista, Maarit Honkonen-Seppälä (Humak) lehtileikkeistä, Aura Korppi-Tommola (Tieteellisten seurain valtuuskunta) valokuvista ja Pekka Häyhä (Settlementinuoret) puheista ja esitelmistä. Opaskirja *Jos olisin tiennyt tekeväni historiaa - ajatuksia nuorisotyön tallentamiseen* julkaistiin vuonna 2006 ja se liitettiin Turun maakuntamuseon julkaisusarjaan.

Koulutuspaketin toiseksi osaksi opaskirjan rinnalle suunniteltiin verkko-opetuspakettia, mutta siitä luovuttiin vuonna 2006 suunnitteluryhmän yksimielisellä päätöksellä, koska hanke oli erittäin vaikea toteuttaa

niin sisällöllisesti kuin teknisestikin. Kuntien ja järjestöjen nuorisotyöntekijöiden opastusta arkistointiin jatketaan kuitenkin edelleen.

Osallistuminen tutkimustyöhön alkoi vuoden 2005 aikana, silloisen kolmevuotissuunnitelman (2005-2007) mukaisesti. Yhteistyössä Turun yliopiston Kulttuurien tutkimuksen laitoksen kansatieteen oppiaineen kanssa koottiin kevään 2005 aikana tutkimusryhmä, joka koostui viidestä tutkijasta. Kaksi näistä teki pro gradu -työtään. Julkaisun avulla osa Nuoperissa kerättyä aineistoa saatiin myös esiin suuremmalle yleisölle. Julkaisun artikkelien aiheena olivat Tapa se! Lasten ja nuorten palloiluharrastukseen liittyvä tutkimus (FL Timo J. Virtanen, aihe muuttui myöhemmin), maaltamuuttajat ja maahanmuuttajat (FM Minna Heikkinen), lapsuus ja nuoruus kaitafilmiä kautta (FM Salla Tenkanen), päiväkirjat tutkimuksen lähteenä, tapaustutkimuksena Kerttu Varjo (fil. yo Katri Kivelä) sekä Varsinais-Suomen SPR:n toiminta (fil. yo Ann-Mari Lehti). Kirjan julkaisu siirrettiin vuoteen 2006 ja se liitettiin Turun maakuntamuseon julkaisusarjaan.

Vuonna 2006 näkyvin osallistuminen tutkimukseen tuli uuden *Keinut, filmit, kerhot ja tatsat - etnologinen katse nuorisokulttuuriin* -julkaisun kautta. Kirjan julkistamisen jälkeen Nuoperi-projekti järjesti yhdessä Turun yliopiston kansatieteen kanssa ”Etnologinen katse nuorisokulttuuriin” -seminaarin aiheesta kiinnostuneille. Seminaariin osallistuminen ja luentopäiväkirjan

palauttaminen oikeutti kansatieteen opiskelijat kahdeksan opintopisteeseen. Maksuton seminaari pidettiin Turun yliopistossa 10.11.2006. Seminaarin avasi Turun yliopiston Lapset ja nuoret -hankkeen vetäjä Kaisa Vehkalahti. Kansatieteen lehtori Timo J. Virtanen alusti aiheesta ”Kansa, nuoriso ja etnologia”, Minna Heikkinen kertoi Nuoperi-projektista ja sen lahjoituksista tutkimuskohteena (esimerkkinä maahanmuuttajanuoret), Salla Tenkanen nuorisotyön av-aineistoista ja Katri Kivelä päiväkirjoista ikkunana nuorten maailmaan.

Lehtosen Terhi vieraili luennoitsijana Turun yliopiston kansatieteen oppiaineen Kulttuurin tuotteistaminen -luentokurssilla 11.4.2007. Terhi esitteli Nuoperin toimintaa ja puhui myös sisällöntuotannosta.

Allianssin seminaaristeilylle 13.3.2008 Terhi järjesti Nuoperin työpajan, joka oli projektin ensimmäinen itsenäinen työpaja. Työpajan otsikkona oli ”Millaisen jäljen jätät jälkipolville?” ja työpajan tehtävärastipolulla pohdittiin havaintoaineistojen ja monivalintakysymysten avulla, mitä kaikkea omaan työhön liittyvää kannattaa säilyttää ja millä tavoin. Nuoperin työpajassa pistäytyi arviolta noin sata henkeä kahden tunnin aikana. Täytettyjä kirja-arvonta- ja palautelomakkeita jätettiin yhteensä 49. Palautteissa työpajan tehtävärastipolkua kuvattiin mielenkiintoiseksi ja ajatuksia herättäväksi, hauskaksi ja hyväksi. Myös toiminnallisuus sai kiitosta, ja Nuoperin työpaja koettiin mukavaksi vaihteluksi luentojen välissä. Terhin apuna työpajassa

olivat Ahon Leena ja Laitisen Eino. Rastipolun tehtävät ideoitiin Leenan kanssa yhdessä, ja ne tarkasti Turun kaupunginarkiston Sari Pursiainen.

Toinen vastaavanlainen työpaja pidettiin jälleen seminaaristeilyllä huhtikuussa 2012. TUNNIN aikana työpajassa kävi 72 aktiivista ratkomassa tehtäviämme!



Terhi järjesti Nuoperin ensimmäisen työpajan Allianssin seminaaristeilyllä 2008. Ilmeistä päätellen pohdittavaa riitti.

Terhi vieraili taas kansatieteen oppiaineen Kulttuurin tuote ja tuottaminen -luentosarjassa 26.3.2008 kertomassa Nuoperi-projektin toiminnasta ja sisällöntuotannosta.

Turun yliopiston kansatieteen oppiaineen 50-vuotisjuhlaseminaari ”Paikallisuus, monikulttuurisuus ja jälkinationalismi ylikansallisessa kontekstissa. Etnologian näkymät ja asema 2000-luvulla” järjestettiin Turussa 15.-17.5.2008. Nuoperin pitämässä nuorisotutkimusaiheisessa työryhmässä pohdittiin Nuoperin kautta etnologisen nuorisotutkimuksen kenttää ja sitä, miten nuorisoon liittyvää arkistoaineistoa voi uudelleentulkita ja millaisia tutkimuskysymyksiä siitä nousee. Vaativatko nykypäivän nuorisokulttuuri ja siihen liittyvät uudet teemat ehkä uudenlaisia keruumenetelmiä? Ryhmässä kuultiin kolme esitystä. Turun kaupungin nuorisosiainkeskuksen nuorisosihteeri ja Nuoperin ohjausryhmän jäsen Leena Aho kertoi kunnallisen nuorisotoiminnan muutoksista 1970-luvulta 2000-luvulle sekä nykyajan yhteiskunnan nuorisotoiminnalle asettamista haasteista. Fil. yo. Maria Tiilikkala esitteli kansatieteen proseminaaritutkielmansa ”Hyvät ystävät, eläköön yhteistyö!” - Nuorison ystävyystoimintaa Suomen ja Neuvostoliiton välillä, johon hän löysi aiheen ja hankki aineiston ollessaan Nuoperissa harjoittelussa syksyllä 2007. Terhi Lehtonen toimi työryhmän vetäjänä yhdessä Timo J. Virtasen kanssa ja piti Nuoperi-aiheisen alustuksen. Terhi ja Ahon Leena kirjoittivat työryhmän keskustelujen pohjalta artikkelin juhlaseminaarijulkaisuun, joka



Turun yliopiston kansatieteen juhliessa pyöreitä 50:tä vuotta pitivät Nuoperin työpajassa omat alustuksensa myös Turun nuorisosihteeri Leena Aho ja proseminariaiheensa Nuoperiharjoittelun aikana löytänyt Maria Tiilikkala.



omistettiin kansatieteen professorille Pekka Leimulle hänen jäädessään eläkkeelle syksyllä 2010.

Lokakuussa 2008 Nuoperi alkoi yhdessä Turun yliopiston avoimen yliopiston kanssa valmistella nuorisoperinteen (10 op) opintokokonaisuutta. Opetuskokonaisuuden vastuuhenkilönä Nuoperissa toimi Timo J. Virtanen.

Opinnäytetyöt

Vuonna 2007 Turun yliopiston kansatieteessä oppiaineessa valmistui Katri Kivelän pro gradu -tutkielma *Päiväkirja-aineisto kansatieteellisessä tutkimuksessa. Esimerkkinä nuorisotyön uranuurtaja Kerttu Varjo*, jossa käytettiin lähteenä Nuoperin keräämää aineistoa. Maria Tiilikkala, joka oli harjoittelijana Nuoperissa kolme kuukautta syksyllä 2007, löysi proseminaaritutkielman aiheen Nuorisoperinteen keskusarkiston asiakirja-aineistoa digitoidessaan. Marian proseminariotyö käsiteli Suomen ja Neuvostoliiton välistä nuorisoyhteistyötä ja liittyi siten osaltaan Nuoperin SNY-alaprojektiin, jossa selvitettiin kuntien nuorisotoimien osallisuutta Suomen ja Neuvostoliiton välisessä ystävyysskuntatoiminnassa. Tutkielma *”Hyvät ystävät, eläköön yhteistyö!” - Nuorison ystävyysoimintaa Suomen ja Neuvostoliiton välillä* valmistui kevättalvella 2008.

Nuoperi-projektin aineistoista oli vuonna 2008 tekeillä kaksi pro gradu -opinnäytetyötä kansatieteeseen. Nuoperin kaikkien aikojen ensimmäinen harjoittelija Ann-Mari Lehti aloitti tutkimuksen aiheesta ”Nuorten tilat ja tilojen muutos”. Harjoittelija Reetta Pihlajavirta löysi tutkimusaiheekseen Nuorison taidetapahtuman (työnimenä ”Pyörivään pyörään ei musta korppi pesää tee”. Nuorison taidetapahtuma kulttuurisen nuorisotyön ilmentymänä). Lisäksi tehtiin kaksi proseminariotyötä. Tia Järvinen tutki Uma Aaltosen lahjoitusta

(*Murkkuseksiä ja seksuaalivalistusta. Näkökulma nuorten seksuaalisuuteen Uma Aaltosen työn kautta*) ja Noora Jokinen syventyi raittiuden saloihin mm. Väinö Sinervon lahjoituksen ja julkaisun pohjalta (*Raitis ja reilu - ei horju, ei heilu. Raittiustyötä ja nuorison valistusta 1950-1970-luvuilla*). Noora jatkoi aiheesta pro gradussaan, joka valmistui keväällä 2012.

Ann-Mari Lehti valmistui syksyllä 2009, ja hänen pro gradunsa otsikko oli *Nuorisotalo - muutakin kuin sateensuoja? Nuorisotyöntekijöiden näkökulma turkulaisiin nuorisotaloihin*. Minna Laakso teki proseminariotyönsä Akaan nuorisotyöstä joulukuussa 2009. Nuoperin harjoittelijana samana vuonna ollut Tiina Käpylä jatkaa nyt opintojaan väitöskirjan parissa, jossa sivutaan myös kunnallista nuorisotyötä. Aiheena on ”Musiikki on mun elämä”. Käpylä tekee tutkimuksessaan yhteistyötä Vimman ja Auran Panimon kanssa Turussa.

Vuosina 2010-2012 Nuoperin aineistosta tekivät pro gradu -työtään Tia Järvinen, Noora Jokinen ja Reetta Pihlajavirta, joka valmistui keväällä 2011. Reetan tutkielmasta muokattiin julkaisu *Pyörivään pyörään ei musta korppi pesäänsä tee! Nuorison taidetapahtuma ja Nuori Kulttuuri 1970-2010*. Nora Tarmion proseminari nuorten parissa tehtävästä vapaaehtoistyöstä valmistui kevättalvella 2012.

Tutkimustöiden tarjoaminen aiheesta kiinnostuneille on Nuoperille ollut tärkeää, jotta kerätty aineisto tulisi hyödynnetyksi. Aineistoa on esitelty ja valmiita aiheita tarjottu, ja aina on ollut joku, joka on kiinnostunut. Hyvä näin. Opetuksen osalta Nuoperi on keskittynyt nuorisotyöntekijöiden opastukseen oman työn tallentamisessa. Hetken aikaa nuoperilaiset kuuluivat myös yliopiston opetus- ja tutkimushenkilökuntaan, mutta siirtyivät jälleen ”muuhun henkilökuntaan”. Opinnäytetöissä nuoperilaiset ovat ohjanneet ja lukeneet opiskelijoiden tekstejä ennen niiden luovutusta eteenpäin varsinaisille tarkastajille. Näin tietysti vain silloin, kun tekijä on halunnut kuulla meidän mieltämme!



Ei ole koiraa karvoihin katsomista. Mm. Humakissa opettanut Maisa Sarha on panostanut opetukseen senioriklubissakin ollessaan. Mentorointi-hanke on paljolti hänen luomuksensa. Hän kuului myös Nuorisotyön mieli ja merkitys -kirjatyöryhmään.

Kotisivujen muuttaminen ja päivitys alkoivat heti, kun ensimmäiset sivut oli saatu pystyyn. Jo vuonna 2003 tarkoituksena oli avata sivuille oma osio, johon voi kirjoittaa mielipiteitään nuorisotyöstä. Näin toivottiin saatavan myös tämän päivän kokijoiden ja tekijöiden ajatuksia esiin, ja pyrkimyksenä oli myös alentaa kynnystä tuoda julki mielipiteitään. Suunnitelma ei kuitenkaan toiminut toivotulla tavalla.

Nuoperin verkkosivut olivat aluksi Turun maakuntamuseon sivujen alaisuudessa ja niitä oli vaikea löytää. Silti sivuja päivitettiin säännöllisesti, ja alkuun sinne laitettiin kaikki lahjoitettu aineisto esille, kuvat pienellä resoluutiolla, jotta ne eivät olleet julkaisukelpoisia. Ohjausryhmän keskusteluissa todettiin myöhemmin, että sivuilla ei ole tarvetta ylläpitää digitaalista arkistoa. Nuoperille suunniteltiin ja toteutettiin vuonna 2007 kokonaan uudet verkkosivut. Sivuston tuli



palvella ennemminkin Nuoperin markkinointi- ja tiedotuskanavana sekä yhteydenottokanavana. Hankittiin oma nuoperi.fi-domain, jotta sivusto on aiempaa helpompi löytää. Uudet sivut sijoitettiin Turun yliopiston

palvelimelle. Julkaisupäivä oli 14.11.2007. Sivuston rakenteen suunnittelusta ja sisällöstä vastasi Nuoperin Terhi, graafinen ulkoasu ja tekninen toteutus teetettiin asiantuntijalla ostopalveluna (Tmi Venttiili). Uuden helppokäyttöisen päivitysjärjestelmän ansiosta sivujen sisältöä oli nyt mahdollista itse päivittää. Myös Nuoperin julkaisut olivat entistä paremmin esillä uusituilla verkkosivuilla, ja niitä voi tilata suoraan kontakti-lomakkeen kautta.

Nuoperin uudistetut verkkosivut ovat osoittautuneet käytännöllisiksi. Uuden selkeän osoitteen (www.nuoperi.fi) ansiosta sivut löytyvät hyvin. Sivuja on nyt myös helppo pitää ajan tasalla päivitysjärjestelmän avulla. Joulukuussa 2009 Julkaisut-osio uudistettiin kokonaan. Vuoden 2010 lopulla valmistuivat englannin- ja ruotsinkieliset esittelyt sekä Lehdistö-osio. Loka-kuussa 2011 sivustolle murtauduttiin, minkä seurauksena sivuston turvallisuutta parannettiin.



Blogien pitoon, twiittaukseen ja chat-tailuun nuoperilaiset eivät ole lähteneet, emmekä ole Facebookissa, mutta verkkosivuiltamme löytyy paljon tietoa Nuoperista. Myös ajankohtaiset tiedotteet näkyvät omasta osiostaan vaivattomasti.

Julkaisut

Julkaisut ovat olleet Nuoperille tapa tehdä työtään tunnetuksi. Monesti uusia projekteja aloitettaessa emme ole tienneet vielä millaiseen muotoon projekti tulee, mutta varsin usein olemme päätyneet julkaisuun. Kirjoja on vuoden 2012 alkuun mennessä tullut ulos yhdeksän ja lisäksi yksi multimediaesitys cd-romilla. Ne projektit, jotka eivät ole tulleet julkaisuina ulos, ovat päätyneet tallenteina arkistoihimme.

Minna ja Terhi ne Nuoperiin soppii,
ei tule perinteen tallennukseen stoppii.

Paljon ovat keränneet kuvia ja tarinoita,
ilman minkäänlaisia marinoita.

Ja miten valtava onkaan heidän innostus,
kun alkaa uuden kirjaprojektin rutistus.

On tekstit ja kuvat koottu huolella,
ideoita taittoon pursuaa joka puolella.

Ei tarvitse taittajan nyhjäistä tyhjistä,
värimalli löytyy vaikka suklaalevystä.

Taina Leino, taittaja, Vitale Ay

Sakit, lössit, jengit ja nappulat - Nuorisotyön vuosikymmenet, 2004

Nuoperin ensimmäinen julkaisu tuli vuonna 2004, mutta se lanseerattiin ulos seuraavana vuonna. Näyttelyesite, joka tehtiin tietoisesti tukemaan Sakit, lössit, jengit ja nappulat - Nuorisotyön vuosikymmenet -näyttelyä, painettiin Otavan kirjapainossa Keuruulla. Julkaisusta otettiin tuhannen kirjan painos. Esite oli saatavana näyttelyn yhteydessä. Julkaisu sai positiivista palautetta, ja ilmaisjakeluna näyttelyjen yhteydessä se loppuikin nopeasti. Näyttelyä tehtiin omassa työryhmässä, joka vaikutti myös esitekirjan tekemiseen. Taisi olla Majasen Seija, joka keksi tälle julkaisulle nimen. Seija ja Ahon Leena auttoivat myös löytämään juttujen kirjoittajia. Kirjoittajista Kärkkäisen Taisto, Helena Peltola-Yrjölä, Elna Hirvonen, Ebba Askonen ja Leena Aho kuuluvat Nuorisotyön Senioriklubiin, Puumalaisen Timo löytyi kirjoittajaksi kilpakirjoituksen kautta. Kirjan toimittajana toimi Nuoperin Minna Heikkinen.

Ensimmäisen julkaisun tekeminen oli haastavaa, koska kaikki oli uutta. Taitto teetettiin ulkopuolisella ammattilaisella, joka saatiin kirjapainon kautta. Millaisessa muodossa tekstit piti taittajalle laittaa, entäs kuvat? Mikä ihme on esilehti tai likatitteli, kaikkea joutui ihmettelemään ja opettelemaan. Onneksi löysimme heti ensimmäiseen julkaisuamme hyvän kielenhuoltajan, Marja Pajulan, joka on jaksanut meidän kanssa muokata tekstejä kaikissa julkaisuissamme! Näyttelyesite tehtiin kaksikielisenä, suomeksi ja ruotsiksi. Kääntäjän saimme Turun maakuntamuseon kautta, joten tällä kertaa ei käännösten tekijää ollut vaikea saada.

Näyttelyesitteen kannessa on yksi suosikkikuvistani. Kyllä, tunnustan, olen kiintynyt muutamaankin kuvaan niin paljon, että huomaan aina ajattelevani niitä ensimmäisenä, kun kuvitusta aletaan miettiä. Ensimmäisen Nuorison taidetapahtuman juliste vuodelta 1970 on vienyt kiehtovuudellaan sydämeni ja tunnustan kyllä, että kuvaa on käytetty myös muissa julkaisuissa!



Kun sain tilaisuuden lukea ja tarkistaa Nuoperin ensimmäisen julkaisun kieliasun, minulla oli melko epämääräinen kuva siitä, mitä nuorisotyöhön oikeastaan sisältyy. Muistelin, että nuorisotyöntekijä voi työskennellä sekä virastossa että kentällä. Mitä hän tekee kenttätöissä? Olisin ehkä vastannut jotain siihen suuntaan, että hän puuhaa yhtä jos toista kehittävää nuorten kanssa, sanotaan vaikka pelaa biljardia. Sen rinnalla hän tietysti käy nuorten kanssa henkeviä keskusteluja. Mielikuvieni nuorisotyöntekijä oli sopivan kiiltokuvamainen, jotta olisi voinut esiintyä vaikkapa suomifilmeissä. Hän oli reipas ja idealistinen mies tai nainen, joka arkisen toiminnan lomassa suvereenisti ratkoo nuorten kanssa suuria kysymyksiä, elämän tarkeitua nyt ainakin.

Nuoperin julkaisut ovat sittemmin olleet minulle eräänlainen johdanto nuorisotyön sisältöihin, käytäntöön ja historiaan. Itse asiassa ne ovat saaneet toimia myös johdatuksena kansatieteeseen ja yleisemmin kulttuurien tutkimukseen. Pakko myöntää, että olen usein ollut kateellinen siitä, että jotkut puuhaavat työkseen niin kiehtovien asioiden kuin vanhojen kaitafilmiin, valokuvien tai päiväkirjojen parissa. Nuoperin kirjojen ihmiset ja tapahtumat taas muodostavat mielessäni eräänlaisen tv-sarjan (ei kuitenkaan saippuasarjaa!), jossa jotkut henkilöt esiintyvät usein ja toiset harvemmin ja jossa jännitys ja seikkailut vuorottelevat tasaisempien draamajaksojen kanssa.

Nuoperin julkaisemista kirjoista olen saanut valtavasti uutta tietoa, enkä voi olla mainitsematta myöskään niiden vaikuttavaa visuaalista ilmettä ja hienosti valittuja kuvia. Kun olen saanut uuden kirjan käsiini, olen keskittynyt ihailemaan kuvitusta. Tekstin silmäily on pelottavaa, koska sinne ehkä jääneet painovirheet loistavat kissankokoisina ja masentavat. Kuvia sen sijaan on kielenhuoltajankin turvallista katsoa, ja lisäksi niiden avulla jo ennestään tuttu teksti saa uusia sävyjä.

Lyhyesti sanottuna: minulla on ollut hyvä onni, kun olen päässyt työskentelemään mukavien ihmisten ja kiinnostavien tekstien kanssa. Jos Nuoperin ihmisiä ja toimintatapaa koettaa lyhyesti luonnehtia, niin ensiksi mieleen tulevat sanat ovat osaavuus ja konstailemattomuus. Nykyään liitän nuo määreet, ja monta muuta Nuoperin kautta omaksumaani, koko nuorisotyöhön.

Marja Pajula, FM, Nuoperin julkaisujen kielenhuoltaja



Vuosi 2006 oli julkaisujen vuosi!

Vuonna 2006 ensimmäisenä tuli painosta ulos *Jos olisin tiennyt tekeväni historiaa - ajatuksia nuorisotyön tallentamiseen*, toisena *Keinut, filmit, kerhot ja tatsat - etnologinen katse nuorisokulttuuriin*, ja kolmantena saatiin miltei valmiiksi *Lähtö ja loitsu - Suomen ja Viron nuorisoyhteistyöstä*.

Jos olisin tiennyt tekeväni historiaa - ajatuksia nuorisotyön tallentamiseen on opaskirja, joka on suunnattu nuorisotyöntekijöille. Sen suunnittelu-ryhmään kuuluivat Minna Heikkinen (Nuoperi-projekti), Elna Hirvonen (Tampereen yliopisto), Seija Majanen (Allianssi ry), Kalevi Niemi (Mikkelin ammattikorkeakoulu), Juha Nieminen (Nuorisotutkimusseura/Tampereen yliopisto), Sari Pursiainen (Turun kaupunki) ja Sirpa Teräväinen (Humanistinen ammattikorkeakoulu). Kirjoittajina olivat Sari Pursiainen (Turun kaupunki), Juha Nieminen (Nuorisotutkimusseura/Tampereen yliopisto), Maarit Honkonen-Seppälä (Humak/Suolahti), Elna Hirvonen (Tampereen yliopisto, Nuorisotyön Senioriklubi), Kalevi Niemi (Mikkelin amk), Pekka Uotila (Mikkelin amk), Sirpa Teräväinen (Humak/Helsinki, Nuorisotyön Senioriklubi), Pekka Häyhä (Setlementtinuorten liitto ry) ja Aura Korppi-Tommola (Tieteellisten seurain valtuuskunta).

Julkaisusta otettiin 500 kappaleen painos. Sitä jaettiin alan oppilaitoksiin ja kirjastoihin sekä Nuoperin sidos-



ryhmille. Opas sai hyvän vastaanoton. Julkaisusta tiedottaminen tapahtui AllianssiExpressin (laaja sähköpostijakelu), sähköisten kirjeiden, lentolehtisten ja omien kotisivujen avulla. Oppaasta hyötyvät niin kuntien nuorisotoimet, alan oppilaitokset kuin nuorisjärjestötkin. Sitä myytiin pääasiassa sähköpostin välityksellä. Muita myyntipisteitä olivat Allianssi ry, Turun yliopiston kirjakauppa ja Fatabur-shop (Turun linna). Kirja on osa maakuntamuseon julkaisusarjaa. Se painettiin Otavan kirjapainossa Keuruulla.

Taittäjä saatiin jälleen kirjapainon kautta, ja hyvän saimmekin! Vitale Ay:n Taina Leino on sen jälkeen taitanut miltei kaikki meidän kirjamme, ja joka kerta yllätyn hänen taitavuudestaan! Tainalle on omien ideoiden lisäksi voinut rauhassa antaa vapaat kädet. Jotenkin tuntuu, että olemme kuitenkin samalla aaltopituudella, vaikka koskaan ei tiedä, millainen taittoehdotelmasta tulee. Kirjojen toimittamisessa onkin jännittävintä se hetki, kun on saanut kasattua aineiston ja lähettänyt sen taittajalle. Ja sitten odottaa, odottaa ja odottaa. Vaikka Tainaa ei kauan tarvitse odottaa, sen verran ripeä hän on, odottamisen tunne on kuitenkin se jännittävin aika. Eikä koskaan ole tarvinnut pettyä! Tietysti taittoa hiotaan ja silmien ohi livahtaneet virheet korjataan, mutta vähällä olemme päässeet, sen verran ammattitaitoista työtä Taina tekee. No, mutta hänhän onkin aikoinaan tehnyt myös nuorisotyötä ja on edelleen mukana vapaaehtoisena, joten se selventää kaiken! Omana mielipiteenäni tästä opaskirjasta voisin vielä sanoa, että se on julkaisuistamme käytännöllisin ja hyödyllisin, jos joskus aikoo perehtyä siihen, kuinka omaa työtään tallentaa. Ja ohjeita voi soveltaa myös muuhun työhön kuin vain nuorisotyöhön.

No nyt mä kyllä ihan punastun kehuista... Ja karmeat paineet iski tämän teoksen taittamiseen! Lämmin kiitos kuitenkin kauniista sanoista ja aivan ihanista projekteista kanssanne.

Onnea ja menestystä työllenne!

toivottaa Taina Taittaja Nuoperin Minnalle ja Terhille

Keinut, filmit, kerhot ja tatsat - etnologinen katse nuorisokulttuuriin esittelee nuorisoa ja nuorisotyötä kansatieteellisin menetelmin. Artikkeleiden pääasiallisina lähteinä on käytetty Nuoperille lahjoitettuja aineistoja, joita julkaisun kautta esitellään, samoin kuin kansatiedettä sidosryhmänä. Kirja antoi myös nuorille tutkijoille mahdollisuuden päästä mukaan julkaisun tekoon. Minna Heikkisen lisäksi julkaisuun kirjoittivat lehtori Timo J. Virtanen (Turun yliopisto/kansatiede), kansatieteen jatko-opiskelija Salla Tenkanen (Turun yliopisto) sekä maisterin tutkintoaan tuolloin tehneet Katri Kivelä (Turun yliopisto) ja Ann-Mari Lehti (Turun yliopisto).

Julkaisusta otettiin 400 kappaleen painos. Painosta tuli kuitenkin yllättäen 532 kappaletta. Jakelussa kohdeyryhmänä olivat alan oppilaitokset ja kirjastot sekä Nuoperin sidosryhmät. Julkaisusta tiedottaminen hoidettiin samalla tavoin kuin opaskirjankin kanssa. Kirja on osa maakuntamuseon julkaisusarjaa. Se painettiin Otavan kirjapainossa Keuruulla.



Keinut-kirja” on ainoa julkaisu, jossa senioriklubilaisia ei ole ”käytetty hyväksi”, koska kirja suunnattiin suoraan kansatieteelle. Siksi siitä tehtiin kaksikielinen, tällä kertaa suomeksi ja englanniksi, ulkomaalaisten opiskelijoiden iloksi. Käännös teetettiin ulkopuolisella tekijällä, kielipalvelu LWayllä. Kirjoittajat muodostivat keskenään työryhmän, jossa artikkeleita käytiin läpi ja kommentoitiin. Hassua kyllä, tämän kirjan toimittamisesta ei ole paljoa jäänyt mieleen, aikataulu luonnollisesti meinasi pettää, mutta muuten päällimmäisenä tulee mieleen vain oman artikkelin kirjoittaminen ja se tietotulva, josta piti karsia niiiiiin paljon pois!

Opetusministeriön nuorisoyksikkö lähestyi kesän 2005 aikana Nuoperia kirjeellä ja pyysi osallistumaan Suomen ja Viron väliseen nuorisoyhteistyön perinnetapaamiseen. Tapaaminen oli Tallinnassa ja Kloogan leirikeskuksesta 3.-4.8.2005. Siihen osallistui yhteistyössä mukana olleita suomalaisia ja virolaisia nuorisotyöntekijöitä sekä molempien maiden opetusministeriöiden virkamiehiä. Tästä tapaamisesta alkoi yhteistyön tallentamisen suunnittelu. Tallentaminen aloitettiin tekemällä julkaisu, johon kirjoittajiksi lupautuivat Viron puolelta Toivo Sikk, Kadi Bruus ja Tiina Mander, jotka kaikki yhteistyön alkaessa työskentelivät Viron opetusministeriön nuorisoyksikössä, sekä Suomen puolelta Kimmo Aaltonen, Olli Saarela, Mikko Lund, Erik Häggman, Päivi Veikkolainen ja Matti Pekkarinen. Artikkeleiden pituudella säädeltiin julkaisun tasapuolisuutta suomalaisten ja virolaisten välillä. Suomen ja Viron nuorisoyhteistyön tallentaminen oli hyvä aloittaa tuolloin, kun asiat olivat vielä muistissa ja toimijat helposti tavoitettavissa. Julkaisun painatus siirtyi vuodelle 2006.



Ulla Helsingius osallistui opetusministeriön järjestämään Suomen ja Viron nuorisoyhteistyön perinnetapaamiseen Tallinnassa ja Kloogassa. Hänen alustustaan käytettiin myös Viro-kirjan esipuheessa. Muihin kansainvälisiin julkaisuihin Ulla ei ole valitettavasti osallistunut. Kuva: Toomas Ponkin, 2005.





Viro-julkaisua edelsi käynti Tallinnassa ja Kloogassa.
Osallistujia oli mukavasti. Kuva: Toomas Ponkin, 2005.

Tarjoilu oli Tallinnassa huippuluokkaa ja herkullista!
Kuva: Toomas Ponkin, 2005.



Viro-julkaisuun kirjoitti yhdessä Leena Ahon kanssa myös Lehtisen Pirjo kertoen turkulaisten Teeviitmessujärjestelyistä Tallinnassa. Pirjo oli myös näyttelymme avajaisissa. Kuva: Martti Puhakka, 2005.



Lähtö ja loitsu - Suomen ja Viron välisestä nuorisoyhteistyöstä kertoo otsikkonsa mukaisesti kahden maan välisestä nuorisoyhteistyöstä. Teemaa esitellään pääasiallisesti valtio- ja läänitasolla (opetusministeriöt, läänit ja maakunnat), mutta mukaan on otettu myös kunnallisia toimijoita sekä suomalaisen nuoren matkakertomus. Ajallista jatkuvuutta julkaisuun tuovat emeritusprofessori Ilmar Talven muistelmat Viron ensimmäisen itsenäisyyden ajalta. Ensisijainen ajanjakso on kuitenkin Viron uudelleen itsenäistymisen alkuvaiheista eteenpäin. Julkaisuun kirjoittivat Toivo Sikk (Viron opetusministeriö), Olli Saarela (Suomen opetusministeriö, Nuorisotyön Senioriklubi), Erik Häggman (Länsi-Suomen lääni, Nuorisotyön Senioriklubi), Kimmo Aaltonen (Suomen opetusministeriö), Päivi Veikkolainen (Vihti, Nuorisotyön Senioriklubi), Kadi Bruus (Viron opetusministeriö), Matti Pekkarinen (Mikkelin lääni, Nuorisotyön Senioriklubi), Mikko Lund (Etelä-Suomen lääni), Toomas Ponkin (Viron nuorisotyökeskus), Leena Aho (Turku, Nuorisotyön Senioriklubi), Pirjo Lehtinen (Turku), Piret Talur (Viron opetusministeriö/Tartto) ja Heidi Niemelä (Vihti). Maiden väliset yhteistyöpöytäkirjat ovat julkaisun liitteenä.

Julkaisun painatus siirtyi vuoden 2007 alkuun projektin työpisteen yliopistolle siirtymisen vuoksi. Julkaisusta otettiin 300 kappaleen painos. Koska kirjaa ei suunniteltukaan myyntiin Nuoperin kautta, hoidettiin sen levitys pääasiassa Suomen ja Viron opetusministeriöiden kautta. Julkaisu on kaksikielinen (suomi/viro). Se on osa opetusministeriön julkaisusarjaa. Painopaikkana oli Yliopistopaino Helsingissä. Kirjan pdf-version voi ladata opetus- ja kulttuuriministeriön verkkosivuilta.

Suomi-Viro-julkaisun teko oli haasteellinen monilla tavoilla. Ensinnäkin löydettiin kirjoittajia, jotka vaihtuivat moneen kertaan projektin edistyessä, ja erityisesti Viron puolelta etsintä oli vaikeaa. Onneksi mm. Veikkolaisen Päivillä Vihdistä on sinnepäin hyvät suhteet! Sitten oli vielä kielimuuri, julkaisun toimittaja kun ei osannut eikä osaa vielääkään viroa, ja virolaiset kirjoittajat luonnollisesti kirjoittivat äidinkielellään. Miten siis oikolukea tekstiä, jota ei ymmärrä? Apu tuli yllättävältä taholta: kielenhuoltajamme Marja Pajula on monikielinen virtuoosi, joka ”raakakäänsi” tekstit, jotka minä sitten toimitin, minkä jälkeen nuorisoyksikön kautta saatu kääntäjämme Petteri Aarnos vielä tarkasti ne. Hyvinhän se sujui loppujen lopuksi. Petterinkin kanssa oli hauska tehdä töitä. Emme ole vielääkään koskaan tavanneet, mutta sähköinen yhteistyö kyllä sujui. Erityisen ylpeä olen Petterin kirjan nimen käännöksestä suomesta viroksi. Kirja taitettiin opetusministeriössä ja sen ohjeiden mukaisesti. Pitkät keskustelut käytiin mm. värikuvien käytöstä, se kun ei ollut tapana. Onneksi sain pitää pääni tässä asiassa. Ulkonäkö on kyllä tylsä, mutta tarinat kansien sisällä sentään meheviä ja oivaltavia. Monet pienet arkipäivän kimmot näkevät tämän julkaisun kautta päivänvalon. Ja oikeasti, miten paljon yhteistä meillä onkaan virolaisten kanssa! Hauskaa on myös, että jos yrität hakea Lähtö ja loitsu -nimellä osumia netistä, niin vastaasi ei tulekaan ensimmäisenä Olavi Paavolaisen Lähtö ja loitsu, vaan saat ensimmäiseksi ehdotukseksi Kimmo Aaltosen ja hänen tarinansa tässä julkaisussa.

Muisti lyhyt - historia pitkä

Nuorisotyön perinnekeskus täyttää kymmenen vuotta. Aika kulkee nopeasti, liiankin. Se havaittiin vuosituhatvaihtuessa, kun aloitettiin nuorisotyön perinnettä ja historiaa sekä nuorisotyön dokumentteja kokoavan nuorisoperinnekeskuksen suunnittelu ja käynnistäminen. Aloitteentekijöinä olivat Nuorisoyhteistyö Allianssin yhteyteen organisoitu Nuorisotyön Senioriklubi ja sen silloinen puheenjohtaja Taisto Kärkkäinen sekä klubin sihteerinä toiminut Allianssin kehittämispäällikkö Hannu Kareinen.

Huolena, johon herättiin liiankin myöhään, oli se, että 1940- ja 1950-luvulla nuorisotyön kehitykseen vaikuttaneet veteraanit olivat osin jo siirtyneet ajasta ikuisuuteen tai muulla tavoin muistamattomuuden tilaan. Olimme siis myöhässä, mutta hyvä että herättiin edes silloin.

Olin mukana hoitamassa lähinnä toiminnan rahoitusta opetusministeriön nuorisoyksikössä sekä osallistuin perinnekeskuksen organisaatio- ja rakenneneuvotteluihin sen eri vaiheissa. Aika harvoin ehdin mukaan Turussa pidettyihin ohjausryhmän kokouksiin muista työkiireistä johtuen.

Käytännön muistitiedon kokoamiseen tutustuin kahden projektin yhteydessä: Suomen ja Viron nuorisoyhteistyötä 1991-2006 kuvanneen Lähtö ja Loitsu -julkaisun kirjoittamisen sekä Suomen nuorisokeskukset 2008 -cd-romin taustatietojen antamisen.

Molemmista käytännön projekteista syntyi muutamia ajatuksia, jotka mielestäni tulisi ottaa huomioon nuorisoperinteen kokoamistyössä. Paavo Haavikko muistaakseni on sanonut, että historiankirjoitus on ollut aina voittajien historiaa. Ja historiallinen totuus on yleensä vain kirjoittajan totuus. Lähtö ja Loitsu -julkaisussa tämä ongelma ohitettiin siten, että yhteistyöstä 16 vuoden aikana kertoi oman näkemyksensä 13 tähän työhön osallistunutta henkilöä, viisi virolaista ja kahdeksan suomalaista. Koska teos keskittyi Viron uuden itsenäistymisen aikaan (1991-) , niin voidaan kai todeta, että kaikki muistelijat olivat riittävässä sielun ja ruumiin voimissa. 13 henkilön muistikuvista muodostuu lähellä tapahtunutta ollut kokonaisuus, joskaan ei kai

sitäkään vielä historialliseksi totuudeksi voida korottaa. Lisäksi teosta täydennettiin vuosien 1991-2006 maittemme välisillä nuorisotyön yhteistyöpöytäkirjoilla. Menetelmä oli mielestäni hyvä ja antoi monipuolisen kuvan yhteistyöstä ja sen kehittymisestä. Toinen hyvä menetelmä muistin palauttamiseksi on saman asian ympärillä olleiden dialogi. Tämän havaitsimme Olli Saarelan kanssa, kun kirjoitimme omia artikkeleitamme julkaisuun. Yhteinen muistelu palautti monta asiaa mieleen. Huomasimme, että 16 vuodessa oli monta asiaa unohtunut, ja yhteinen muistelu nosti niitä esiin yksi toisensa jälkeen.

Nuorisokeskusten 30-vuotisjuhlaseminaarin yhteydessä 23.2.2012 muisteltiin nuorisokeskustoiminnan perustamista ja kehitysvaiheita. Omaan lyhyeen puheenvuorooni kokosin muistilokeroista joitakin palasia. Jäi sellainen tunne, että valtakunnallisten nuorisokeskusten historiaa pitäisi koota jatkuvasti, samoin kuin myös muiden nuorisotyön ja -politiikan osa-alueiden. Tässä on Nuorisotyön perinnekeskuksella suuri tehtävä.

Kimmo Aaltonen, nuorisoasiainneuvos, Helsinki

VaNuKe-projektista Suomen nuorisokeskukset 2008 -cd-rom

Suomessa on kymmenen valtakunnallista nuorisokeskusta, joiden tehtävä nuorisotyöasetuksen mukaan on palvella valtakunnallista nuorisotoimintaa, leirikoulutoimintaa ja nuorisomatkailua sekä tuottaa niihin liittyviä palveluja. Keskusten toimintaa ohjaa nuorisotyölaki, ja lain toteutumista valvoo opetus- ja kulttuuriministeriö, joka myös tukee keskusten nuorisotoimintaa. Valtakunnalliset nuorisokeskukset sijaitsevat eri puolilla Suomea. Jokainen keskus on omanlaisensa paitsi ympäristön, myös historiansa ja painopistealueidensa ansiosta. Vanhimmat nuorisokeskukset on perustettu jo 1980-luvun alussa, nuorin vuonna 2000.

Vuoden 2007 aikana Nuoperi selvitti valtakunnallisten nuorisokeskusten toiminnan sekä alueen ja rakennusten historiaa kenttätöillä kaikissa kymmenessä keskuksessa. Keskuksissa vieraillessaan Lehtosen Terhi haastatteli niiden perustamisvaiheessa mukana olleita päättäjiä, nykyistä henkilökuntaa sekä henkilöitä, jotka tuntevat alueen historiaa ennen nuorisokeskusaikaa. Haastatteluja kertyi noin 40 kappaletta ja yhteensä yli 60 tuntia. Nuoperin harjoittelija Reetta Pihlajavirta oli onneksi syksyllä 2008 apuna haastattelujen litteroinnissa. Reissuillaan Terhi myös kopioi arkistomateriaalia, seurasi keskusten toimintaa, valokuvasi ja tallensi mm. lehtileikkeitä digikuvaamalla. Valokuvia kenttätöiden aikana kertyi tuhansia. Tietoa ja aineistoa

saatiin myös opetusministeriöstä sekä kuntien arkistoista ja museoista. Nuorisokeskukset vieraanvaraisesti majoittivat tutkijan vierailujen ajaksi.



Rautavaaran Metsäkartanolla viitat opastavat oikeisiin suuntiin.



Keskiyön aurinko paistoi Muddusjärven yllä Inarin Vasatokassa heinäkuussa 2007.

Terhin vierailuajankohdat nuorisokeskuksissa olivat seuraavat: Syötekeskus, Pudasjärvi ja Hailuoto 11.6.-12.6.2007, Oivanki, Kuusamo 13.6.-18.6.2007, Anjala, Anjalankoski 26.6.-29.6.2007, Vasatokka, Inari 16.7.-20.7.2007, Villa Elba, Kokkola 23.7.-26.7.2007, Piispala, Kannonkoski 7.8.-9.8.2007, Hyvärilä, Nurmes 13.8.-15.8.2007, Metsäkartano, Rautavaara 16.8.-17.8.2007, Marttinen, Virrat 24.9.-27.9.2007, Ahtela, Sauvo 11.10.2007, opetusministeriö, Helsinki 20.11.2007.

Kun nyt katson tuota reissuaikataulua, täytyy myöntää, että se näin jälkikäteen näyttää aika hurjalta.

Tuona kesänä ja syksynä tuli kyllä junassa istuttua, mitä nyt lvaloon sentään lensin. Kun välillä kerkesin kotonakin poiketa, taas oli aamulla taksi odottamassa varttia vaille kuusi ja vei rautatieasemalle kohti uusia seikkailuja. Mutta upeissa paikoissa sitten sainkin vieraila ja mahdottoman mukaviin ja osaaviin ihmisiin tutustua! Olin aina niin innoissani, että päivän haastattelujen ja tutustumiskierrosten jälkeen kiersin vielä pitkät ajat yksinäni fiilistelemässä kameran kanssa, kävin papereita läpi ja tallensin leikekansioden aarteita valokuvaamalla. Inarin Vasatokassa etelän tyttö oli aivan pyörryksissään keskiyön auringosta, ja työnteko maittoi mainiosti vielä aamuyön tunneilla. Ja olihan se aika lailla eksoottisen oloista, niin Vasatokassa kuin Kuusamon Oivangissakin, että porot ihan oikeasti tulivat pihalle käyskentelemään. Hirmuisen hyvää huoltakin minusta pidettiin joka paikassa, majoitettiin mukavasti ja syötettiin tukevasti, ja aikaa löytyi tapaamisille ja haastatteluille, vaikka keskuksissa normaali arki pyörikin.

VaNuKe-projektista sovittiin yhdessä Suomen Nuorisokeskukset ry:n kanssa. Ennen kenttätöiden alkua Terhi vieraili Nuorisokeskukset ry:n kokouksessa (29.3.2007, Helsinki) tiedottamassa keskustierroksen alkamisesta ja kertomassa Nuoperin toiminnasta. Syksyllä, kierroksensa jälkeen, Terhi osallistui nuorisokeskusten henkilökuntapäiville (Marttinen, Virrat 31.10.-2.11.2007) ja piti siellä esityksen, jolle Suomen Nuorisokeskukset ry:n silloinen toiminnanjohtaja Jani Karjalainen oli antanut jyrkän otsikon ”Historian suurmiehiä - katsaus nuorisokeskusten varhaisiin vuosiin”.

Nuorisokeskusten henkilökuntapäivillä pidin tosiaan pienen esityksen, jossa näytin jokaisesta nuorisokeskuksesta ottamiani kuvia ja kerroin samalla näihin paikkoihin liittyviä tarinoita ajalta ennen nuorisokeskuksia. Esityksen jälkeen metsäkartanolaisia tuli kiittelemään ja kertomaan, että tuon tapaisella esityksellä olisi heille käyttöä. Siitä taisi ensimmäisen kerran tulla vahvistusta ajatukselle, että voisihan sitä multimediantikin aineistosta tehdä.

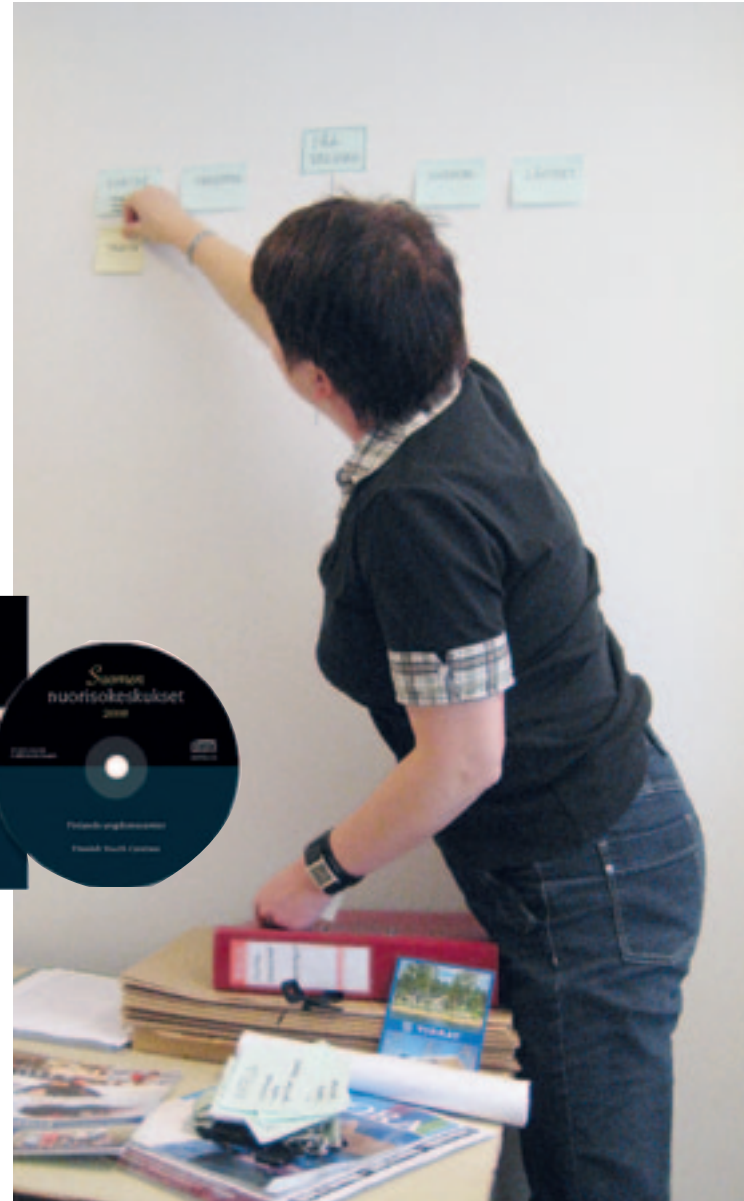
Laaja kerätty aineisto käytiin läpi ja siitä koostettiin kokonaisuutta vuonna 2008. Lopputuotteen muodosta keskusteltiin vuoden 2007 mittaan nuorisokeskusten väen ja opetusministeriön kanssa. Keskustelujen tuloksena päädyttiin perinteisen kirjan sijasta cd-romille tallennettavaan multimediaesitykseen, joka sopii sekä nuorisokeskusten että opetusministeriön nuorisoyksikön käyttöön. Multimediaa voidaan paitsi käyttää keskusten asiakaspäätteillä, myös lähettää markkinointikirjeiden mukana ja vaikkapa antaa lahjaksi. Myös kansainväliset verkostot haluttiin huomioida, niinpä esitys toteutettiin suomen ja ruotsin lisäksi myös englanninkielisenä.

Suomen nuorisokeskukset 2008 -multimediassa esitellään jokainen nuorisokeskus ominaispiirteineen ja kerrotaan myös yleistä nuorisokeskusten toimintaperiaatteista, palveluista ja arvoista. Monet nuorisokeskuksista sijaitsevat paikoilla, joilla on oma mielenkiintoinen historiansa jo ajalta ennen nuorisokeskusta. Muistot ja pienet tarinat esimerkiksi Hyvärilän vanhainkodin, Marttisen pappilan ja Riutulan lastenkodin (Vasatokka) arkielämästä tuovat multimediaan oman lisänsä. Kuvamateriaalina käytettiin sekä nuorisokeskuksista saatuja että Terhin ottamia valokuvia. Multimediasta teetettiin 500 kappaletta cd-romeja nuorisokeskusten, Suomen Nuorisokeskukset ry:n, opetusministeriön ja Nuoperin käyttöön. Multimedian graafinen suunnittelu ja tekninen toteutus teetettiin ostopalveluna (Tmi Venttiili), samoin cd-romien kopiointi ja kansien painatus (Oy Z-Trading Ltd) sekä käännökset (ruotsi: Janika Saukonpää, englanti: Annika Karvonen).

Tämä projekti on Terhin luomus, itse jäin vuonna 2007 äitiyslomalle, ja jotta uuden ihmisen ei tarvitsisi ottaa koko hanketta kerralla haltuunsa, räätälöitiin hänelle oma projekti, jonka parissa hääriä. Ja kyllä Terhi häärikin: matkusti, haastatteli, kuvasi, mietti muotoa ja käännöksiä. Vuoden 2008 joulukuussa meillä oli hirveä kiire, mutta selvisimme!

Totta juu, aikamoinen hoppu siinä lopulta tuli, enkä millään olisi selviytynyt syksyn 2008 loppurivistuksesta ilman loistavaa tiimiämme, joka avusti, patisti, kommentoi ja kannusti. Ja oslotti!

Oslottaminen-termi syntyi tekstin tiivistämisen esimerkistä, jossa pitkä esittelypätkä Oslon kaupungista, vai olikohan se koko Norjasta, tiivistyi lauseeseen: Oslo on Norjan pääkaupunki. Minä kun tunnetusti olen aika monisanainen, teksteissäni riitti Minnalle, Reetalle ja Sallalle oslottamista yllin kyllin.



Tästä se alkoi Terhin urakka muuttaa teksti ja kuvat digitaaliseen muotoon.

Nuorisotyön mieli ja merkitys, 2009

Vuoden 2007 aikana Nuoperi valmisteli uutta kirjahanketta yhdessä Nuorisotyön Senioriklubin kanssa. Nuorisoasiainneuvos Taisto Kärkkäisen aloitteesta Senioriklubi esitti Nuoperille kirjahanketta, jossa kerättäisiin nuorisotyöalan tunnetuilta työntekijöiltä ja luottamustehtävien hoitajilta aineistoa siitä, mitä toimialalla on tapahtunut toisen maailmansodan jälkeisenä aikana ja miten he itse ovat sen kokeneet. Senioriklubi ehdotti, että Nuoperi toimisi hankkeen kotipesänä.

Lehtosen Terhi osallistui vuoden 2007 aikana Senioriklubin kirjahanketta koskeviin palavereihin ja oli mukana kehittämässä ajatusta eteenpäin. Yhteisten suunnittelupalaverien tuloksena hankkeen idea muotoutui siten, että aineisto julkaisua varten päätettiin pääasiallisesti hankkia pyytämällä valmiit kirjoitukset valituilta kirjoittajilta nuorisotyön eri alueilta. Ajatuksena oli, että kirjan artikkelien kautta syntyisi keskustelua ”entisen ja nykyisen” välillä ja sitä kautta näkökulmia nuorisotyön rooliin ja toimintakulttuuriin eri aikoina. Sovittiin, että samasta temasta pyydetään artikkelit nykypäivän nuorisotyössä toimivalta ja 1960-1970-lukua edustavalta samassa työssä aiemmin olleelta henkilöltä. Kirja haluttiin suunnata sekä alan oppimateriaaliksi että jo alalla toimivien luettavaksi. Kirjahanke otettiin mukaan Nuoperin vuoden 2008 toimintasuunnitelmaan ja talousarvioon. Suunnitelmana oli, että hanke käynnistettäisiin varsinaisesti vasta syksyllä, kun Minna palaisi töihin.

Olin mukana mutustelemassa kirjaideoita senioriklubilaisten kanssa, ja Ahon Leenan kanssa yhdessä sorvasimme ideat lauseiksi ja numeroiksi Nuoperin toimintasuunnitelmaan ja talousarvioon. Minnan palattua töihin osallistuin vielä yhteen kirjatyöryhmän kokoukseen, mutta liukenin sitten rauhallisin mielin sivuun, niin selkeät ideat ja visiot Minna toi mukanaan. Eiköhän ihan jokainen kirjan tekemisessä mukana ollut ole lopputuloksen sisältöön ja kokonaisuuteen erittäin tyytyväinen, vaikka kirjapainossa sitten ulkoasun kanssa harmittavaisia ongelmia tulikin. Ja hyvin kirja näyttää kiinnostavan muitakin, sen verran vilkkaasti se on mennyt kaupaksi!

Syksyllä 2008 tämä kirjahanke sitten alkoi. Alusta asti se kulki työnimellä ”mieli ja merkitys”. Kirjatyöryhmään kuuluivat Leena Aho (Turun nuorisosiainkeskus, Senioriklubi), Sinikka Haapanen (Helsingin nuorisosiainkeskus, Senioriklubi), Eino Laitinen (Senioriklubi), Seija Majanen (Suomen Nuorisoyhteistyö Allianssi ry), Jorma Pilke (Senioriklubi), Maisa Sarha (Senioriklubi) ja Minna Heikkinen (Nuoperi), joka oli myös kirjan toimittaja.

Julkaisuun tuli 28 kirjoitusta nuorisualan toimijoilta. Kirjoitukset kattavat seitsemän teemaa, jotka ovat seuraavat: nuoret ja media, nuorten tilat/tilan merkityksen muutos, ekologia/kestävä kehitys, sosiaalinen nuorisotyö/kohdennettu nuorisotyö, kulttuurinen nuorisotyö, kansainvälisyys ja monikulttuurisuus sekä kutsuomuksellisuus. Jokainen kirjoittaja palautti marraskuun loppuun mennessä viiden liuskan kirjoituksen, minkä jälkeen ne muokattiin Nuoperissa yhtenäisiksi ja kielenhuollettiin.

Julkaisun kirjoittajat ovat Alpo Kejonen (Nurmes, nuorten omien lehtien toimitus 1950-luvulta eteenpäin), Jorma Pilke (Helsinki, Yle 1960-), Antti Salminen (Helsinki, Free Your Mind, nuoret ja media nyt), Perttu Ruotsalainen (Inari, mediapaja), Pertti Mäkelä (Lahti, talonvaltaus 1970-luvulla), Pekka Vihervuori (tilat erityisesti vuoden 1972 lain jälkeen), Marko Seppälä ja Jarmo Laitinen (Oulun Netari), ”Heikki Paja” (Helsinki, talonvaltaus), Väinö Sinervo (Kotka, 1950-60-luvun



Mieli ja merkitys -kirjahankkeeseen osallistuvat kokoontuivat Helsingin nuorten luontotalolle syksyllä 2008. Haapasen Sinikka (kuvassa vasemmalla) järjesti hienon tapaamispaikan ja osallistui kirjantekoon niin kirjatyöryhmän jäsenenä kuin kirjoittajanakin. Hän on toiminut myös monta vuotta tehokkaana Senioriklubin puheenjohtajana. Kuva: Reetta Pihlajavirta.

leirit ekologian ensiaskeleita?), Markku Hukari (Kokkola, luontokoulu), Ilkka Aula (Helsinki, Nuorten Luontotalo, ihmisen ja luonnon suhde), Pauli Parviainen (Kuopio, 1970-luvun jengityö), Jouni Erola (Joensuu, 1980-luvun katutyö), Päivi Anunti (Helsinki, yhdyskuntatyö ja sen muutos 1990-luvulta eteenpäin), Ulla Toukonen (Lahti, koulun ja nuorisotyön yhteistyö, nivelvaihtotyö), Juhani Yli-Rantala (1950-1960-luku, nuorisoseura), Sinikka Haapanen (Helsinki, kunnallinen kulttuurityö 1980-luvulta eteenpäin), Jyrki Kempainen (Viitasaari, kulttuurityö maaseudulla), Kaj Bärlund (Helsinki, kulttuurityö nyt), Markku Kärkkäinen,



(Helsinki, Suomi-Neuvostoliitto-Seuran delegaatiot, festivaalit jne. 1970-luvulta alkaen), Erja Salo (Helsinki, partio), Pauliina Arola (Helsinki, kansainvälisyyden ja monikulttuurisuuden murros), Hasan Habib (Turku, monikulttuurisuus), Taisto Kärkkäinen (Helsinki, hallinto), Ebba Askonen (Oulu, kunnallinen nuorisotyö), Rauno Elomaa (Helsinki, kirkon nuorisotyö, eettisyys), Niina Leinonen (Heinola, nuorisotyöntekijä/kouluttaja).

Mauri Pirilän (Raahe) mietteitä kutsumuksellisuudesta käytettiin julkaisun väliteksteissä.

Keväällä 2009 julkaisu valmistui nimellä *Nuorisotyön mieli ja merkitys*. Se tuli ulos juuri ja juuri Oulun nuorisotyöpäiville, jossa Nuoperi järjesti lehdistötilaisuuden. Nuoperilla oli päivillä myös oma kirjanmyyntipiste.



Mieli ja merkitys -julkaisun esilehti on Jouni Erolan taideteos.

Nuorisotyön mieli ja merkitys -julkaisun suunnittelu aloitettiin ilman minua, joka sitten päädyin kirjan toimittajaksi. Mutta mielestäni pääsin hyvin juoneen mukaan ja sain tahtoni läpi (jyräsinkö kirjatyöryhmän?) ainakin teemoja ajatellen ja ”perheiden” perustamisessa. Jokaisen teeman sisälle rakennettiin perheitä, jonka jäsenet keskustelevat aiheistaan toistensa kanssa samantapaisesti kuin Helsingin Sanomien Kuukausiliitteen ”Perhesiteitä”-sarjassa, jossa esimerkiksi isä ja poika kertovat oman versionsa elämän kulusta. Kirjoittajien kerääminen oli urakka, vaikka nimiä listassa oli paljonkin. Näin jälkeempäin ajatellen, yllättävän vähän oli kieltäytyjiä. Mutta aikataulu oli tiukka. En enää koskaan ota julkaisuhankkeiden deadlinea vuoden loppuun, koska kun aikataulu pettää, tulee kirjanpitäjän kanssa ongelmia, jos palkkiot suunnitelluista kustannuksista siirtyvät vuodenvaihteen yli.

Tekstien lisäksi kerättiin kirjoittajilta valokuvia ja muuta kuvitusta. Sekään ei ollut jokaisen jutun kohdalla ihan helppoa. Mutta eikö kirjan esilehden kuva olekin sanoinkuvaamattoman kaunis ja unenomainen! Kiitos siitä Jouni Erolalle, varsinaiselle herkistelijälle!

Kirjan nimeksi jäi lopulta ”Nuorisotyön mieli ja merkitys”, vaikka nimiehdotuksia työryhmältä tuli moniakin. Tämän ehdotuksen takaa taitaa löytyä Kareisen Hannu, joka silloin vielä Allianssissa ansiokkaasti touhusi. Kirjan teemat toistuvat edelleenkin yllättävän usein esimerkiksi sanomalehtien nuorisotyöstä kertovissa jutuissa, joten kai ne hyvin tuli valittua. E erityisen mielenkiintoista on minusta ollut seurata Helsingin Kalasataman ja sosiaalikeskuksen tapahtumia, kun ”Heikki Paja” niiden taustoista omassa tarinassaan kertoi.

Tässä kirjahankkeessa hankalinta oli kuitenkin painatus. Ensin kirjapainosta tuli väärän väriset (jokaisella perheellä oma tunnusväri) kirjat, joiden sivut saattoivat olla ylösalaisin. Uusintapainoksessa hävisi kirjan kannen hieno liukuväritys, mutta sille ei kuulemma voi mitään, sillä ”violetti on maailman vaikein väri painaa”. No, nyt tiedän senkin. Mutta toisaalta, jos näitä ”väriviollisia” kirjoja ei olisi tullut, niin tämä julkaisu olisi jo aikoja sitten loppunut.



Nuoperin muisti

Menneiden muistaminen ei ole vain vanhan mieleen palauttamista. Se on samalla myös asioiden ja tapahtuneen uudelleen ymmärtämistä sen elämäkokemuksen ja -tietämyksen pohjalta, mikä itse kullekin on karttunut. Onnistumiset ja pettymykset eivät enää välttämättä näytä suuruusluokaltaan samoilta. Ne saattavat olla merkittävämpiä tai sitten mitättömämpiä. Sen vuoksi välinsä selvittäminen eletyn elämän ja maailman kanssa on arvokasta.

Nuoperi teki korvaamattoman palveluksen aikalaisillemme ja tuleville polville työstäessään kauniin merkkiteoksen Nuorisotyön mieli ja merkitys. Se kokosi kertomuksia suomalaisen nuorison ja nuorisotyön volyymitaan vahvimasta aikakaudesta ja talletti siitä elävän ja sykehdyttävän kuvan.

Nuorisotyön historiankirjoituksella on oma tehtävänsä. Se kuvaa isoja asioita ja kehityslinjoja, yrittää ymmärtää tapahtunutta aatehistorian ja muutosten virrassa. Se tiivistää ja käsitteellistää. Mutta siinä ei ole kaikki. Se tarvitsee rinnalleen työntekijöiden omat tarinat, jotka nostavat pintaan toisella tavalla itse elämän tuhrin ja tahrattoman väreilyn, tulevat lukijaa liki iholle, ihan vereslihaan asti. Ne ovat väkeviä, koskettavia, ainutkertaisia, rikkaita ja rakkaitakin. Olen ylpeä ammattikunnastani, yhä yllättynyt ja ihmeissäni.

NUOPERIN MUISTI on 10-vuotisjuhlien arvoinen. Lämpimät onnitte-luni.

Rauno Elomaa, kirkon nuorisotyön johtaja, rovasti, Kerava

Hulluutta on se, että tekee samat asiat uudelleen ja uudelleen ja odottaa eri tuloksia.

Albert Einsteininhan tuon keksi. Itse ehkä ymmärsin vain sen, että kun osallistuu nuorisotyön historian keräämiseen ja välittämiseen, saattaa estää hitusen hulluutta, sillä nuorisotyössäkin tehdään samat asiat vuosikymmenten aikana uudelleen ja uudelleen ja odotetaan jännittyneenä, millaisia tuloksia ne tuottavat. Mieli ja merkitys -kirjan kirjoittamiseen osallistuminen oli hieno prosessi ja hyvä paikka kartoittaa myös omaa nuorisotyön historian tuntemusta.

Tarinoiden kertominen on vanha tapa siirtää perinnetietoa tuleville. Nuorisotyöllä on monta tarinaa elämästä, kohtaamisista, kasvusta ja kepposista. Mieli ja merkitys -kirjan kirjoittajat edustavat mitä loistavinta tarinankertojien joukkoa nuorisotyön tulkitsijoina. Eläköön tarinat! Mitä paremmin tunnemme historiamme, sitä paremmin osaamme ennustaa tulevaisuutta (Churchill).

Jouni Erola, nuorisajohtaja, Joensuu

Nuorisotyön mieli ja merkitys vuodelta 2008, pieni tarina kirjan synnystä

Alussa oli Taisto Kärkkäisen ajatus nuorisotyön kantavista merkityksistä! Ajatus synnytti kirjoitukset, joista painettiin kirja. Ilman Nuoperia ajatukset olisivat kyllä löytyneet puheiksi, mutta kirjan syntyminen näistä kokemusten, ilon ja aherrusten täyttämistä teksteistä olisi jäänyt unelmaksi.

Kehittelimme Nuorisotyön Senioriklubissa kirjan sisältöön ja merkityksiin liittyviä tekotapoja, aineiston työstämistä ja tarinoiden yhteyksiä keskenään. Saimme innovaattoreiksemme mukaan Minnan ja Terhin. Kirjoitusten alkuidea kiteytyi kysymykseksi ”Mitä tulta sinä kannat sydämessäsi, miten siitä syntyivät teot ja toiminnat?” Kirjan tulisi sisältää perusteltuja tarinoita eri aikakausilta. tarinat muodostuivat teemoista, jotka kulkivat eri vuosikymmenien läpi löytäen oman aikansa nuoret sekä yhteiskunnalliset haasteet ja tehtävät, jotka saatiin aikaan. Teemat ja kirjoittajat muodostivat perheitä, joissa ovat siis edustettuina eri sukupolvet. Teemoja olivat nuoret ja media, ekologia, sosiaalinen nuorisotyö, kulttuurinen nuorisotyö, kansainvälisyys, nuorten tilat sekä kutsumus, jota käsittelevien artikkeleiden kirjoittajina olivat itseoikeutetusti Taisto Kärkkäinen, Ebba Askonen, Rauno Elomaa ja Niina Leinonen.

Toteutimme kirjoittajatapaamisen Helsingissä 11.9.2007 Pauligin Huvilalla. Olimme todella innostuneita toimimaan kokonaisidean pohjalta, eikä kirjoittajaperheitä ollut vaikeaa löytää. Itse sain kirjoittaa kulttuurisesta nuorisotyöstä Helsingissä aikajanalla 1980-2008. Sodanjälkeisen ajanjakson kirjoittajana oli Juhani Yli-Rantala. Kanssani samasta aikajaksosta kirjoitti Viitasaarelta Jyrki Kemppainen, ja nykyistä ja tulevaisuuden kulttuurista nuorisotyötä tanssin myötä kuvasi Kaj Bärlund Helsingistä.

Nuoperin Minna ja Terhi taustoittivat kirjaa, rakensivat resurssit ja tekivät toimitustyön. Kirjasta tuli esteettisestikin kaunis teos. Oli mahtavaa luoda kirjaa, heittäytyä täydestä sydäimestä ideoimaan, kohdata ihmisiä, jotka edelleen kantavat tulta ja merkityksiä omassa työssään ja elämässään! Arvostan ylenpalttisesti Nuoperin toimintaa ja sitä miten ammattitaitoista ja upeaa jälkeä olette saaneet aikaan. Olette myös uudistaneet asennetta dokumentointiin. Sen kautta luodaan nuorisotyöhön eri kerroksia ja tutkitaan työtä aikajanalla!

Sinikka Haapanen, kulttuurisuunnittelija ja Nuorisotyön Senioriklubin puheenjohtaja, Helsinki

Nuorisotoimet mukana Suomen ja Neuvostoliiton välisessä ystävyyskuntatoiminnassa (SNY) kääntyi julkaisuksi nimeltä ITÄÄN! - Nuoret mukana ystävyystoiminnassa, 2009

Nuoperi keräsi SNY-projektissaan kuntien nuorisotoimilta muistitietoa osallistumisesta Suomen ja Neuvostoliiton väliseen ystävyyskuntatoimintaan 1950-1990-luvuilla. Meitä kiinnosti tietää, miten nuoret olivat mukana toiminnassa ja miten naapurimaiden välinen ystävyyskuntatoiminta näkyi nuorisotoimissa, vai näkyikö lainkaan. Nuoperi keräsi mukana olleiden henkilökohtaisia muistoja, toimintakertomuksia, matkaraportteja, valokuvia ja muuta ystävyystoimintaan liittyvää.

Keruu aloitettiin vuonna 2007 kuntien nuorisotoimille lähetetyllä sähköpostikyselyllä ja taustatietojen keräämisellä. Sähköpostikyselyn ”osoitelähteenä” käytettiin Suomi-Neuvostoliitto-Seuran listaa vuodelta 1990, jossa näkyivät senhetkiset ystävyyskuntaparit. Kysely lähetettiin kuntien nuorisotoimenjohtajille/nuorisosihteerille, yhteensä noin 130 henkilölle. Vastausprosentti oli noin 30. Vuoden 2008 syksyllä tehtiin vielä jatko- tai tarkennuskysely 33 kuntaan, joista 9 oli alkuperäiseltä listalta ja 19 tuli mukaan Kuntaliiton ystävyyskuntatietojen perusteella. Vastauksia saatiin toisella sähköpostikyselykierroksella 23. Kaikkien kyselyvastausten (yht. 50) pohjalta tehtiin taulukko, jossa näkyvät ystävyyskaupungit, toiminta-aika ja -tavat, henkilöt,

jotka tietoa ovat antaneet sekä säilynyt materiaali. Koosteen avulla aiheesta oli helppo jatkaa työstämistä.

Ohjausryhmän ehdotuksesta päätettiin selvittää myös Suomi-Neuvostoliitto-Seuran asemaa ystävyyskuntatoiminnan organisoinnissa. Lehtosen Terhi kävi tapaamassa nykyisen Suomi-Venäjä-Seuran projektipäällikköä (18.10.2007) ja keräsi samalla SNS:n aikaisista vuosikertomuksista ystävyyskuntatoimintaan liittyvää materiaalia. Varsinainen haastattelu jouduttiin kuitenkin perumaan.

Nuoperin harjoittelija Maria Tiilikkala teki SNY-projektiin liittyvät ensimmäiset haastattelut. Hän haastatteli Oulussa (11.12.2007) nuorisosiainkeskuksen hallintopäällikköä sekä entistä nuorisosihteerä ja entistä nuorisotoimenjohtajaa osallistumisesta Oulun ja Odessan väliseen nuorisoyhteistyöhön ja ystävyyskuntatoimintaan. Maria käytti haastatteluja omassa kansatieteen proseminaaritutkielmassaan ja niitä hyödynnettiin myös tässä Nuoperin julkaisussa.

Terhi jatkoi kyselyjen työstämistä ja teki syventäviä haastatteluja Lahdessa ja Turussa, jotka valikoituivat esimerkkikunniksi. Molemmat kaupungit solmivat

ystävyyssopimukset jo vuonna 1953, Turku Leningradin ja Lahti Zaporoshjen kanssa. Molempien ystävyyskuntaparien toiminta on myös ollut aktiivista ja Nuoperin iloksi hyvin dokumentoitua. Valokuvia, lehtileikkeitä ja asiakirjoja löytyi mukavasti aineistoksi ja julkaisun kuvitukseksi. Lisäksi Terhi kävi haastattelemassa myös raisiolaisia ja kuuli heiltä mm. leirikokeuksista Neuvostoliitossa.

Haastatteluhetkissä sain kuulla niin hauskoja ja mielenkiintoisia muistoja Neuvostoliiton matkoista ja ystävyyskuntalaisten vastavierailuista Suomeen, etten voinut muuta kuin ottaa haastatteluista suoria lainauksia kirjaan ja antaa näin haastateltavien kertoa asioista omin sanoin. Monet jutut olisivat saattaneet vallan vesittyä, jos olisin ryhtynyt niitä purkamaan jotenkin suorasanaisemmiksi.

Ystävyyskuntatoiminnasta kertova julkaisu, *ITÄÄN! - Nuoret mukana ystävyyskuntatoiminnassa*, valmistui marraskuussa 2009. Painosmäärä oli pieni, 100 kappaletta, joten uusi 50 kappaleen painos otettiin heti keväällä 2010.



Kotkan seminaarissa syksyllä 2009 pääsivät Pertti Mäkelä ja "Hikka" Tuliainen sekä Jyrki Homanen tutustumaan miltei valmiiseen *Itään!*-julkaisuun. Kirjassa on Pertin ja Hikan omiakin muisteluksia.



Tästä hankkeesta muistan vain erillisiä hetkiä, muu oli Terhin heiniä. Tein ensimmäisen sähköpostikyselyn ja tallensin vastaukset. Lopusta muistan sen, kun valmista taitto-työtä ihailtiin ja julkaisua odotettiin painosta. Siitä välistä muistan kuinka mukavaa oli kuvata maatuskoita, ihan vaan rekvisiitaksi kirjaa varten! Terhin työhuonekin pursui venäläistä tavaraa ja pikkujouluistakin saatiin venäläiset!



Vaikka valokuvia, lehtileikkeitä ja muuta ITÄÄN!-julkaisun kuvitukseksi sopivaa kertyi esimerkiksi kunnistakin mukavasti (erityiskiitos Ahon Leenalle, jolta sain lainaksi hienot leikekirjat Neuvostoliiton matkoilta!), en millään malttanut olla penkomatta myös omia jemmajani. Ja niistähän sitten löytyikin vaikka ja mitä. Omat vanhempani reissasivat aikoinaan parin Leningradin matkan lisäksi Odessaan saakka rantalomalle, ja kielenkääntäjäksi opiskeleva isosiskoni treenasi venäjää ihan aidossa ympäristössä joskus kahdeksankymmentäluvulla. Itsekin pääsin pikkutyttönä käymään neuvostovallan aikaisessa Tallinnassa, jossa Inturistin bussilla kierrettiin katsomassa niin laululava, Georg Otsin hauta kuin vihannessovhoosikin. Kaivelin siis ullakkokomeron kätköistä sinne siististi pakkaamani maatuskanuket, vuoden 1980 Moskovan olympialaisten mainoshuivin ja -solmion (!) sekä monen sorttiset värikkäät rintamerkit. Löytyipä vielä villainen ruusuhuivinkin, aitoa maatuskamallia, jonka yläaste- ja lukioaikoinani pidin ja pesin läpikuultavan pehmeäksi. Nukeista Minna sitten otti valokuvia ja muut skannasin ja annoin Vitalen Tainalle julkaisun taittoa varten. Muistelen Tainan vienosti ohimennen mutisseenkin jotain sen tapaista, että rintamerkkien syväämiseen meni kuvankäsittelyssä aika paljon aikaa... Mutta taitosta tuli hieno! Ja kierreselkään kirjaan järjestyi Painosalamassa. Sen verran hassusti painossa kävi, että ensimmäisellä kerralla uunituoreista kirjoista puuttui jokaisesta siististi 28 sivua lopusta, mutta erhe korjattiin vikkelästi.

Kiertokirjeistä KOTISIVUIHIN, postikorteista PIKAVIESTIMIIN, 2010

Nuorten tieto- ja neuvontapalvelut ovat muuttuneet vuosikymmenten saatossa. Nuoperin tavoitteena oli selvittää, mitä tieto- ja neuvontapalvelut ovat pitäneet sisällään aikojen kuluessa ja miten ne ovat poikenneet toisistaan eri paikkakunnilla. Selvitys käynnistyi vuonna 2007 taustatietojen keräämisellä. Varsinainen selvitystyö tehtiin vuoden 2008 aikana.

Nuorten tieto- ja neuvontapalveluista laitettiin kysely Nuorisotyön senioriklubilaisille postitse. Vastausaika oli marraskuun loppuun asti. Kyselyjä lähti 110. Klubilaisten vastausprosentti jäi yllättäen heikoksi, mutta onneksi Suomen Nuorisoyhteistyö Allianssin kehittämispäällikkö ja Nuorisotyön Senioriklubin jäsen Hannu Kareinen lähetti kyselyn eteenpäin Nuti-verkostolle, jota kautta tietoa tuli runsaasti. Mielenkiintoiseksi yksityiskohdaksi kyselyn vastauksista voisi mainita sen, että raittiustyön tiedotustoiminta jäi täysin huomioimatta, vaikka siitä erikseenkin kyselyssä kysyttiin. Materiaalia kuitenkin saatiin kaiken kaikkiaan runsaasti aina esitteistä kirjoituksiin ja jo tehtyihin tutkimuksiin. Myös haastattelutietoja tuli hyvin.



Loka-marraskuussa 2009 tehtiin aihetta läheisesti koskettava ”tekniikkakysely”. Kyselyllä haluttiin selvittää, miten nuorisotoimistojen ja -tilojen tekniikka on kehittynyt ja miten tämä on vaikuttanut tiedottamiseen ja neuvontaan. Nuoperin Minna työsti aineistosta raporttia, jonka tekeminen jatkui vielä vuonna 2010. Lopputuotoksen muoto oli vielä viime metreille asti epäselvä.

Aineistosta tuli julkaisu, joka valmistui keväällä 2010. *Kiertokirjeistä KOTISIVUIHIN, postikorteista PIKAVIESTIMIIN* -julkaisu otettiin kuulemma heti koulutuskäyttöön mm. nuorten tieto- ja neuvontapalveluiden kansallisessa koordinaatio- ja kehittämiskeskuksessa Oulussa. Julkaisuja tuli painosta 197 kappaletta.



Tieto- ja neuvontapalvelut ovat seuranneet minua koko Nuoperi-urani ajan. Kirjoitinhan juttua asiasta jo vuonna 2005 julkaistussa ”Keinut-kirjassa”. Tämän projektin kyselyjen vastaukset olivat hultoman hauskojakin, mutta niitä lukiessa viimeistään tajusi, miten nopeaa tekninen kehitys oikeasti on ollut ja miten paljon se on työn tekemiseen vaikuttanut. Ei taitaisi tekstiä ihan tätä vauhtia syntyä, jos mekaanisella kirjoituskoneella pitäisi vielä kirjoittaa, vaikka sellaisella kirjoittamisen harjoittelun on aloittanutkin. Tämän kirjan kanssa on toinen suosikkikuvani, joka on otettu Dingo-yhtyeen konsertissa Turussa. Ulkoilmakeikan tunnelma on siihen tiivistetty.

Kun muutaman kuukauden tauon jälkeen aloitin taas Nuoperi-hommat keväällä 2010, minulla ei vielä ollut työtilaa. Majailin siis pari päivää Minnan huoneessa, ja sain heti aluksi luettavakseni nivaskallisen tieto- ja neuvontapalvelutekstiä. Minna oli ollut tehokas poissa ollessani! Taittaja-Taina muuten keksi kirjan sivuille hauskoja kuvasympboleja, jotka olivat se iin piste muutenkin kivan näköiselle taitolle.

Mansikkahilloa ja karjalanpiirakkaa! Suomen ja Saksojen nuorisoyhteistyöstä, 2011

Nuoperi on jo pitkään tallentanut kansainvälistä nuorisoyhteistyötä. Vuonna 2007 valmistui Suomen ja Viron nuorisoyhteistyöstä kertova *Lähtö ja loitsu* -julkaisu osana opetusministeriön julkaisusarjaa. Vuonna 2009 valmistui Suomen ja Neuvostoliiton nuorisoyhteistyöstä kertova julkaisu *ITÄÄN! - Nuoret mukana ystävyyskuntatoiminnassa*, joka perustui Nuoperin tekemiin kyselyihin ja osallistujien henkilökohtaisiin haastatteluihin.

Nuoperin vuonna 2010 alkanut projekti tallensi Suomen ja Saksojen, Saksan demokraattisen tasavallan (DDR) ja Saksan liittotasavallan (BRD), välistä nuorisoyhteistyötä. Tarkoituksena oli tehdä julkaisu, joka jakautuu kolmeen osaan. Ensimmäisessä osassa käydään läpi DDR:n tunnustaminen, valtioiden välistä nuorisoyhteistyötä sekä vuoden 1989 tapahtumat. Toiseen osaan tallennettiin nuorisoyhteistyötä erityisesti kuntatasolla, mutta myös henkilökohtaiset kontaktit ja kokemukset pääsivät mukaan. Myös saksalaisia kirjoittajia saatiin mukaan hankkeeseen. Kolmannessa osassa syvennyttään postuumisti Reinhard Wagnerin (1928-2010) työhön Saksan liittotasavallan ja Suomen kansainvälisessä yhteistyössä, tutustutaan vuoden 1973 Berliinin festivaaleihin osallistujan näkökulmasta sekä pioneerityöhön 1970-luvulta nykypäivään.



Aikataulullisesti tämä hanke jakaantui kahdelle vuodelle. Vuoden 2010 aikana saatiin suurin osa kirjoituksista valmiiksi, jonka jälkeen ne kielenhuollettiin. Vuoden 2011 aikana saatiin loput kirjoitukset, tehtiin käännökset, kuvitus, taitto ja paino. *Mansikkahilloa ja karjalanpiirakkaa! Suomen ja Saksojen nuorisoyhteistyöstä* -julkaisu valmistui kesän kynnyksellä 2011. Julkaisuun kirjoittivat Seppo Hentilä, Reinhard Wagner, Veli-Matti Pyhänniska, Hermann Nimtz, Heikki Viitala, Heikki Hämäläinen, Berndt Seifert, Annemari Arkimo, Tarja Syyli ja Helena Kempas. Kirjasta otettiin 150 kappaleen painos.

Tämän julkaisun tekemisestä keskusteltiin erityisesti opetus- ja kulttuuriministeriön nuorisoyksikön kanssa. Yritin myös houkutella Ulla Helsingiusta mukaan kirjoittajaksi, mutta hän totesi Seppo Hentilän jutun luetuaan, että häntä ei enää hankkeessa tarvita, Hentilän teksti kelpaa hänelle. Monta kirjoittajaa peruutti viime hetkellä, mutta onneksi on Ahon Leena, jonka kautta saimme monta asiaa paikatuksi ja myös kuvitusta hankituksi, SUURKIITOKSET! Julkaisun tekemistä hankaloitti myös kieli, emme millään meinanneet saada kääntäjää tähän projektiin, vasta kolmas kerta toden sanoi. Myös Reinhard Wagnerin poismeno oli yllättävä käänne. Hänen kirjoituksessaan oli paljon, paljon nimiä ja järjestöjä, joidenka alkuperää ja aitoutta kyselimme ihmisiltä eri puolilta Suomea. Lopulta Elomaan Rauno, aivan loistava tietolähde itsekkin, suositteli meitä kysymään asioita jopa Irja Askolalta, ja niinhän me teimmekin! Paljon on tämä kirja palautetta saanut, ristiriitaistakin, mutta kannen graafisuuteen olen tyytyväinen. Vaikka miltei kaikki sanoivat, ettei siitä tule hyvä, niin tulihan siitä. Leinon Taina osasi taas! Ja jos kirjan nimeä ihmettelette, niin se tulee Oulusta, siellä kun on ollut tapana tarjota mitä ihmeellisimpiä herkkuja saksalaisille vieraille!

Totta, kansi tosiaan on hyvä, eikä ole valittamista sisällöstäkään!

**Pyörivään pyörään
ei musta korppi
pesäänsä tee!**

**Nuorison
taidetapahtuma ja
Nuori Kulttuuri
1970-2010**

Reetta Pihlajavirran kansatieteen pro gradu -työ valmistui keväällä 2011 nimellä *Nuorison taidetapahtuma. Kulttuurista nuorisotyötä kulttuuripolitiikan näyttämöllä*. Sen pohjalta muokattiin Nuorison taidetapahtumasta ja Nuoresta Kulttuurista kertova katselmus, joka julkaistiin kovakantisena. *Pyörivään pyörään ei musta korppi pesäänsä tee! Nuorison taidetapahtuma ja Nuori Kulttuuri 1970-2010* -julkaisu valmistui elokuussa 2011. Pihlajavirran lisäksi julkaisuun kirjoittivat Panu Mäenpää, Pekka Gronow, Arja-Leena Nisula, Mika Pietilä, Titta Nurkkala ja Ulla Vuori. Kirjoja tuli painosta 315 kappaletta.

Nuoperi sai Nuorison taidetapahtuma -aineiston lahjoituksena Nuorisoseurojen liitolta jo vuonna 2007 ja se digitoitiin mahdollisimman nopeasti. Aihetta tarjottiin opinnäytetyöksi monellekin, sillä Nuoperin omat rahkeet eivät riittäneet sen käsitteilyyn. Reetta Pihlajavirta tarttui sitten syöttiin ja perehtyi omalla Nuoperi-harjoitteluajallaan aineistoon vuonna 2008, muun työn ohessa. Pro gradua odotellessa olimme jo päättäneet, että tutkielmasta työstetään julkaisu. Tavoitteena oli vuosi 2010, jolloin Nuori Kulttuuri täytti 40 vuotta. Ei ihan onnistuttu, mutta pääsinpähän nauttimaan minäkin kevään 2011 Oulun Moves-tapahtumasta myöhästymisen varjolla.

Julkaisun toimittaminen oli siinä mielessä helppoa, että kaikki täydentävät tekstit tulivat ajallaan, kuvitusta oli runsaasti ja Mäenpään Panun avulla saimme sitä lisää, jotta Nuori Kulttuuri -tapahtumatkin saivat kuvallisen ilmeensä. Taitossa minä valitsin fontin ja annoin ideoita Leinon Tainalle. Ja hän kyllä ylitti itsensä, jos minulta kysytään. Olin jo kesälomalla, kun avasin koneeni kuitenkin, ja taittoehdotus oli tupsahtanut postiini. Jos yleisellä tasolla puhutaan, niin en edes pidä siitä ajatuksesta, että vanhoja kuvia väritetään, mutta tähän julkaisuun se mielestäni sopi kuin nenä päähän ja ehkä vielä paremminkin! Siinä sitten istuin ja ihailin ja olin sanaton. Ihanaa! Eikä painossakaan mokattu värien suhteen!



Korppi-kirjassa” riittää oikeasti ihailtavaa, kaunis on kuin mikä!



Helena Peltola-Yrjölä oli itse-oikeutetusti yksi Reetta Pihlajavirran haastateltavista, kun Reetta perehtyi Nuorison taidetapahtumaan. Tässä Peltsi-Yrtsi Marttisen seminaarissa joulukuussa 2007.

Faktat ja muistot talteen Nuoperin myötä

Miettiessäni mitä kontakteja minulla on Nuoperin kanssa ollut vuosien 2002-2012 aikana, täyttää mieleni haikeus, joka liittyy työhöni Nuorison taidetapahtuma - Nuori Kulttuuri -organisaation työntekijänä runsaan kolmen vuosikymmenen ajan. Ensimmäinen kosketus Nuoperiin tapahtui syksyllä 2003, jolloin sain Minnalta pyynnön tehdä taidetapahtumasta kertovan esittelytekstin ja koota pientä esineistöä (juliste, rintamerkki, t-paita, lippis, kortti, valokuvia yms.) maata kiertävään näyttelyyn. Seuraavana vuonna Minna pyysi minua kirjoittamaan taidetapahtumasta suunnitteilla olevaan *Sakit, lössit, jengit ja nappulat...Nuorisotyön vuosikymmenet* -kirjaan. Tekstini Henkisistä kilpailuista Nuoren Kulttuurin loisteeseen esittelee tapahtuman syntykaaren kirjoituspäivään asti.

Vuoden 2005 alussa Minna tuli nauhurin kanssa Allianssiin ja esitti työstäni kysymyksiä, joihin kiltisti vastasin. Myös tapahtuman historiikin kirjoittamista pohdittiin; kuka sen tekee ja mihin aineisto kootaan. Nuorison taidetapahtuma -materiaali vuosilta 1960-1979 on Kansallisarkistossa Suomen Nuorisoseurojen Liiton arkistoissa. Sen jälkeinen materiaali vuosilta 1980-2000 päätettiin siirtää Nuoperin arkistoon. Sovin työnantajani kanssa, että eläkkeelle päästyäni käyn läpi kaiken Nuorisoseurajärjestössä

vielä olevan materiaalin. Vuoden alussa 2007 sain luvan työskennellä järjestön toimistossa materiaalin läpikäymistä varten. Kannoin aineiston kellarista ylös työhuoneeseen ja pakkasin ne kymmeneen pahvilaatikoihin toimitettavaksi Turkuun. Työ oli mitä mieluisin ja sain sen valmiiksi kolmessa kuukaudessa.

Nuoperissa työskennellyt Reetta Pihlajavirta ilmoitti tekevänsä kansatieteen pro gradu -työn Nuorison taidetapahtumasta ja Nuoresta Kulttuurista. Sitä varten hän kävi haastattelemassa myös minua tammiukuussa 2009. Lopputyöstä muokattiin julkaisu ja nimeksi tuli *Pyörivään pyörään ei musta korppi pesäänsä tee! Nuorison taidetapahtuma ja Nuori Kulttuuri 1970-2010*. Minna on toimittanut työstä mainion kuvateoksen.

Nuoperin toiminnan aloittaminen ryhdisti ja virkisti työtäni. Selkeät toimintatavat toivat raamit ja jatkuvuuden tunteen nuorten taideharrastuskatselmustoiminnan taltioimiseen myös eläkkeelle siirtymisen jälkeen. Virkeä useiden kuvateosten toimitustyö on kunniaksi Nuoperin työntekijöille, niin Minnalle kuin mukana olleille Terhille ja Reetalle.

Helena Peltola-Yrjölä, kulttuurisuunnittelija,
Nuorison taidetapahtuma ja Nuori Kulttuuri, Helsinki

JULKAISUJEN MYYNTI

Julkaisut ovat olleet Nuoperille yksi keino tehdä itseään tunnetuksi, mutta myös keino hankkia omaa rahoitusta, jota opetus- ja kulttuuriministeriön nuorisoyksikössä on myös tähän asti painotettu. Julkaisuja ovat luonnollisesti saaneet Nuoperin sidosryhmät ja kirjojen tekemiseen osallistuneet, mutta niitä on lähetetty myös nuorisoalan kirjastoihin. Ensimmäinen julkaisu tehtiin tietoisesti näyttelyn yhteydessä jaettavaksi, mutta muita julkaisuja on myyty omien verkkosivujen kautta, Nuorisoyhteistyö Allianssi ry:n kautta, kirja-kaupoissa ja yliopiston kirjamyynnin kautta. Myös Kirjavälitys ja BTJ Finland Oy, joka välittää kirjoja Suomen kirjastoille, on saatu innostumaan julkaisuistamme. Googlaamalla teoksia löytyy mitä erilaisimmilta kirjojenvälityssivustoilta. Omissa seminaareissa ja muiden järjestämissä, joihin Nuoperi on osallistunut, on kirjamyynti järjestetty edulliseen seminaarihintaan.



Terhin kantokaveri
Eino Laitinen
Nuoperin työpajan
sisäänheittäjänä
Allianssin seminaari-
steilyllä 2008.



Elämäni ensimmäisille nuorisotyöpäiville Jyväskylään, huhtikuussa 2007, raahasin Laitisen Einon herrasmiesmäisellä avustuksella varmaankin viisikymmentä Nuoperin julkaisua. Majasen Seija oli järjestänyt Nuoperille myyntipöydän, ja minä tietysti innoissani kuvittelin kirjojen menevän kaupaksi ihan solkenaan. Mahtoiko olla niin, että kirjoja meni lopulta kolme, ja niistäkin kaksi Eino taisi myydä sillä aikaa, kun itse poikkesin lounaalla. Sen jälkeen on edullisia kirjapaketteja mainostettu jo etukäteen ja mukaan seminarilaukkuun pakattu vain ennakkotilatut.

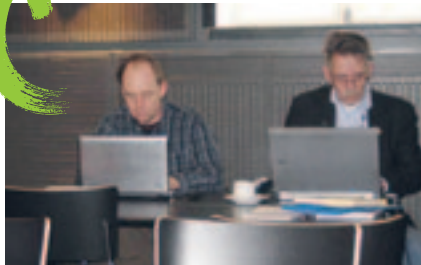
Nuoperin julkaisut ovat entistä paremmin esillä omilla verkkosivuilla (www.nuoperi.fi) ja niitä voi tilata suoraan kontaktilomakkeen kautta. Julkaisuja on markkinoitu myös Suomen Nuorisoyhteistyö Allianssin sähköisessä AllianssiExpress-tiedotteessa ja *Nuorisotyö*-lehdessä, ja niistä on lähetetty suoria sähköpostitiedotteita kuntien nuorisotoimiin ja jaettu mainoksia erilaisissa tapahtumissa. Myös lehdistötiedotteet on lähetetty julkaisujen ilmestyessä.

Yhteistyö nuorisotyön senioriklubin kanssa

Nuorisotyön Senioriklubin ansiosta syntyi myös Nuoperi, joten on aika luonnollista, että olemme tehneet yhteistyöstä alusta asti. Ensi alkuun yhteistyö ei ollut mitenkään järjestäytynyttä, mutta vuosien saatossa olemme tiedottaneet toisillemme tekemisiämme ja tutkailleet mahdollisia yhteisiä projekteja mielenkiinnolla. Työelämähaastattelujen kannalta klubin jäsenlistahan on oiva apuväline. Senioriklubin järjestämissä seminaareissa Nuoperi on ollut alusta asti mukana, vuodesta 2011 tosin vain osallistujana, hallinnollisista syistä johtuen. Nuoperilaiset ovat käyneet klubin kokouksissa ja yhteistyö on ollut vahvaa erityisesti julkaisuja tehdessä.

Allianssin Nuorisotyöpäivien yhteydessä, vuonna 2005, seniorit pitivät kokouksen Turun Kuvuoren nuorisotalossa, jossa Nuoperin näyttelyn avajaiset järjestettiin. Avajaisissa oli näin ollen runsas senioreiden edustus. Samana vuonna Kotkan kaupungin nuorisotoimen 60-vuotisjuhliin osallistui paljon senioreita ja Nuoperista Minna. Ja Nuoperi oli mukana, yhdessä Etelä-Suomen läänin ja Senioriklubin kanssa, järjestämässä Helsingissä kulttuurikeskus Stoassa Nuorisotyön eetos -seminaria, jossa senioreita oli runsaasti mukana. Pääpuhujana tapahtumassa oli Pekka Himanen. Seminaarin jälkeen seniorit, Minna muassaan, kokoontuivat Vuorilahden leirikeskukseen Helsingissä, jossa suunniteltiin yhteistyön jatkoa.

Vuorilahdessa tutustuin Erik Häggmaniin, jonka kanssa puhuimme ”kotiryssistä ja -jenkeistä” pitkälle iltaan. Karkasin jossain vaiheessa nukkumaan, mutta eipä hättää, Eki jatkoi samasta aiheesta heti aamupalalla! Ja Veikkolaisen Päivi tuli suoraan Viros-ta juhlimaan kanssamme syntymäpäiviään auton takakontti täynnä kuohuviiniä!



Erik Häggman kirjoitti kokemuksistaan myös Viro-kirjaamme. Tässä herra tulevaisuusseminaarissamme Turussa keväällä 2011 vieressään Petri Cederlöf. Kuva: Reetta Pihlajavirta.

Vuonna 2006 Nuoperi ja Nuorisotyön Senioriklubi järjestivät yhdessä Turun nuorisoasiainkeskuksen, Allianssi ry:n ja Länsi-Suomen läänin kanssa jo perinteiseksi muodostuneen seminaarin. Tänä vuonna aiheena oli koulutus edesmenneen Kerttu Varjon näkökulmasta. Sitkeyttä vai voimaa? -seminaari pidettiin nuorten taide- ja toimintakeskus Vimmassa Turussa 7.12.2006. Seminaariin osallistui runsaasti senioriklubilaisia (39) sekä muita asiasta kiinnostuneita. Alustajina olivat Helena Kempas (juontaja), Sirpa Aaramo (seminaarin avaus), Jorma Pilke (Kerttu Varjon henkilökuva), Elna Hirvonen (nuorisotyön opiskelu ennen ja nyt), Heidi Korpela ja Laura Heinonen (Kerttu Varjo aktiivisena kansalaisena). Lisäksi seminaarissa käytettiin paljon aikalaispuheenvuoroja. Tapahtuman jälkeen nuorisotyön seniorit kokoontuivat Ahtelan leirikeskukseen Sauvossa, jossa suunniteltiin yhteistyön jatkoa.

Kempaksen Helena oli oivallinen 1970-luvun anarkistijuontaja! Yhteissauna miesten kanssa ei onnistunut vielä Ahtelassakaan miesten houkutte- luista huolimatta!



Kerttu Varjo oli nuorisotyön uranuurtaja monella saralla, mutta erityisesti sen opetuksen kehittämisessä. Hän osallistui myös moniin ulkomaille suuntautuviin valtuuskuntamatkoihin. Tässä ”Keka” Moskovassa vuonna 1957 valtion nuorisoneuvoston mukana. (RF05518).



Kempaksen Helenalla on Nuoperin ja Senioriklubin seminaareista paljon kokemusta niin osallistujana kuin järjestäjänäkin. Turussa hän juonsi Kerttu Varjo -seminaarin. Vuonna 1973 hän matkusti junalla Berliiniin.

Lehtosen Terhi osallistui Senioriklubin tulevan esitteen suunnitteluun luonnostelemalla esitteen tekstin ensimmäisen version vuonna 2007. Esitteen sisällöstä ja ulkoasusta keskusteltiin klubitoimikunnan kokouksissa sekä joulukuun senioritapaamisen yhteydessä. Esitteen viimeistely ja painatus tapahtui vuonna 2008.

Nuoperi oli mukana järjestämässä joulukuussa 2007 senioriseminaaria yhdessä Nuorisotyön Senioriklubin, Tampereen yliopiston, Länsi-Suomen lääninhallituksen, Tampereen kaupungin nuorisopalvelujen ja Nuorisokeskus Marttisen edustajien kanssa. Lehtosen Terhi osallistui ensimmäiseen senioriseminaarin suunnittelukokoukseen Tampereella 2.4.2007, jolloin päätettiin seminaarin pitopaikaksi Nuorisokeskus Marttinen ja suunniteltiin alustava sisältö ja aikataulu. Hyvä kasvatus? Kasvu hyvään -seminaari pidettiin Virroilla torstaina 13.12.2007 ja mukana oli 31 osallistujaa. Pääpuhujana oli professori Veli-Matti Värri Tampereen yliopistosta. Nuoperin Terhi ja harjoittelija Maria Tiilikala osallistuivat torstain seminaariin ja sen jälkeen pidettyyn senioriklubilaisten illanviettoon ”Karhunkaataja Kitusen peijaisillallisineen” sekä perjantaiaamuna 14.12.2007 järjestettyyn Senioriklubin yhteiskokoukseen. Terhi kirjoitti myös puhtaaksi ”Oman aikakauteni nuorisotyö” -ryhmäpohdintojen tulokset ja lähetti koosteen kaikille mukana olleille.

Senioriklubilaiset ottivat minut, Nuoperin uuden työntekijän, lämpimästi vastaan. Lähdin mielelläni mukaan kokouksiin ja tutustumaan heihin, koska olin Minnalta ehtinyt kuulla miten mukavaa porukkaa seniorit ovat, ja millaisia tietopankkeja! Minna muistutti minua opastaessaan, että senioreille voi ihan aina soittaa, jos on jotakin kysyttävää. Ja kokemuksen äänellä voin tässä vaiheessa Nuoperi-uraani sanoa, että tämä on pitänyt täysin paikkansa. Ihan ensimmäiseen senioriklubin kokoukseeni lähdin turvallisesti Ahon Leenan kanssa yhtä matkaa, eikä sen jälkeen ole yhtäkään Nuoperi-reissua enää tehty ilman Iltalehden 1X2-kysymyksiä. Marttisen seminaarin illanistujaisissa muuten kuulimme, ja lauloimmekin, ensimmäisen kerran Sinervon Väinön säveltämän ja sanoittaman Nuorisonohjaajaulun! Olin Marttisessa tuolloin jo tuttu naama, olinhan syksyn aikana rampannut siellä aivan alvariinsa: ensin syyskuussa nuorisokeskuskierrökselläni ja toisen kerran loka-marraskuun vaihteessa nuorisokeskusten henkilökuntapäivillä.



Marttisissa tehtiin innokkaasti ryhmätöitä. Edessä vasemmalta Seija Majanen, Nuorisokeskus Marttisen toimitusjohtaja Helena Vuorenmaa ja Maisa Sarha. Takana vasemmalta Erik Häggman, Sirkka-Liisa Strömmer, Leena Aho, Sanna Kouvonen, Kirsti Mäntynen (selin), Elina Klemola, Pertti Mäkelä ja Nuoperin harjoittelija Maria Tiilikkala.



Vuoden 2008 senioriseminaari järjestettiin lokakuussa Oulussa. Joulukuista aikaa oli päätetty siirtää syksymäksi, jotta osallistujat ennättäisivät seminaariin paremmin. Nuoperi oli mukana järjestämässä seminaaria yhdessä Nuorisotyön Senioriklubin, Oulun nuorisosiainkeskuksen ja Oulun läänin lääninhallituksen kanssa. Nuoperin Minna ja Terhi sekä harjoittelija Reetta Pihlajavirta osallistuivat seminaariin sekä illanviettoon ja senioritapaamiseen Hailuodon Marjanielessä.



Oulun seminaarin pitivät rautaisissa hyppysissään Paula Kariniemi ja Sinikka Haapanen.



Upea Hailuoto oli fantastinen kokoontumispaikka ja illanvietto karaoke-laitteineen erittäin rentouttava! Kariniemen Paula on myös oivallinen matkaopas.

Pääsin Hailuotoonkin jo toistamiseen! Kesällä 2007 kävin ihastelemassa hiekkadyynejä ja jylhää majakkaa yhdessä Nuorisokeskus Syötteen Markku Tapperin kanssa. Hailuodossa kun on Syötteen sivutoimipiste, ja sain vieraila kummassakin nuorisokeskuksia kiertäessäni. Mahdottoman hienoja paikkoja molemmat.



Extemporee-poseeraus onnistuu senioriklubilaisilta hienosti. Tässä ollaan majoittumaan menossa Hailuodossa syksyllä 2008. Ylhäältä vasemmalta: Kirsti Mäntynen, Sinikka Haapanen, Tuula Tuominen, Päivi Veikkolainen, Paula Kariniemi, Maisa Sarha. Edessä Hannu Kareinen ja Helena Peltola-Yrjölä.



Pitkosputa riitti käveltäväksi Oulun Hailuodossa ennen kuin majapaikkaan perille pääsi. Kuva: Reetta Pihlajavirta.

Senioriseminaari Ekologinen pedagogiikka nuorisotyössä pidettiin Kotkassa 4.-6.11.2009. Seminaaria tekivät yhteistyössä Kotkan nuorisotoimi, Nuorisotyön Seniori-klubi, Etelä-Suomen lääninhallitus sekä Nuoperi. Alustajina seminaarissa toimivat Kotkan nuorisotoimenjohtaja Helena Kempas, Etelä-Suomen lääninhallituksen sivistystoimentarkastaja Ullrike Hjelt-Hansson, biologi Risto Hamari, luontokoulu Hailista Tiina Lecklin ja ympäristökoulu Reginasta Marja-Leena Vainio. Kotkan ulkopuolelta tulleita osallistujia oli 22. Lisäksi kotkalaiset nuorisotyöntekijät osallistuivat seminaariin aktiivisesti. Seminaari järjestettiin ensimmäisen kerran kolme-päiväisenä, mikä sai kiitosta erityisesti kauempaa tulevien keskuudessa.



”Minä en sitten ole mitään ohjelmaa teille täksi ensimmäiseksi illaksi järjestänyt”, totesi Kotkan nuorisotoimenjohtaja Helena Kempas, kun asetuimme leirikeskukseen taloksi. No, kyllä klubilaiset osaavat ihan itsekin ohjelmaa järjestää, se on nähty moneen kertaan! Lasse Talasma, Helena Kempas, Pekka Kontkanen, Leena Aho, Pertti Mäkelä, Sinikka Haapanen ja Marjaleena ”Hikka” Tuliainen viihtyivät Raimo Koivulan soittaessa.

Virittäydyimme iloiseen seminaaritunnelmaan ensimmäisenä iltana Luovin leirikeskuksessa. Minna ja minä matkasimme Turusta Ahon Leenan kyydissä ja navigaattorin avulla löysimme hienosti perille, vaikka pilkkopimeää olikin ja jotakin lumen tapaista satoi ja leirikeskukseen johti pienoinen metsätie.




Taisi olla ensilumi, joka maahan leijaili, mutta se ei estänyt senioriklubin naisia uimasta meressä.

Senioriseminaari Sosiaalinen media nuorisotyössä pidettiin Salossa 28.-29.10.2010. Seminaaria tekivät yhteistyössä Salon nuorisotoimi, Nuorisotyön Senioriklubi, Länsi-Suomen Ely sekä Nuoperi. Alustajina seminaarissa toimivat Salon nykyinen nuorisotoimenjohtaja Johanna Siekkinen ja edellinen johtaja Jyrki Homanen, Länsi-Suomen Elyn sivistystoimentarkastaja Erik Häggman, Marcus Lundqvist M-Cultista, Päivi Timonen Humakista sekä paneelikeskustelijoina Leena Tuuttila (Helsinki), Janika Takatalo (Salo), Henna-Kaisa Ranta (Helsinki), Jarno Koskelainen (Lahti) ja Helena Kempas (Kotka). Seminaariin osallistujia oli Salon ulkopuolelta 64. Lisäksi mukana oli paljon salolaisia. Seminaarin jälkeen järjestettyyn senioriklubilaisten ja Nuoperin kokoontumiseen ja vuosikokoukseen osallistui 24 mukanaolijaa.


Majoituimme Salon kaupungin leirintä-alueilla mökeissä. Samalla viikolla oli lehdissä tieto, että susi tai sudet ovat myös eksyneet alueelle. Ulkovessaan olikin siis rentouttavaa kulkea pilkkopimeässä! Tämä taisi olla syynä siihen, että me nuoperilaiset ja Koivulan Raimo laadimme seuraavaa seminaaria varten ohjeet: Ei vompatteja, ei vyötiäisiä. Sisävessat!



Koivulan Raimon ja Kontkasen Pekan kanssa suunnittelimme Salossa jo Joensuun tapaamista, ovathan molemmat Pohjois-Karjalasta kotoisin. Tässä miehet kuitenkin Kotkan tapaamisessa.

A photograph of a winter landscape. The scene is dominated by snow-covered trees and a wooden fence. The trees are heavily laden with snow, and their branches are intricate and dark against the white background. The fence is made of dark wood and runs across the middle ground. The ground is covered in a thick layer of snow. The overall atmosphere is quiet and serene.

Valokuvaus taitaa olla Jouni Erolan toinen ammatti. Tässä hänen kuvansa Joensuun Sinkkolan nuoris- ja asukastalolta, joka toimii myös kotieläinpihana. Ja kävijöitä on huikeat 20 000 joka kesä! Kuva: Jouni Erola, 2011.



Kohtaamisia-seminaari pidettiin Joensuussa 27.-28.10.2011. Seminaaria tekivät yhteistyössä Joensuun nuorisotoimi, Nuorisotyön Senioriklubi ja Nuorisoyhteistyö Allianssi ry. Nuoperi ei tällä kertaa osallistunut seminaarin tekoon, paitsi osallistumalla tilaisuuteen. Seminaarin pääpuhujana oli Hannu Lauerma. Kohtaamisia tarkoitti kuitenkin myös sitä, että seminaarissa oli esillä rajayhteistyö Suomen ja Venäjän välillä. Illanvieton järjesti Joensuun nuorisotoimi.

Senioriklubilainen ”huuliharppukostaja” Raimo Koivula oli kotikentällään elementissään, ja edellisenä vuonna laatimamme sääntökin toteutettiin kaikilta osin. Myös nykyisen Joensuun nuorisajohtajan Jouni Erolan valokuvat jäivät mieleen.

Projektit

Nuorisotyötä minäkin tein -keruu, 2003

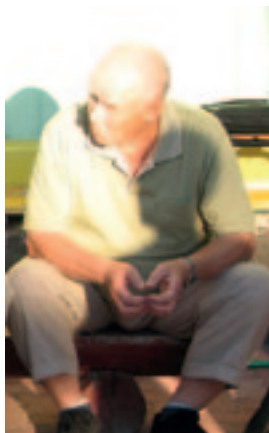
Nuorisotyötä minäkin tein -(kilpa)keruu toteutettiin 16.1.-16.5.2003. Nuoperin keruusta tiedotettiin useita eri kanavia pitkin keruun alkaessa tammikuussa, ja samoin kesäkuussa, kun oli päätetty keruun jatkamisesta, sekä vielä syyskuussa. Määräaikaan mennessä vastauksia saapui 16. Palkintolautakunta (Ritva Jykelä, Pekka Leimu, Maarit Talamo-Kemiläinen, Leena Aho, Merja Leppälähti, Markku Teinonen) kokoontui ensimmäisen kerran 4.6. Kokouksessa todettiin vastausten vähäinen määrä. Samalla päätettiin jatkaa kilpailun vastausaikaa 30.9. asti. Jatkoajalla uusia vastauksia saatiin 12. Vastausten kokonaismäärä oli 28. Maantieteellisesti vastaukset painottuivat eteläiseen Suomeen siten, että pohjoisimmat vastaukset saatiin Nurmekselta ja Alahärmästä. Palkintolautakunta kokoontui 7.10. pohtimaan tuloksia. Pääpalkinnoksi sovittiin opetusministeriön lahjoittama matka Teeviit-messuille Tallinnaan

joulukuussa 2003, muut palkinnot olivat kirjoja ja lahjakortteja. Kaikille kirjoittajille päätettiin antaa osallistumisestaan kunniakirja.

Keruun palkintolautakunta kokoontui 29.10.2003 valitsemaan kirjoituksista parhaita. Tähän palkintolautakunnan viimeiseen kokoukseen Nuoperista osallistuivat sekä muihin tehtäviin lähdössä oleva Markku Teinonen että uudeksi työntekijäksi vastikään valittu Minna Heikkinen. Kilpakirjoitusten taso ja laajuus olivat erittäin vaihtelevia, koska aihepiiriä ei rajattu mitenkään. Kirjoituskeruu oli myös suunnattu kaikille nuorisotyöntekijöille, ei pelkästään kunnalliselle sektorille, joten myös vastaajien taustat vaihtelivat ja toivat lisää mielenkiintoa kirjoituksiin.

Voittajaksi valittiin Alpo Kejonen Nurmekselta. Opetusministeriön valtuuskunnan matka Teeviit-messuille

peruuntui, joten Kejonen sai palkinnoksi matkan Tallinnaan, edelleen opetusministeriön valtuuskunnan kanssa, mutta ilman messuja. Toiseksi tuli Väinö Siner-
 nervo Kotkasta. Hän sai kirja-
 palkinnoksi *Nuoruuden vuosisata*-kirjan. Kolmanneksi tuli Leo Autio Turusta. Hänet palkittiin kirjalla *Teknologisoituva nuoruus*. Neljänneksi tuli Kaija Ranninen Turusta, viidenneksi Aija Ahola myöskin Turusta. He saivat museon lahjoittamat lahjakortit maakuntamuseon kauppaan (á 20 euroa). Kuudenneksi tuli Marjaleena Tuliainen Lahdesta. Hän sai kirjakaupan 20 euron lahjakortin. Kaikille osanottajille jaettiin myös kunnia-
 kirjat, jotka valmisti Turun nuorisoasiainkeskuksen Käden jälki -pajassa Susanna Määttänen. Lisäksi palkintolautakunta arpoi neljä lahjakorttia ja ne menivät Olavi Sipilälle Paattisille, Vesa Ruuskalle Juokslahteen, Timo Puumalaiselle Martinkylään sekä Leena Vaismaalle Härmään. Lahjakorttien arvo oli 20 euroa. Voittajat julkaistiin Nuoperin nettisivujen lisäksi *Nuorisotyö*-lehdessä (7/2003). Palkintolautakunta päätti kutsua kaikki voittaneet palkintojenjakotilaisuuteen, joka pidettiin Nuoperin järjestämän Kaitafilmit, rinkat ja asiakirjat -koulutuksen yhteydessä Turussa 26.11.2003.



Alpo Kejonen Nurmeksesta voitti Nuoperin nuorisotyöaiheisen kirjoituskeruun ja pääsi opetusministeriön valtuuskunnan mukana Tallinnaan ja Kloogaan. Kuva: Toomas Ponkin, 2005.

Kilpakeruuseen ennätin mukaan vasta viime metreillä eli olin päättämässä kirjoittajien paremmuudesta. Tuolloin tutustuin paremmin Kejosen Alpoon ja Siner-
 von Väinöön, joiden molempien kanssa on myös istuttu alas muistelemaan työuraa ja jotka ovat myös osallistuneet Nuoperin kirja-
 projekteihin. Näillä miehillä riittää virtaa! Väinö on jopa säveltänyt ja sanoittanut nuorisotyöntekijöille oman laulun ja molemmat ovat kirjoittaneet työstään kirjan!

Nuoperin alkuvaiheissa eli vuonna 2003 kerättiin nuorisotyön muistoja kirjoituskilpailulla, jonka otsikkona oli ”Nuorisotyötä minäkin tein”. Olin jo silloin mukana *Nuorisotutkimus*-lehden toimitusneuvostossa ja olin turkulainen - varmaan näillä meriiteillä minut nimettiin mukaan palkintolautakuntaan. Palkintolautakunta kokoontui muutaman kerran käsittelemään kilpailuun lähetettyä materiaalia, kävin myös ainakin kerran varta vasten kilpailuaineistoa lukemassa. Minulla on mielikuva, että mukana oli myös joku teksti, joka vetosi minuun folkloristina, vaikka ei varsinaisesti ollut kilpailun kannalta kovin antoisa. Palkitut valittiin joka tapauksessa melko yksimielisesti, muistaakseni muutama paras vastaus erottui aika selvästi muiden joukosta.

Merja Leppälahti, tutkija, Turun yliopisto

Kaitafilmit, rinkat ja asiapaperit -koulutustilaisuus nuorisotyön perinneaineistoista, 2003

Nuoperin eräänä tavoitteena on antaa ohjausta ja neuvontaa nuorisotyön aineistojen käsittelyssä, hoidossa ja keruuseen liittyvissä kysymyksissä. Kuntien nuorisotoimia voidaan opastaa myös paikallisesta nuorisotyöstä kertovan pienoisnäyttelyn suunnittelussa ja toteutuksessa. Ohjausryhmän kokouksessa 13.3.2003 päätettiin toteuttaa ao. toimet syksyksi 2003 suunniteltavassa koulutustilaisuudessa Turussa. Ohjausryhmän kokouksessa 27.5. annettiin sihteerin selvitetäväksi mahdollisuudet järjestää koulutustilaisuus samansisällöisenä Turussa ja Oulussa.



Ebba Askonen on Oulun ensimmäinen nuorisosihteerä. Hän on myös osallistunut Nuoperin toimintaan aktiivisesti. Tässä hän on kirjoittajatapaamisessamme Helsingin nuorten luontotalolla Juhani Yli-Rantalan ja Leena Ahon kanssa. Kuva: Reetta Pihlajavirta.

Koulutustilaisuuden suunnitteluryhmään kuuluivat tutkija Sari Pursiainen (Turun kaupungin asiainhallintaryhmä), Anri Humalisto (Turun kaupungin nuorisosiainkeskus), intendentti Maarit Talamo-Kemiläinen (Turun maakuntamuseo) sekä tutkija Markku Teinonen, sihteeri. Koulutustilaisuuden suunnitteluryhmä kokoontui vuoden 2003 aikana viisi kertaa. Lisäksi koulutustilaisuuden alustajien kesken kokoonnuttiin kerran keskustelemaan koulutustilaisuuden sisällöstä. Suunnitteluryhmän kokouksissa käytyjen keskustelujen pohjalta sihteeri laati Turun ja Oulun koulutustilaisuuksien ohjelmat aikataulu- ja alustajatietoineen. Turun tilaisuus pidettiin 26.11.2003 ja Oulun 28.11.2003.

Turun tilaisuus järjestettiin Turun linnan Bryggmansalissa. Tilaisuuteen ilmoittautui 18 osanottajaa. Tilaisuuden avaus alkoi Nuoperin Nuorisotyötä minäkin tein-kilpakeruun palkintojen jaolla. Kolme ensimmäistä palkinnon saajaa oli paikalla. He myös puhuivat lyhyesti omasta työhistoriastaan nuorten parissa. Oulussa osanottajia oli enemmän, 28. Lisäksi Oulun nuorisosiainkeskus oli pyytänyt paikalle kaksi ”veteraania”, Ebba Askosen ja Mauri Pirilän, jotka omilla kommentillaan ja läsnäolollaan toivat oman piristävän lisänsä koulutukseen. Samalla sovittiin heidän haastatteluitaan myöhempänä ajankohtana.

Koulutustilaisuudet menivät molemmat hyvin. Oulussa tosin yleisö tuntui vastaanottavaisemmalta ja aidosti kiinnostuneelta asiaa kohtaan. Yhteydenotoista sovittiin puolin ja toisin. Molempien paikkakuntien ohjelmissa ollut nuorten esiintyminen oli piristävää lisä tilaisuuksiin, ja niissä tuli esiin oma näkemys nykyajan nuoria askarruttavista asioista.

Koulutustilaisuudet olivat aikamoinen aloitus työnteolle. Pitihän ensin itsekin perehtyä mitä kaikkea omaan työhön kuuluu ennen kuin alkoi neuvoa muita. Mutta tästäkin selvittiin ihan kunnialla (?) ja mieleen on jäänyt erityisesti oululaiset Askosen Ebba ja Kariniemen Paula sekä raahelainen Mauri Pirilä, nykyisin nuorisoasiainneuvos hänkin. Oulussa nuorisotyön näyttelyn rakentamisesta kertoi Anneli Meriläinen niin innostuneena, että miltei liikuttui siitä mitä kaikkea aikaan voi saada, kun kaiken hienosti suunnittelee. Nuorisoasiainneuvoksista tuli mieleeni, että voin ylpeänä todeta, että olen halannut Suomen kaikkia nuorisoasiainneuvoksia, jotka ovat saaneet nimityksen ennen vuotta 2012. Ehkäpä viimeisin neuvos, Kimmo Aaltonen, suo minulle **HALATTU!** rutistuksen vielä? Koskahan saadaan ensimmäinen naispuolinen neuvos?

Mikrofoniystävyyttäkö? -seminaari, 2003

Vuonna 2003 Nuoperi ja Nuorisotyön Senioriklubi järjestivät Porissa Mikrofoniystävyyttäkö?-seminaarin, johon osallistui kolmisenkymmentä nuorisotyöalan ammattilaista. Seminaarissa pidettiin alustuksia ja keskusteltiin kansainvälisestä toiminnasta nuorisotyössä vuosina 1965-1985. Puheenvuoroissa nousivat erityisen vahvasti esille kokemukset aktiivisesta nuorisoyhteistyöstä Neuvostoliiton kanssa. Mikrofoniystävyyttäkö?-seminaari taltiointiin videolle (TYKL/vid/72) ja se on tallennettu Nuoperin arkistoon.

Osanottajat olivat: Aho Leena (Turun kaupunki, nuorisosihteeri), Alasaari Kirsi (*Nuorisotyö*-lehti, toimittaja), Ekorre Mikko (eduskunta, kansanedustaja, eläkkeellä, VNN:n varhaisnuorisojärjestön pj), Furuholm Tapio (Porin kaupunki, tiedottaja), Hammarberg Ville, (Satakunnan Kansa, toimittaja), Helsingius Ulla (opetusministeriö, kulttuuriasiainneuvos, eläkkeellä), Hokkanen Risto (Lappeenrannan kaupunki, nuorisotoimenjohtaja, eläkkeellä), Häggman Erik (Länsi-Suomen lääninhallitus, sivistystoimen tarkastaja), Häyhä Pekka, (Setlementtinuorten liiton toiminnanjohtaja), Hömppi Teuvo (Vantaa, rakennuspeltiseppä, eläkkeellä), Juusela Olli (Porin kaupunki, kansliapäällikkö), Kareinen Hannu (Suomen Nuorisoyhteistyö Allianssi ry, kehittämispäällikkö), Kivimäki Alpo (Porin kaupunki, nuorisotoimenjohtaja 1973-1991, eläkkeellä), Kärkkäinen Taisto (opetusministeriö, toimistopäällikkö,

eläkkeellä), Lehikoinen Jarkko (Suomen Nuorisoyhteistyö Allianssi ry, kv-päällikkö), Majanen Seija (Suomen Nuorisoyhteistyö Allianssi ry, koulutussihteeri), Marmio Leo (Porin kaupunki, apulaiskaupunginjohtaja, eläkkeellä), Martikainen Olavi (Kuopion läänin maaherra, kansanedustaja ja ministeri, eläkkeellä, VNN:n pj), Mäkelä Pertti (Lahden kaupunki, nuorisotoimenjohtaja, eläkkeellä), Oranen Jyrki (SOL:n pääsihteeri 1970- ja 1980-luvuilla), Pilke Jorma (Yleisradio, ohjelmapäällikkö), Rahiala Kari (SYL:n pääsihteeri vuosina 1964-1967), Saarela Olli (opetusministeriö, nuorisoyksikön päällikkö), Saarinen Terttu (Porin kaupunki, nuorisosihteeri), Sinisalmi Martti (Porin kaupunki, kaupunginjohtaja), Talasma Lasse (Espoon kaupunki, nuorisotoimenjohtaja), Teinonen Markku (Nuoperi-hanke, tutkija).

Pertti Mäkelä kommentoi seminaaria ITÄÄN!-julkaisusamme seuraavasti: ”... kato kun me käytiin tossa senioriklubissa, niin meillähän oli joka vuos eri teema mitä me käytiin läpi, sit meil, oliskohan siit nyt neljä vuotta vai viis vuotta, niin päätettiin, et nyt otetaan kv-toiminta. Siin oli tietysti sitten, niinkun tässä (Lahden kaupungin kv-toiminnassa) vois sanoo et Hikka (Marjaleena Tuliainen), niin Ulla Helsingius oli vahvasti mukana, joka hoiti opetusministeriös vuosikymmenet tätä kv-hommaa, ja päädyttiin, että Porissa, Porissa järjestetään tällanen. Mietittiin sitä nimeä kovasti. No, sitten otettiin otsikko Mikrofonistävyyttäkö ja kysymysmerkki (”Mikrofonistävyyttäkö?”). Siitä keskusteltiin kovasti tästä kysymysmerkistäkin, et no, pistetään

tällai hienovarasesti. Siellä tota, se on taltioitu. Siellä oli Olavi Martikainen, joka oli pitkään nuorisoneuvoston puheenjohtajana, ministeri, maaherra, oli mukana. Ja sitte oli näitä entisiä, oli viel taistolaisten, oli demarien, oli Kokoomuksen, kaikkien puolueiden oli näitä. ... Mutta tuota, se oli aika mielenkiintonen. Siihen mä voisin sanoa, ja sanoin kyllä sitten selvästi siinä jälkikeskustelussakin, että mä en ymmärrä että miksi me ei nyt voida jo olla rehellisiä, avoimia, yrittää katsoa näin. Mutta kun siinä oli sellasia kavereita, jotka oli niin syvällä ollu siinä, sanoisko rähmällään. Mäkin siinä mun videohaastattelussa, mä sanoin sen selvästi, että mä tunnustan, mä olin selvästi etunojassa, en sano rähmällään, mut etunojassa. Minun ei olis tarvinnut olla, mutta tunnustan, että mä olen ollut, tähän mennyt mukaan, siihen neukkihommaan. Omasta mielestä turhan pitkälle. Niin se oli, se kyllä siinä tuli selvästi esille.” (Pertti Mäkelä 25.6.2009, Lahti.)

Mikrofonistävyyttäkö?-seminaari oli Nuoperin ensimmäinen kansainväliseen nuorisotyöhön paneutuva hanke. Itse en paikalla ollut, mutta taltioinnin olen moneen kertaan katsonut. Toimittajia oli paikalla useita, mutta heti tapahtuman alussa kiellettiin lehdistöä kirjoittamasta seminaarin sisällöstä ja kommenteista. Harmi, mutta ehkä aika ei vielä ollut kypsä julkiseen jälkipuintiin.

Teemakokous, 2004

Teemakokous järjestettiin lokakuussa Forum Mari-numissa Turussa. Kokouksen tarkoituksena oli kehittää projektia eteenpäin senioriklubilaisten sekä läänin sivistystoimentarkastajien ideoiden perusteella. Itä- ja Länsi-Suomen läänien edustajien lisäksi paikalla oli vajaa kolmekymmentä osallistujaa, lähinnä senioriklubilaisia. Tilaisuus päättyi Turun kaupungin vastaanottoon.



Senioriklubilaisille lähetettiin erityinen kutsu saapua teemakokoukseen.



Teemakokouksessa puhetta johti Kimmo Aaltonen. Vieressä yksi alustajista eli Partiomuseon Yrjö Nenonen. Kuva: Martti Puhakka.

Teemakokous pidettiin tarpeeseen, mutta sen muodollisuus vei minusta pohjaa vieläkin hedelmällisemmältä keskustelulta. Mauri Pirilä (Raahen), Tuula Tuominen (Helsinki) ja Yrjö Nenonen (Suomen Partiomuseo) alustivat kokousta mainiosti omilla mietteillään, mutta heistä huolimatta emme ennättäneet päästä keskusteluissa alkua pitemmälle. Ehkäpä, jos tällainen tilaisuus vielä joskus järjestetään, siirrämmepääpainon vapaaseen puheeseen?

Nuorisotyön vuosikymmenet -valtakunnallinen kiertonäyttely, 2005-2008

Valtakunnallisen kiertonäyttelyn suunnittelu aloitettiin jo vuonna 2003. Näyttelyä suunnittelevaan työryhmään kuuluivat Arja Hyvönen (Turun maakuntamuseo), Leena Aho (Turun kaupungin nuorisoasiainkeskus), Seija Majanen (Suomen Nuorisoyhteistyö Allianssi ry), näyttelysuunnittelija Seppo Kannisto (Turun kaupungin näyttelytoimisto), näyttelyarkkitehti Juha Lukala (Turku) sekä Nuoperin Markku Teinonen, joka toimi työryhmän sihteerinä. Teinosen tilalla jatkoi sittemmin Minna Heikkinen.

Näyttelytyöryhmä kokoontui vuoden 2003 aikana neljä kertaa. Työryhmän sihteeri laati keskustelujen pohjalta näyttelylle rahoitushakemuksia varten alustavan näyttelysuunnitelman aikatauluineen ja kustannusarvioineen. Rahoitusta haettiin Alfred Kordelinin säätiöltä (elokuu) sekä Koneen säätiöltä (syyskuu) ja vielä Suomen Kulttuurirahastolta (lokakuu). Allianssi ry:n kanssa sovittiin sen toimimisesta rahoituksen muodollisena hakijana.

Näyttelyä varten kerättiin aineistoa aina syyskuulle 2004 asti. Kunnilta pyydettiin tiettyjä esineitä, valokuvia tai julisteita, jotka käytiin läpi suunnitteluryhmässä ja joista valittiin näyttelyyn sopivimmat. Näyttelyn kuva- ja tekstipaneelien layoutin ensimmäiset



Majasen Seija ja Ahon Leena ovat olleet aktiivisesti mukana monessa Nuoperin projektissa, näyttelyssäkin, johon Seija keksi nimen. Kuva: Reetta Pihlajavirta, 2008.

suunnitelmat saatiin marraskuussa, jolloin aloitettiin myös Turku-osion paneelien suunnittelu. Käännökset paneeliteksteihin tulivat joulukuussa. Marraskuussa saatiin valmiiksi näyttelyesite ja -katalogi, jotka tulivat joulukuussa painosta. Näyttelyn suunnitteluryhmä kokoontui vuoden aikana viisi kertaa kokonaisuudessaan, mutta pienempiä kokouksia ja suunnittelutapaamisia oli useita.

Turussa Allianssin Nuorisotyöpäivillä 28.4.2005 avattiin Sakit, lössit, jengit ja nappulat - nuorisotyön vuosikymmenet -näyttely, joka Turun jälkeen kiersi loppuvuoden aikana seitsemän kuntaa. Se oli esillä Naantalissa 25.5.-16.6., Rymättylässä 15.8.-1.9., Ylöjärvellä 26.9.-7.10., Kotkassa 10.10.-21.10., Porvoossa 24.10.-11.11.2005, Vaasassa 15.11.-6.12.2005 ja Porissa 9.12.-18.12.2005. Näyttelyn aluksi varanneet Eurajoki, Kalvola ja Vantaa peruivat tilauksensa, mutta tilalle tuli muita kiinnostuneita. Esilläoloajat ovat olleet lyhyitä, ja ne ovat liittyneet tiiviisti tilaavan kunnan nuorisotyön vuosikymmenten juhlintaan, kuten alun perin oli suunniteltukin. Kaikki kunnat, joissa näyttely oli, täydensivät näyttelyä oman paikkakunnan nuorisotyön historialla. Näin saatiin kokonaisuus, joka kiinnosti monia.

Vuoden 2005 aikana näyttelyn suunnitteluryhmä koontui vielä kaksi kertaa, ennen näyttelyn avajaisia 28.1.2005 ja avajaisten jälkeen 19.5.2005 kokoamaan ajatuksia suunnitteluprosessista. Kokoontumisten lisäksi ryhmä asioi paljon sähköisesti.

Vuonna 2006 näyttely oli esillä Kiteellä, Enossa, Joensuussa, Oulussa, Keravalla, Turussa, Mikkelissä ja Varkaudessa.

Turun yliopistolle vuodenvaihteessa 2007 muuttanut Nuoperi-projekti esittäytyi yliopiston väelle tammi-helmikuussa pystyttämällä näyttelyn kuva- ja tekstipaneelit

Fennicum-rakennuksen ala-aulaan. Helmikuussa (13.-21.2.2007) kiertonäyttely oli kokonaisuudessaan esillä Kurikan kaupungintalolla.

Koska muita varauksia näyttelystä ei ollut, näyttelyrakenteisiin kuuluvat kolme lasivitriiniä annettiin maaliskuun alusta toukokuun loppuun saakka lainaan Allianssin 15-vuotisjuhlanäyttelyyn Pasilaan. Sieltä vitriinit toimitettiin suoraan Turun kaupungin nuorisosiainkeskukselta saatuun varastotilaan Pääskylvuoren entiselle kasarmialueelle. Samaan paikkaan varastoitiin myöhemmin näyttelyn muutkin osat. Näin näyttely saatiin kokonaisuudessaan siistiin varastoon, josta se lähetettiin kierrokselle aina tilattaessa.



Juha Lukala tarkistaa näyttelyn vitriinejä ennen avajaisia. Kuva: Martti Puhakka, 2005.



Näyttelystä tehtiin esittely Nuoperin uusille, marras-
kuussa 2007 avatuille verkkosivuille, ja sen varaaminen
oli mahdollista kontaktilomakkeella. Vuonna 2008 näyt-
tely oli lainassa Maskussa 28.-31.3.2008 kunnan nuorisoi-
työn 50-vuotisjuhlassa. Seuraavana vuonna näyttelyä
ei enää lainattu, vaan se purettiin osiin. Vain näyttely-
paneelit jäivät Nuoperiin muistoksi, esineet palautet-
tiin niitä lainanneille ja näyttelytelineet ja vitriinit an-
nettiin Nuoperin sidosryhmille käyttöön.



Nuorisotyön 60-vuotisjuhlanäyttelyä oli
jo alettu suunnittelemaan ja pääkohdat
lyöty lukkoon näyttelytyöryhmän kansa-
sa, kun minä jatkoin työryhmän sihteerinä.
Olisikohan näyttelystä tullut erilainen, jos
olisin ollut alusta asti mukana? Yhden yksityis-
kohdan muistan erityisesti: näyttelypaneeli-
ta tehdessä niihin tulee vähän tekstiä eikä
YHTÄÄN numeroa, joka liittää tekstit ja kuvat
toisiinsa. Siinä ainakin onnistuimme. Avajai-
set pidettiin Kuuvooren nuorisotalolla Nuo-
risotyöpäivien yhteydessä vuonna 2005, ja
sen jälkeen se kiersi hienosti ympäri Suomea
eri paikkakunnilla ja tilaisuuksissa miltei kol-
men vuoden ajan. Turun avajaisiin koottiin
myös nuorten pukeutumista eri vuosikymmenil-
tä. Vaatteet saimme lainaksi Turun kaupungin-
teatterilta. Voi miten lumoavaa vaatteita ja
asusteita oli teatterin vaatevarastosta etsiä.
Siellä voisi järjestää erittäin hauskan tyttöjen
illan ja pukeutua vaikka vannehameeseen!

Näyttelyn avajaisissa Turun Kuu-
vuoressa oli myös nuorisomuoti
eri vuosikymmeniltä esillä.
Kuva: Martti Puhakka, 2005.



Harmittaa, etten koskaan nähnyt Nuoperin kierto- näyttelyä pystytettynä. Kun ensimmäistä kertaa tulin juttelemaan Virtasen Timon kanssa mahdollisesta Nuoperi-pestistäni helmikuussa 2007, näin ohimennessäni näyttelyn supistetun kuva- ja tekstipaneeliversion nykyisen työpaikkani aulassa. Olin myös toimittamassa näyttelyä uusiin varastotiloihinsa Pääskylvuoren kasarmille ja lähettämässä näyttelyä viimeiselle lainamatkalleen Maskuun. Mutta kokonaisuutena en näyttelyä koskaan nähnyt.

Näyttely kertoi nuorisotyön kansallisesta toiminnasta sekä valtiollisesta että kunnallisesta nuorisotyöstä, niiden hallinnosta ja organisoinnista ja nuorison kulttuurikilpailuista. Vahva teema näyttelyssä oli nuorisotyön tekemisessä, varsinkin nuorisotyön varhaisten vaiheiden muisteluissa. Näyttelyä ja arkistoa varten tutkittiin perusteellisesti useita aiheeseen liittyviä arkistokokonaisuuksia, myös yksityisten henkilöiden arkistoja. Ehkä antoisinta oli visuaalisen materiaalin valinta sekä näyttelyyn, luetteloon että julisteeseen.

Vaikeinta näyttelyn teossa oli materiaalin karsiminen, sillä jossakin vaiheessa kaikki tuntuu hauskalta ja kiinnostavalta. Niin oli tässäkin näyttelyssä, koska materiaalia löytyi paljon ja valokuvamateriaali oli laadukasta. Nostalgisia tunteita herättivät varsinkin näyttelyn tekstiilit, olihan osa niiden kaltaisista kuulunut omaan nuorisomuotiimme. Näyttelyä täydensi kattava ja monipuolinen luettelo.

Näyttelyn kokoamisen alkuvaihe on aina kiinnostava, sillä siinä vaiheessa joutuu perehtymään useinkin aivan vieraseen aihepiiriin. Tutkijahan on aina kuin terrieri, joka saa uuden vainun ja syöksyy sen perään. Tutkija kokee myös aina näyttelyn pystytysvaiheen prosessin rentouttavana jaksona, jos aikataulu on riittävä. Niin oli tässäkin näyttelyssä. Kaikki oli paikallaan ajallaan.

Arja Hyvönen, tutkija, Varsinais-Suomen museokeskus, Turku

Reinhard Wagnerin näyttely, 2005

Nuoperi järjesti myös toisen näyttelyn, joka avattiin Allianssin Nuorisotyöpäivien yhteydessä vuonna 2005. Bonnista Suomeen saapui Reinhard Wagner, jolla oli pitkä ura takanaan suomalais-ten ja saksalaisten nuorisoyhteistyössä. Wagner oli myös taitava piirtäjä ja maalari, joka Suomen-käynneillään tallensi näkemäänsä, kuulemma tauotta. Näyttelyssä oli esillä 250 Wagnerin piirrosta ja akvarellia. Kuvauskohteet kattoivat hyvin koko Suomen Ivalosta Helsinkiin ja Turusta Kotkaan. Näyttely oli avoinna Länsi-Suomen läänin tiloissa 28.4.-6.5.2005. Näyttely avasivat Reinhard Wagner ja opetusministeriön Olli Saarela.



Tällä omakuvalla esitte-
limme Reinhard Wagne-
rin myös Suomi-Saksat-
nuorisoyhteistyöjulkai-
sussamme 2011.

Wagner saapui Suomeen opetusministeriön kutsu-
mana, mutta hänen teok-
siensa Suomeen tuonnin ja Helsinki-
Turku-matkat kustansi Nuoperi. Voi
mikä ihana hallinnollinen sotku siitä
tulikaan. Taisin maksaa Wagnerin
matkat ensin omalta tililtäni! Mutta
ihmisenä Reinhard oli sydämellinen.
Olin hänen oppaanaan Turun Nuo-
risotyöpäivillä ja samalla kertaa
myös syvennyin hänen työrupea-
maansa työelämähaastattelulla.
Siitä haastattelusta taisi tulla varsin
monikielinen, Wagner kun osasi sak-
san lisäksi mm. suomea ja englan-
tia. Näyttelyn avajaispäivänä oli
myös Reinhardin syntymäpäivä,
joten sain myös kukittaa ja halata
häntä, ihan julkisesti. Muutoin toi-
min avajaisissa kulisseissa: pääsin
kokeilemaan muutaman vuoden
tauon jälkeen tarjoilijan taitojani,
sillä sain kunnian tarjoilla kuohuvat
paikallaolijoille.

Kuntaliitokset, 2008-2010

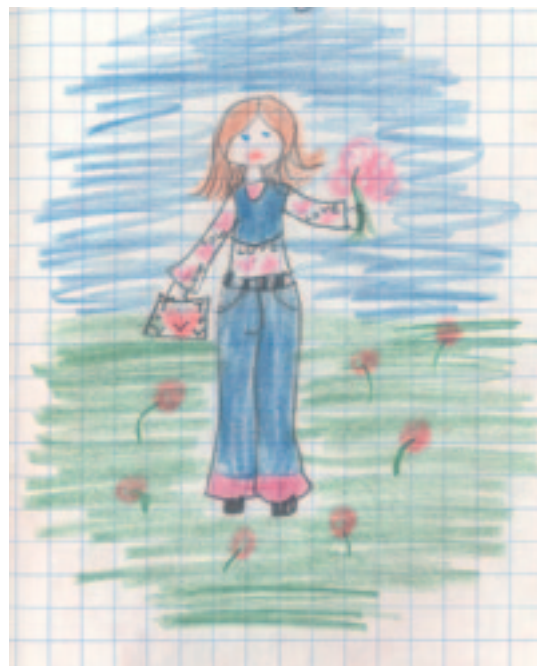
Kolmen vuoden ajan Nuoperi herätteli kuntien nuorisotoimia säästämään omia aineistojaan kuntaliitosten yhteydessä. Nuorisotoimia lähestyttiin kirjeitse ja projektiin oltiin yhteydessä asian tiimoilta. Kuntien toiminta liitosasioissa oli kuitenkin hidasta, eivätkä arkistointiasiat olleet vielä nousseet vahvasti esille. Projektia jatkettiin vielä vuonna 2010, jolloin aluemuutos lääneissä astui voimaan.

Nuoperin ”kuntaliitokset ja niiden vaikutus nuorisotyön arkistointiin ja nuorten paikallisidentiteettiin” päätettiin omana alaprojektina lopettaa vuoden 2010 lopussa, koska liitoksista aiheutuneita vaikutuksia ei ollut vielä näkyvissä liitoskuntien arkistoissa. Aihetta kuitenkin seurataan edelleen perustyön ohessa.

Joskus nämä projektit eivät vain saa tulla allensa, niin kuin nyt tämä. Vaikka kuinka yritimme kysellä eri arkistoilta ja lääninhallituksilta liitosvaikutuksia, ei vastauksia tullut lainkaan tai mikäli tuli, olivat ne varsin nuivia, ”suutari pysyköön lestisään” -tyylisiä. Onkohan arkistointi unohdettu kokonaan liitoskunnissa ja uudistusten keskellä vai mietitäänkö asioita edelleen?

Kuvallinen dokumentointi: nuorisotilat ennen ja nyt, 2010-2012

Nuorisotiloissa on tapahtunut paljon muutoksia vuoden 1972 nuorisotyölain voimaantulon jälkeen. Nuorisotilojen rakentaminen on sittemmin vähentynyt ja vanhoja toimitiloja on suljettu. Silti uusiakin tiloja valmistuu. Nuoperi lähti kuntien nuorisotoimien kautta selvittämään, millaisia muutoksia nuorisotiloissa on tapahtunut. Projektin tarkoituksena oli saada kuntien nuoret aktivoitumaan ja kuvaamaan nykyisiä tilojaan, vertaamaan



Tokaluokkalaisen näkemys teinityttöjen muodista keväällä 1976.

niitä vanhoihin (kuntien oma materiaali) ja tuottamaan oman tarinansa eri tiloista. Valmis ”tuote” toimitettiin Nuoperiin 1.11.2010 mennessä.

Materiaalikuluista vastasi Nuoperi. Kuvadokumentointiin osallistuivat Vihdin ja Keravan nuoret. ”Tilahistorioita” työstettiin Nuoperissa edelleen kokonaisuudeksi. Nuorisotiloihin liittyvää aineistoa oli myös kesällä 2011 Nuoperiin saadussa opetusministeriön lahjoituksessa. Lehtosen Terhi teki kuvadokumentointiin oheisjulkaisua, jossa eri vuosikymmenien nuoret ja heitä kohahduttaneet tapahtumat ja ilmiöt esitellään tarkemmin. Julkaisu painetaan vuonna 2012.



Keravan nuorisotalo Häkin pihaa reunustaa Keski-Uudenmaan ensimmäinen luvallinen graffitiseinä. Kaksi ja puoli metriä korkean ja 27 metriä pitkän seinän ”avajaisia” vietettiin toukokuussa 2010. Kuva: Häkki.



Terhin lapsuudessa kotipaikkakunnalla ei ollut nuorisotaloa, mutta saihan sellaisesta haaveilla.

Onko nuorisotyöllä tulevaisuutta? -seminaari, 2011

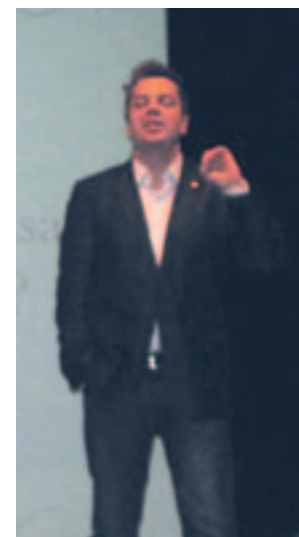
Nuoperin vuoden 2011 suurin ponnistus oli tulevaisuus-seminaari, joka pidettiin 8.3.2011 Turussa Nuorten taide- ja toimintatalo Vimmassa (Aurakatu 16). Päivän kestävään (klo 10-16) seminaariin ilmoittautui nuoperilaisten ja alustajien lisäksi 72 henkeä, joista 60 pääsi paikalle. Seminaaria markkinoitiin mm. Allianssi-Express-tiedotteessa, Nuoperin verkkosivuilla, *Nuorisotyö*-lehdessä koko sivun ilmoituksella, yliopiston ilmoitustauluilla ja Turun kaupungin intranetissä.

Seminaariesite lähetettiin myös sähköpostilla suoraan lähialueen kuntien nuorisotoimiin. Suurin osa ilmoitustuneista kertoikin saaneensa tiedon sähköpostilla tai työtoverilta. Turun lisäksi osallistujia oli Naantalista, Raisiosta, Paimiosta, Laitilasta, Pöytyältä, Helsingistä, Porista ja Kouvolasta. Osallistujille jaettiin seminaarikansion (jossa mm. sidosryhmien esitteitä) lisäksi Nuoperin julkaisu *Keinut, filmit, kerhot ja tatsat - etnologinen katse nuorisokulttuuriin* (2006) sekä *Suomen nuorisokeskukset 2008* -cd-rom.

Seminaarin alustajina oli vahva joukko. Turun yliopiston Tulevaisuuden tutkimuskeskuksen tutkija Mikko Vähätalo kertoi ubiikin ja nuorisotyön yhdistämisestä. Nuorten Settlementissä pitkän uran tehnyt nuorisosiainneuvos Pekka Häyhä puhui suurten ikäluokkien mahdollisuuksista vapaaehtoistyöhön nuorisotyössä.



Thinkers 50 -listalla maailman 13. parhaaksi puhujaksi valittu Åbo Akademin liiketalouden professori Alf Rehn pohti omassa alustuksessaan nuorisotyön tulevaisuudennäkymiä esimerkkinään tapaus Turku. Esitysten ja lounastauon jälkeen tulevaisuuspohdintoja jatkettiin työryhmissä keskustellen. Seminaarin ajaksi Vimman aulatilán seinille oli myös ripustettu Nuoperin arkistoaineistoista kummunneita väittämiä, joita seminaariosallistujat saivat kommentoida.



Saimme Alf Rehnin yhdeksi kiinnostavaksi alustajaksi tulevaisuus-seminaariimme keväällä 2011. Kuva: Reetta Pihlajavirta.



Alf Rehnistä olin lue-
nut lähinnä lehdistä,
vaikka hän Åbo Aka-
demissa työskenteleekin,
siis ihan vieressä. Oli kui-
tenkin ilo kuunnella hänen
alustustaan aiheeseen. Var-
masti isompiin puhuja-aree-
noihin tottunut alustaja oli
kuitenkin perehtynyt myös
meidän aiheeseemme huo-
lolla, ”rakkaudesta turkulai-
siin nuoriin”, kuten hän itse
ilmaisi. Sen verran hyvän
vaikutuksen Rehn teki, että
häntä piti käydä kuuntele-
massa myös Fashion Sympo-
siumissa syksyllä 2011, eikä
suotta. Myös Mikko ja Pekka
hoitivat oman osuutensa
hienosti, eikä yksikään alus-
taja tainnut jäädä ilman
kutsuja muihin tilaisuuksiin
puhujaksi. Muutkin järjeste-
lyt sujuivat hienosti. Vim-
massa sain parasta kahvia,
mitä olen koskaan missään
seminaarissa juonut!

Nuoperin tulevaisuus?

Nuorisoviikkoja järjestettiin jo 1940-luvun lopusta alkaen, ja varsinainen nuorisoviikkobuumi alkoi 1960-luvun alusta. Kerran opettaja kysyi ekaluokkalaisilta, miksi nuorisoviikkoa vietetään. Viimein Pikku-Kalle viittasi ja vastasi, että muistona nuoruudesta. Tältä pohjaltahan Nuoperikin on perustettu, että kerätään nuorisotyöhön liittyvää tietoa menneeltä ajalta. Mutta sitä tietoa voitaisiin työstää ja tuoda esille nykyihmisille ja tuleville sukupolville käyttäen hyväksi uutta tekniikkaa ja välineitä. Näin siirrettäisiin eri aikojen nuorisotyön tuntemusta eteenpäin, sillä nuorisotyöstä ja nuorisotyöntekijöistä on kansan keskuudessa monenlaisia käsityksiä ja mielikuvia. Varsinkin nuorisotyöntekijöitä kohtaan ennakoasenteet, mielikuvat ja oletukset voivat olla mitä mielikuvituksellisimpia. Nuoperi voisi olla kanava, joka antaisi historialliselta pohjalta ”oikean” kuvan suomalaisesta nuorisotyöstä ja samalla nuorisotyöntekijöistä erilaisten organisaatioiden palveluksessa.

Nuoperilla on jo tämän 10-vuotistoiminnan kautta saatua materiaalia, josta varmaan jo löytyisi aiheita elokuvaan, videofilmeihin, tv-ohjelmiin ja muihin tallennusvälineisiin. Aiheina voisivat olla eri vuosikymmenien olennaisimmat toiminnot ja tapahtumat. Esityksiin voitaisiin sisällyttää dramatiikkaa, romantiikkaa, satiiria, huumoria, seikkailua, yhteisöllisyyttä, puolue- ja yhteiskuntapolitiikkaa jne. Esitykset eivät saisi olla tylsiä jokapäiväisyyksiä. Nuoperi valitsisi työryhmän, joka valmistelisi aiheita, joista järjestettäisiin käsikirjoituskilpailuja nuorisotyöntekijöille ja näytelmäkirjailijoille ja muille kiinnostuneille. Yksilöongelmista on jo monenlaisia filmejä olemassa, mutta filmeissä voitaisiin käyttää vastakkainasettelua ja satiiria, koska ne herättävät keskustelua - rajuakin sellaista. Esimerkiksi

koulusurmat, opettajien puukotukset ja koulukiusaamiset vastaan yhteiskuntabyrokraatit ja kasvattajat, myös nuorisotyöntekijät. Aiheista voitaisiin järjestää seminaareja, korokekeskusteluja, väittelyitä ym., joissa olisivat vastakkain seniorit - nykynuorisotyöntekijät, poliisit - nuoret, radikaalit - konservatiivit. Aivan sama miten saadaan väittelyä aikaiseksi, sillä konsensus ei ole ollut ”nykyaikaa” milloinkaan nuorisotyössä. ”Nuorisotyövälineistö” voitaisiin järjestää eri aikakausia esitteleviä kiertäviä näyttelyitä, valokuvin täydennettynä. Lisäksi tiedotusvälineinä voitaisiin käyttää lehdistöä, nettiä, facebookia ym.

Mikä sitten olisi seniorinuoorisotyöntekijöiden osuus tuossa kehityksessä? He voisivat kirjoitella lyhyitä kirjoitelmia tähtihetkistään ja epäonnistumisistaan nuorisotyöntekijänä, ja niistä voitaisiin julkaista eriaiheisia muistelukirjoja. Joka toinen vuosi seniorit voisivat kokoontua viettämään muisteloita hyvän ruoan ja juomien parissa, johonkin erikoiseen ja museaaliseen paikkaan, kuten esimerkiksi Hämeenlinnan linnansaliin, samalla tutustuen sen historiaan. Välivuosina voisi olla alueellisia tapaamisia, jolloin mukana olisivat myös alueelliset työssä olevat nuorisotyöntekijät. Alueellisissa tapaamisissa voitaisiin tutustua myös matkailukohteisiin.

Tämä nyt oli sellainen kuvitelma tulevaisuudesta. Mutta edelleen asialliset asiat hoidetaan, vaikka muuten ollaan kuin Ellun kanat!

Heikki Hämäläinen, nuorisotoimenjohtaja, Kuusankoski

Uskomaton nuoperi

Valtava määrä korvaamatonta nuorisopoliittista perinnetietoa kansien välissä ja muissa tallenteissa, innostavaa, kannustavaa ja periksiantamatonta työtä eri puolilla maata aineiston kokoamisessa, yliveritainen toimija suomalaisessa nuorisotyössä, kruununjalokivi Nuorisotyön Senioriklubin toiminnalle. Siinä muutama mielikuva 10-vuotiaasta NUOPERISTA.

Onneksi olkoon!

Jaksamista uudelle vuosikymmenelle toivottaa:

**Huuliharppukostaja,
alias Raimo Koivula
nuorisotoimenjohtaja,
Joensuu.**

Oman työn tallennusohjeita

Asiakirjat

- * Selvitä asiakirjojen alkuperä.
- * Myös kartat, piirustukset, valokuvat, äänitteet, filmit, magneettinauhat, tietokonelevykkeet ja painotuotteet ovat asiakirjoja.
- * Asiakirjoja eivät ole sanoma- ja aikakauslehdet, kirjat, saapuneet mainokset, pyytämättä tulleet tarjoukset, asiakirjojen luonnokset eivätkä säädöskokoelmat.
- * Arkistointi on hyvä suunnitella etukäteen ja määritellä asiakirjojen säilytysajat.
- * Ennen arkistoinnin aloittamista kartoita asiakirjojen kokonaismäärä ja laatu.
- * Asiakirjoja voi arkistoida monella tavalla. Aikajärjestykseen tai aakkosjärjestykseen laittaminen ovat yleisimpiä tapoja.

Vielä käytössä tarvittavaa aineistoa säilytetään omissa työtiloissa. Ota yhteyttä kuntasi arkistonhoitajaan, jos et aina tiedä mitä aineistoja viralliseen arkistoon laitetaan! Nyökkisääntönä voidaan pitää, että virallisten asiakirjojen lisäksi kaikki omatuotettu säilytetään.

Av-aineisto

- * Av-aineiston huolellinen säilyttäminen pidentää sen ikää. Viileää ja kuivaa säilytyspaikkaa tarvitaan.
- * Av-aineiston keräys ja pitkäaikaistallentaminen on hyvä aloittaa viimeistään nyt, koska kuvaajat voivat vielä kertoa kuvaustilanteista. Mitä enemmän taustatietoja, sitä arvokkaampi filmi.
- * Av-aineiston säilyvyyttä mietittäessä, on hyvä pitää mielessä, että vaikka aineisto itsessään voisikin vielä säilyä pitkään, sen käyttöön tarvittavat laitteistot ovat jo kiven alla. Digitointi siis kannattaa.
- * Av-aineiston säilyttämisen voi aloittaa perusasioista. Katselemattomat filmit säilytetään niin, että niiden päälle ei tule painoa, esim. VHS-kasetti pystyasennossa, kaitafilmit yksittäin. VHS-kasettien puhdistus: kelaa kasetti alusta loppuun kolme kertaa (ei enempää eikä vähempää).

Esineistö/lahjat

- * Tallenna yleinen ja tyypillinen ja omaa aikakauttansa edustava esine.
- * Kirjoita jokaisesta lahjaesineestä tarina ja liitä se esineluetteloon. Luettelo ja kuvaa esineet.
- * Henkilökohtaiset lahjat omaan käyttöön, viralliset lahjat esinekokoelmaan.
- * Huolehdi, että esineen tunnearvo, historiallinen ja rahallinen arvo säilyvät.
- * Ilahduta asiakkaita, kunnioita lahjan antajaa ja etsi sopiva esilläpitopaikka. Tee erilaisia näyttelyitä.
- * Kokoa esineiden hoito-ohjeet.

Lehtileikkeet

- ✿ Lehtileikkeet ovat työn julkista historiaa.
- ✿ Muista aina merkitä lehtileikkeeseen mistä lehdestä leike on, ja milloin lehti on ilmestynyt
- ✿ Käytä oikeanlaista (kuiva-)liimaa. Myös valokuvien kiinnitykseen tarkoitettu kaksipuolinen teippi käy.
- ✿ Julkaistut jutut ovat yksi työn mittari.
- ✿ Lehtileikekansiota voi käyttää myös uuden työntekijän perehdytyksessä ja vanhojen työntekijöiden kiinnittämisessä.
- ✿ Järjestetty lehtileikekokoelma on osa virallista arkistoa.

Puheet/esitelmät

- ✿ Myös onnittelupuheet ovat yksi osa nuorisotyöntekijän työtä.
- ✿ Puheita ja esitelmää voi tallentaa niin paperisena kuin äänitteinäkin.
- ✿ Tallentamismuodosta riippuen huomioi säilytyspaikan oikeat olosuhteet.
- ✿ Puheet ja esitelmät ovat se osa työtä, joka usein unohtuu. Ne ovat kuitenkin yksi osa kokonaisuutta, joten tallenna myös ne.

Valokuvat

- ✿ Muista valokuvata myös arkea, pelkät juhlat kuvat antavat vääristyneen kuvan työnteosta.
- ✿ Liitä valokuvaan tiedot kuvankohteesta, kuvausajankohdasta ja kuvaajasta. Myös digitaalisiin kuviin. Ilman tietoa, kuvilla ei ole varsinaisesti mitään arvoa.
- ✿ Valokuvat säilyvät parhaiten pimeässä, viileässä ja kuivassa.
- ✿ Ota säilytettävistä digikuvista paperikopiot.
- ✿ Älä säilytä valokuvia muovin alla, äläkä liimaa niitä tarkoitukseen sopimattomalla liimalla, käytä esim. kuvakulmia.
- ✿ Säilytä digikuvista aina useampi kopio, mutta säilytä kopiot eri paikassa. Tämä koskee kaikkea digitoitua aineistoa: ”one copy is no copy”.
- ✿ Arkistokelpoinen digikuva on resoluutioltaan vähintään 300 dpi, kuvan koko mielellään A4.

Lähde: ”Jos olisin tiennyt tekeväni historiaa...ajatuksia nuorisotyön tallentamiseen”. Nuoperi, Turku, 2006.



NUORISOTYÖN
SENIORIKLUBI



TURUN
KAUPUNGINARKISTO



Opetus- ja kulttuuriministeriö

